

PAUKŠČIŲ STEBĖTOJO GIDAS DZŪKIJOS REGIONE

BIRDING IN LITHUANIA DZŪKIJA REGION

Marius Karlonas

Marius Karlonas

PAUKŠČIŲ STEBĖTOJO GIDAS
DZŪKIJOS REGIONE

BIRDING IN LITHUANIA
DZŪKIJA REGION

Vilnius, 2018

PAUKŠČIŲ STEBĖTOJO GIDAS DZŪKIJOS REGIONE

BIRDING IN LITHUANIA DZŪKIA REGION

Autorius / Author **Marius Karlonas**

Už konsultaciją dėkojame / Acknowledgements for consulting:

**Liutauras Raudonikis, Eugenijus Drobelis, Albertas Skirpstas,
Arūnas Pranaitis, Artūras Pečkys, Simonas Minkevičius,
Mindaugas Kanišauskas, Žymantas Morkvėnas, Vaidas Karpavičius**

Viršelyje – kukutis (*Upupa epops*) / Front cover: Eurasian Hoopoe © **Eugenijus Drobelis**

Nuotraukų autoriai nurodyti po nuotraukomis / Names of authors of the photographs inside

Žemėlapius parengė / Maps produced by **Vita Monkuvienė**

Vertė / Translated by **Vida Augustauskienė**

Maketavo / Designed by **Mindaugas Kirstukas**

Už pagalbą rengiant leidinį dėkojame / Acknowledgements for assistance in the preparation to **Agnė Karlonė**

Už techninę pagalbą dėkojame / Acknowledgements for technical assistance to **Justina Mažulė**

Leidinį parengė / Prepared by

Lietuvos ornitologų draugija (LOD) / Lithuanian Ornithological Society (LOS)

Leidinyje parengtas ir išleistas įgyvendinant projektą „Gamtos paveldo panaudojimas ornitologinio turizmo plėtrai Dzūkijoje ir Biebržos slėnyje“ Nr. LT-PL-1R-056, kuris finansuojamas Europos regioninio plėtros fondo ir projekto partnerių lėšomis pagal „Interreg V-A Lietuvos ir Lenkijos bendradarbiavimo per sieną“ programą.

The publication prepared and published in the implementation of the Project No. LT-PL-1R-056 “Natural Heritage – A Tool for Development of the Birdwatching Tourism In Dzūkija and Biebrza Valley”, funded by the European Regional Development Fund and project partners according to the Interreg V-A – Lithuania-Poland Cross-border Cooperation Programme.

Atspausdinta ekologiškais dažais ant ekologiško popieriaus

Printed using ecological paint on ecological paper

Leidinio bibliografinė informacija pateikiama Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos Nacionalinės bibliografijos duomenų banke (NBDB).

Bibliographic data of the publication provided to the National Bibliographic Data Bank (NBDB) of Martynas Mažvydas National Library of Lithuania (NBDB).

© Marius Karlonas, 2018

ISBN 978-609-95816-6-8

© Lietuvos ornitologų draugija, 2018

TURINYS

CONTENTS

Girių apsuptyje	4	Encircled by Woods	4
Apie leidinį	8	About the Field Guide	8
Kaip naudotis gidu	12	How to Use the Field Guide	13
1. Amalvo polderis	14	1. Amalvas Polder	14
2. Žuvinto ežeras ir aplinkiniai laukai	21	2. Lake Žuvintas and Adjacent Fields	21
3. Buktos miškas	28	3. Bukta Forest	28
4. Žaltyčio ežeras	34	4. Lake Žaltytis	34
5. Rimiečio ežeras ir slėnis	41	5. Lake Rimietis and the Valley	41
6. Simno žuvininkystės tvenkiniai	49	6. Fishery Ponds of Simnas	49
7. Dusia ir Metelys	54	7. Dusia and Metelys	54
8. Petroškų miškas	66	8. Petroškai Forest	66
9. Niedaus ornitologinis draustinis	71	9. Niedus Ornithological Reserve	71
10. Raigardo slėnis	77	10. Raigardas Valley	77
11. Merkinė	88	11. Merkinė	88
12. Kabeliai ir Musteika	97	12. Kabeliai and Musteika	97
13. Čepkelių raistas ir Marcinkonys	103	13. Čepkeliai Mire and Marcinkonys	103
14. Katra ties Paramėliu	109	14. Katra at Paramėlis	109
15. Dubičių apylinkės	114	15. Vicinity of Dubičiai	114
16. Paluknio pievos	120	16. Paluknys Meadows	120
17. Papio ežeras ir Baltosios Vokės durpynas	129	17. Lake Papis and Baltoji Vokė Peat Mining Field	129
18. Rūdninkų giria	139	18. Rūdninkai Woods	139
Oficialus Lietuvoje aptiktų paukščių rūšių sąrašas	150	The official List of Bird species Record in Lithuania	150
Bendras aprašytų teritorijų žemėlapis	158	The Map of the Described Areas	158
Naudinga informacija	160	Useful Information	160

GIRIŲ APSUPTYJE

ENCIRCLED BY WOODS

Dzūkija – vienas iš penkių mūsų šalies etnokultūrinių regionų, apimančių didžiąją dalį Pietų Lietuvos. Neretai šis kraštas vadinamas Dainava, nuo žiemos senovės siejama su jotvingių ir senovės lietuvių gyventomis žemėmis.

Dar viduramžiais dabartinės Dzūkijos teritorijoje plytėjo lig horizonto besidriekiančios sengirės, tik kur ne kur prakiurdytos dūmojančių šilinių dzūkų kaimų, skaidriavandenių upių slėnių ir rūko marškom apklotų pelkynų. Miškai vietiniams gyventojams per amžius teikė prieglobstį sunkiausiais laikais: badmečiu – pamaitindavo, ištroškusį – pagirdydavo, per speigą – sušildydavo, per kaitrą – atvėsindavo, puolantį priešą – paklaidindavo. Miškas senovės lietuvių gyvenime vi-

Dzūkija is one of 5 ethno-cultural regions of Lithuania covering the largest area of South Lithuania. This region is also called by term *Dainava* which from olden days relates it to *Yotvingians* and ancient lands of Lithuanians.

In the middle ages, on the territory of present Dzūkija ancient woods stretched to the horizon embracing villages of local people, valleys of crystal clear rivers and foggy marshes - the only ones making them holey. For local people, throughout centuries the woods provided shelter in the hardest times: food – in famine, water – in thirst, warmth – in severe cold, coolness – in heat, and misled attacking enemies. Woods always

Tradicinės Dzūkijos regiono pirkios © Marius Karlonas

Traditional houses in the Dzūkija region © Marius Karlonas

suomet užėmė garbingą vietą, buvo globojamas ir saugomas.

Nemažai Lietuvoje ošiančių sen-girių iškirtos XV–XX a., o per praėjusį šimtmetį žmoniją ir gamtą alinusius pasaulinius karus išguldytos beveik visos lengviau prieinamos ir derlingose žemėse augančios girios. Liko tik jauni ir neįžengiamuose pelkynuose ar skurdžiuose smėlynuose besiglaudžiantys miškai, daugiausia – pušynai. Būtent dėl to Dzūkijoje dar iki šių dienų tebelinguoja gerokai praretintos, bet buvusią gamtos galybę menančios Dainavos ir Rūdninkų girios.

Besikeičiantis šalies kraštovaizdis turėjo didelę įtaką ir besiformuojančiai vietinei augalijai bei gyvūnijai. Iškirtus derlingose žemėse ir šlapiuose upių slėniuose plytinčius lapuočių miškus bei nusausinus pelkes, per šimtmečius susiformavusi unikali augalija ir gyvūnija pasitraukė į išlikusius laukinės gamtos lopinėlius arba išnyko. Neišvengė šis kraštas ir durpių kasybos, per kurią sunaikinti unikalūs Baltosios Vokės pelkynai ir tarp laukų slūgsančios mažesnės pelkės. Didesni, nors ir smarkiai apsausinti pelkynai liko tik apie Žuvinto ežerą, ir tai tik garsaus tarpukario gamtininko prof. Tado Ivanausko dėka. Pasikeitusi gamtinė aplinka lėmė ir biologinės įvairovės formavimąsi – išplitusiame agrarinia-me kraštovaizdyje įsigalėjo kaimo, pievų ir dirbamiems laukams tipiška augalija bei jai būdingas sparnuočių pasaulis. Šlapiose ganomose ir šienaujamose pievose įprasti tapo atviro kraštovaizdžio tilvikiniai ir žvirbliniai paukščiai, griežlės, kurapkos, gandrai ir kiti sparnuočiai. Tačiau tokia jų įvai-

took an honourable place in life of ancient Lithuanians, were taken care of and protected.

Numerous vast ancient woods in Lithuania were cut in the XV-XX centuries, and in the last century during world wars, exhausting the mankind and nature, nearly all accessible ancient woods growing on fertile soil were hewed out. Solely young forests and woods growing in impenetrable marshes, mainly pine ones, survived. In Dzūkija, up to nowadays the Dainava and Rūdninkai woods, ferociously thinned out, continue to sway reminding of the former might of nature.

Changing landscape in the country also made a major impact on formation of local flora and fauna. Having cut deciduous forests in fertile lands and wet river valleys, having drained the marshes, the unique flora and fauna that formed throughout centuries retreated to the survived wilderness patches or vanished. The region did not avoid peat mining, thus unique marshes of Baltoji Vokė and small swamps scattered among the fields were destroyed. Bigger marshes though severely drained endured around lake Žuvintas owing to Prof. Tadas Ivanauskas, an outstanding Lithuanian naturalist. Changing natural environment determined biodiversity formation: in the agricultural landscape, vegetation characteristic to villages, meadows and arable fields emerged with the realm of birds characteristic to it. In wet pastures and mowed meadows waders and passerines of open landscapes, Corn Crakes, Grey Partridges, storks and other birds

rovė gyvavo neilgai. Sovietmečiu pradėjus dar intensyviau plėtoti žemės ūkį, siekiant vien ekonominės naudos, dauguma šlapžemių buvo numelioruotos, pievos paverstos didžiuliais dirbamos žemės plotais.

Tiktai XX a. pirmoje pusėje į Lietuvos gamtą vėl buvo pradėta žvelgti ne tik kaip į ekonominių išteklių šaltinį, bet ir kaip į kur kas didesnę vertybę. Vėl buvo atsigręžta į unikalią šio krašto gamtą, ypač aptikus čia dar išlikusių, o kitur jau išnykusių paukščių ir kitų gyvūnų rūšių. Šį požiūrį Lietuvoje pradėjo skleisti žymiausias Lietuvos gamtininkas – prof. Tadas Ivanauskas. Jo dėka dar 1937 m. buvo įsteigta pirmoji mūsų šalyje saugoma teritorija – Žuvinto gamtinis rezervatas, pirmiausia siekiant išsaugoti čia aptinkamą paukščių įvairovę ir gausą. Vėliau saugomų teritorijų tinklas plėtėsi vis sparčiau ir 1960–1975 m. įkurta beveik 100 draustinių, o 1975 m. – Dainavos girios centre esantis Čepkelių valstybinis gamtinis rezervatas. Lietuvai atgavus nepriklausomybę, jau 1991–1992 m. įsteigti 5 nacionaliniai ir 30 regioninių parkų, kurie rūpinosi kompleksine gamtos apsauga ir apribojo žmonių ūkinę veiklą gamtiniu požiūriu pažeidžiamose vietose.

Šiuo metu Dzūkijos regione yra 7-ios kompleksinės saugomos teritorijos: Dzūkijos nacionalinis parkas, Čepkelių valstybinis gamtinis rezervatas, Veisiejų, Metelių, Dieveniškų istorinis, Nemuno kilpų regioniniai parkai (pastarojo parko dalis patenka į Suvalkijos ir Aukštaitijos regionus) ir Žuvinto biosferos rezervatas (dalis rezervato yra Suvalkijos regione). Šis

became common. However, such variety did not continue for long. In the Soviet period agriculture activities developed and the majority of wet areas were drained, meadows were converted into large arable fields seeking solely economic benefit.

Only in the first half of the XX century it was started to treat nature of Lithuania not only as a stream of economic resources but also as containing more worthy value. Natural uniqueness was noticed again, having discovered survived species of birds and animals that became extinct in other places. In Lithuania, dissemination of such approach was initiated by Prof. Tadas Ivanauskas, the most outstanding Lithuanian naturalist and ornithologist. In 1937, by his efforts the first protected area in Lithuania, the Žuvintas Nature Reserve, was founded primarily to preserve diversity and abundance of birds. Later the network of protected areas expanded gaining pace and in 1960-1975, in Lithuania, 100 reserves were established, including the Čepkeliai State Nature Reserve located in the centre of the Dzūkija woods. In Lithuania, having gained independence 5 national and 30 regional parks were founded in 1991-1992 that became engaged in complex nature protection and limited human economic activities in sensitive areas regarding nature.

Currently, in the Dzūkija region 7 complex protected areas exist: the Dzūkija National Park, the Čepkeliai State Nature Reserve, the Veisiejai Regional Park (RP), Meteliai RP, the Dieveniškės Historic RP, the Nemunas

Žuvinto ežeras © Eugenijus Drobėlis

Lake Žuvintas © Eugenijus Drobėlis

saugomų teritorijų tinklas apima vertingiausias Pietų Lietuvos teritorijas ir saugo tiek istorinį etnografinį, tiek gamtinį mūsų šalies paveldą. Juos papildo daugybė mažesnių gamtinių ir kraštovaizdžio draustinių.

Ypatinga ir unikali Dzūkijos regiono vertė atsiskleidžia žvelgiant į šį kraštą per gamtos vertybes, kurių čia apstu ir saugomose teritorijose, ir už jų ribų. Gamta ir paukščiais besidomintys žmonės šiame regione randa ne tik ramybę ir savitą vietinių gyventojų paprastumą bei svetingumą – kantresni keliautojai unikaliuose gamtos kampeliuose gali aptikti išlikusių retų ir nykstančių paukščių, žinduolių, vabzdžių, augalų ir grybų rūšių.

Loops RP (the latter partly falls under the boundaries of the Suvalkija and Aukštaitija regions) and the Žuvintas Biosphere Reserve (partly in the Suvalkija region). The network of protected areas covers the most valuable territories of South Lithuania preserving both historic-ethnographic and nature heritages of Lithuania. They are supplemented with numerous smaller nature and landscape reserves.

The notable and unique value of the Dzūkija region unveils viewing this region through nature values abundant in the protected areas and beyond their boundaries. In this region people interested in nature and birds discover tranquillity, rusticity and hospitality of local people; in the unique corners of nature patient travellers may find rare and threatened species of birds, mammals, insects, plants and mushrooms.

APIE LEIDINĮ

ABOUT THE FIELD GUIDE

Paukščių stebėjimas – puikus laisvalaikio praleidimo būdas, nes sparnuočių galima aptikti kone visur ir visada. Tai patvirtina daugelyje Europos šalių labai išpopuliarėjęs ornitologinis turizmas ar tiesiog išvykos į gamtą. Dažniausiai tam nereikia nei įmantrios įrangos, nei didesnių pradinų investicijų. Užtenka bent minimalios optikos (žiūronų, fotokameros) ir elementarių žinių apie paukščių išvaizdą, balsus, ką ir kur galima pastebėti tam tikru metų laiku. Nors palyginti nemažai rūšių aptinkama net ir miestuose ar gyvenvietėse, vis dėlto norint pamatyti įdomesnę ar unikalų sparnuotį reikėtų aplankyti kuo įvairnesnius ir vis dar išlikusius natūralius gamtos kampelius. Šiuo metu daug informacijos apie paukščius galima rasti interneto platybėse, be to, pastaraisiais metais Lietuvoje gimtąja kalba išleista keletas puikių paukščių pažinimo vadovų, kuriems pasirodžius susidomėjusiųjų sparnuočiais gretos smarkiai išaugo. Padaugėjo ir interneto svetainių puslapių, besidominčių paukščiais grupių socialiniuose tinkluose, kur dalijamasi informacija apie sparnuočius ir jų stebėjimą. Vis dėlto nemažai stebėtojų susiduria su ta pačia bėda – informacijos apie tinkamas paukščiams stebėti vietas stygiumi.

Idėja išleisti paukščių stebėjimo gidą, kuriame būtų nurodytos tinkamiausios paukščių stebėjimo vietos

Birdwatching is an excellent way to enjoy one's leisure time as birds may be found nearly everywhere and right along. Ornithological tourism or simply outing to nature that has gained popularity in Europe confirms it. In most cases it requires neither sophisticated equipment nor major initial investments. Minimal optics (binoculars, a camera) and initial knowledge about appearance of birds, their voices, what and where may be found in certain seasons is needed. Though relatively big diversity of birds occurs in towns or settlements, however, those seeking to discover something more interesting or unique are advised to visit different sites where nature has been preserved. Currently, much information may be found on the internet, also in recent years a few bird identification guides in Lithuanian have been published that have considerably contributed to interest in birds. The number of internet pages, groups interested in birds in social media sharing information about birds and birdwatching have increased. Many birders face a problem – shortage of information concerning birdwatching sites.

The idea to publish a birdwatching field guide including the best birdwatching sites and routes in our country based on experience of other countries occurred several years ago. However, preparation of such publication needs considerable pre-

Nemuno ir Merkio santaka nuo Merkinės piliakalnio © Eugenijus Drobėlis

The confluence of the Nemunas and Merkys rivers from the Merkinė hillfort

© Eugenijus Drobėlis

ir konkretūs maršrutai mūsų šalyje, remiantis kitų kraštų patirtimi, kilo prieš kelerius metus. Tačiau tokio leidinio neparengsi be nemažo žinių bagažo ir pasiruošimo – gerai nesusipažinęs su krašto ornitofauna, jos paplitimu skirtingais sezonais ir kitais ypatumais. Taigi, šio darbo gali imtis tik ne vienus metus tose vietose paukščius stebintis ir puikiai juos pažįstantys patyrę gamtininkai. „Paukščių stebėtojo gidas Dzūkijos regione“ pradėtas planuoti dar 2016 m., bet tai jau ne pirmas toks leidinys mūsų šalyje. Kai ši idėja buvo pristatyta viešai, ja susidomėta kur kas plačiau ir netrukus, 2017 m., lietuvių ir anglų kalbomis buvo išleistas „Paukščių stebėtojo gidas Nemuno deltos regione“. Šį leidinį Baltijos aplinkos forumo iniciatyva ir Šilutės miesto savivaldybės užsakyta taip pat parengė Lietuvos ornitologų draugija.

Naujame paukščių stebėtojų skartame gide aprašyta 18 maršrutų

paredness and knowledge. A field guide may be produced by experienced birdwatchers who explore the ornithofauna in the country, its distribution in different seasons, as well as other specific features. Such work may be carried out only by naturalists who watched birds a number of years and know them very well. In 2016, the planning works of the field guide for birders in the Dzūkija region started. When the idea was presented publicly a wider interest emerged outrunning the predecessor: in 2017 “Birding in Lithuania Nemunas Delta Region” was published in Lithuanian and English. The publication was prepared by the Lithuanian Ornithological Society upon the initiative of the Baltic Environmental Forum and request of the Šilutė Municipality.

The current publication describes 18 birdwatching sites in the Dzūkija region (2 of them overlap partly

Dzūkijos regione (2 iš jų patenka ir į Suvalkijos regiono pakraštį). Maršrutai apima skirtingas buveines: užliejamas ir sausas pievas, upių ir paežerių slėnius, eutrofinius ir mezotrofinius ežerus, spygliuočių, mišriuosius ir lapuočių miškus, aukštapelkes ir žemapelkes, smėlynus, durpyną, ganomas pievas, agrarinį kraštovaizdį ir kt. Skirtingų buveinių gama Dzūkijoje sukuria ypatingas sąlygas gyventi aibei skirtingų sparnuočių – šiame regione aptinkama daugiau nei 300 jų rūšių. Čia vis dar peri tokie šalyje reti paukščiai kaip rudė, kurtinys, tetervinas, dirvinis sėjikas, paprastas gričiukas, tikutis, stulgys, didžioji kuolinga, didysis erelis rėksnys, gyvatėdis, žalvarnis, baltasparnė žuvėdra, meldinė nendrinukė, geltongalvė kielė, mėlyngurklė, dirvoninis kal-

with the Suvalkija region). The routes cover different habitats: flooded and dry meadows, valleys of rivers and lakesides, eutrophic and mesotrophic lakes, coniferous, mixed and deciduous forests, raised bogs and marshes, sandy areas, a peat mining field, pastured meadows, agrarian landscape, etc. The spectrum of different habitats in Dzūkija creates particular conditions for abundance of different birds – over 300 bird species have been recorded in the region. Here nationally rare bird species breed, such as Ferruginous Duck, Western Capercaillie, Black Grouse, European Golden Plover, Black-tailed Godwit, Wood Sandpiper, Great Snipe, Eurasian Curlew, Greater Spotted Eagle, Short-toed Snake Eagle, European Roller, White-winged Tern, Aquatic

Paukščių stebėtojai © Marius Karlonas

Birdwatchers © Marius Karlonas

viukas, pilkoji starta ir kt. Keliaudami nurodytais maršrutais tinkamu metu ir paros laiku galėsite stebėti ne tik retus šio krašto sparnuočius, bet ir daug kitų čia perinčių paukščių rūšių, kurias paprastai aptikti nelengva.

Lankantis gamtoje, ypač stebint retesnius paukščius, labai svarbu paaisyti sparnuočių stebėjimo etikos ir netrikdyti jų be reikalo. Ypač paukščiai jautrūs pavasarį, kai gina savo teritorijas, peri ir maitina jauniklius. Šiuo laikotarpiu būtina elgtis itin nuosaikiai ir apgalvotai, kad nepakenktume gamtai. Taip pat privaloma laikytis saugomų teritorijų lankymo taisyklių, užtikrinančių tinkamą gamtos vertybių išsaugojimą. Labai svarbu atminti, kad paukščių stebėtojas turi būti gamtos draugas ir puoselėtojas!

Dar viena taisyklė, kurios būtina laikytis vykstant į gamtą, – gerbti privačią nuosavybę. Neretai paukščius stebėti tenka ir gyvenvietėse ar greta privačių žemių, todėl lankantis tokioje teritorijoje privalu būti mandagiam ir gerbti privačią žmonių nuosavybę.

Tikimės, kad „Paukščių stebėjimo gidas Dzūkijos regione“ gamtos entuziastams atskleis dar nematytą šio krašto grožį, supažindins su vertingiausiomis sparnuočių stebėjimo vietomis, retomis ir įdomiomis jų rūšimis, pažadins prigimtine meile gamtai ir paskatins labiau domėtis mūsų krašto sparnuočiais bei jų apsauga.

Taigi, ilgai nedelskite – už žiūronų ir į gamtą!

Warbler, Citrine Wagtail, Bluethroat, Tawny Pipit, Corn Bunting etc. Taking the routes in the right season and at the right time of the day you will enjoy an opportunity to find rare birds, also a number of breeding bird species that are not easy to discover.

Being in nature and watching birds, in particular, it is very important to comply with the birdwatching ethics and not to disturb birds without necessity. Spring is an exceptionally sensitive period when birds defend their territories, breed and feed their offspring. In that period moderate and considerate behaviour is obligatory, so that our presence in nature wouldn't harm it. It is also necessary to comply with the rules of visiting protected areas that ensure appropriate preservation of nature values. It is important to remember that a birder must be a friend of nature and foster it!

Another rule that must be obeyed in nature – respect to private ownership. Often birdwatching takes place in settlements or at private properties, so visiting such areas requires politeness and respect to private property.

We hope that “Birding in Lithuania Dzūkija Region” for nature enthusiasts will disclose unseen beauty of the country, acquaint with the most valuable birdwatching sites, rare and interesting bird species, arouse natural love for nature and encourage to take interest in birds and their protection in our country.

So, without any delay take binoculars and set out to nature!

KAIP NAUDOTIS GIDU

Bendras žemėlapis. Norėdami greitai rasti reikiamą teritoriją, atsiverskite knygos gale esantį žemėlapij ir ieškokite jus dominančios teritorijos numerio. Maršrutų numeriai, esantys bendrame žemėlapyje, atitinka knygos parašėje esančius numerius. Taip reikiamą maršrutą rasite greičiau **1**.

Lietuvoje aptinkamų paukščių rūšių sąrašas pateikiamas leidinio gale. Prie kiekvienos rūšies nurodytas laikotarpis, kada rūšis reta arba neaptinkama Lietuvoje. Taip žinosite tikimybę išvysti vieną ar kitą rūšį atitinkamu metų laiku.

TOP 3 – tai trys svarbiausios aprašomos teritorijos rūšys, kurias pamatyti minimoje teritorijoje yra didesnė tikimybė nei kitose vietose.

Tikslinės rūšys – tai paukščių rūšys, kurias aptikti aprašomoje teritorijoje yra nemaža tikimybė, bet dažniausiai tai retos arba tik šiame regione pastebimos sparnuočių rūšys. Šiame sąrašė nerasite įprastų paukščių rūšių.

Aprašant teritorijas vartojami šie simboliai:

Tinkamiausias metų laikas paukščiams stebėti žymimas spalvomis: ● – pavasaris; ● – vasara; ● – ruduo; ● – žiema.

 – Dzūkijos regionas ribojasi su Baltarusija, todėl dalis aprašomų teritorijų patenka į valstybės sienos apsaugos zoną. Lankantis joje būtina turėti asmens dokumentą – pasą arba asmens tapatybės kortelę (vairuotojo pažymėjimas netinka). Valstybės sienos apsaugos tarnyba neretai patruliuoja šioje teritorijoje ir tikrina asmens dokumentus.

 – teritorijoje rekomenduojama turėti ne tik žiūronus, bet ir monoklį. Dažniausiai šis simbolis pridodamas prie teritorijų, kur aptinkami vandens paukščiai arba tilvikai, nes juos paprastai tenka stebėti iš didelio atstumo.

1 – paukščių stebėjimo taškas arba kita svarbi vieta, aprašyta tekste.

—, —, —, —, —, — – aprašomi paukščių stebėjimo maršrutai arba tekste minimi keliai.

– šiaurės kryptis padės lengviau susiorientuoti žemėlapyje.

– mastelis, pagal kurį galėsite tiksliau įvertinti atstumą.

HOW TO USE THE FIELD GUIDE

The map of described sites. To easily find the area you are looking for, open the map at the end of the book and find the number of this area. You may use the numbering on the margins of the book pages – turning the pages you'll easily find the area **1**.

The List of bird species recorded in Lithuania is placed at the end of the publication. Each species is indicated the period, when the probability to observe the species in Lithuania is highest.

TOP 3 indicates three most important species in the described area, with a higher probability to watch them in the mentioned area, compared to other places.

Notable species means species of birds with a high probability to find them in the described area, however, in most cases these are rare species of birds or the ones recorded only in this region. The list does not include common bird species.

For the site description the symbols are used as follows:

The best season of the year for birdwatching is marked in colours: ● – spring; ● – summer; ● – autumn; ● – winter.

 – The Dzūkija region borders with Belarus, thus a part of the described areas falls under the boundaries of the state border guard zone. The visitors to this area must possess his/her identification document with them, i.e. his/her passport or identification card (no driving license is accepted). The State Border Guard Service carry out regular patrolling in this area and check personal identification documents.

 – The visitors are advised to have both binoculars and a monocular. In most cases the symbol is linked to the areas where waterfowl or warders are watched, as birdwatching there might be done from long distances.

1 – A birdwatching site or any other important site described in the text.

—, —, —, —, —, —, — – Described birdwatching routes or roads mentioned in the text.

– The North direction will enable to better read the map.

– The scale will enable to assess distances more precisely.

AMALVO POLDERIS

AMALVAS POLDER

TOP 3: migruojančių vandens paukščių santalkos, raudonkojis tulikas, pievinė lingė.

Tikslinės rūšys: migruojančių žąsų, ančių ir tilvikų santalkos. Perėjimo laikotarpiu – pilkoji žąsis, rudagalvė kryklė, kurapka, tetervinas, juodasis gandraus, nendrinė lingė, pievinė lingė, mažasis erelis rėksnys, jū-

TOP 3: agglomerations of migrating waterfowl, Common Redshank, Montagu's Harrier.

Notable species. Agglomerations of migrating geese, ducks and waders. Breeding: Greylag Goose, Eurasian Teal, Grey Partridge, Black Grouse, Black Stork, Western Marsh Harrier, Montagu's Harrier, Lesser Spotted Ea-

rinis erelis, sketsakalis, ilgasnapė vištelė, griežlė, pilkoji gervė, perkūno oželis, stulgys, raudonkojis tulikas, geltonoji kielė, mėlyngurklė, plėšrioji medžarkė.

Vietovės aprašymas. Amalvo ežero polderis – Žuvinto biosferos rezervatui priklausanti teritorija, išsiskirianti unikaliomis gamtinėmis buveinėmis. Sovietmečiu čia plytėjusios šlapios pievos buvo numelioruotos, dalis jų paverstos dirbamais laukais, tačiau ir po melioracijos kai kurios išliko itin svarbios ornitologiniu požiūriu. Vakarinėje pievų dalyje plytinčios Amalvo ežero pakrantės užpelkėjusios ir apaugusios mišku. Greta ežero slūgso Amalvo aukštapelkė (suv. – *palios*) – nepažeista melioracijos ir apsupta miško, todėl šis šlapžemių kompleksas yra tinkamas retų rūšių paukščiams perėti. Amalvo ežero polderyje, kaip ir ežere bei pelkėje,

gle, White-tailed Eagle, Eurasian Hobby, Water Rail, Corn Crane, Common Crane, Common Snipe, Great Snipe, Common Redshank, Western Yellow Wagtail, Bluethroat, Great Grey Shrike.

Site description. The polder of lake Amalvas, an area belonging to the Žuvintas Biosphere Reserve, is notable for unique natural habitats. Though in the Soviet period the wetlands were heavily drained and some areas converted into arable land, however, after the drainage part of them remained of particular importance in view of ornithology. The shores of lake Amalvas extending on the western part of the meadows are marshy and overgrown with forest. The Amalvas raised bog lies next to the lake – intact by drainage and surrounded by wood, enriching the wetland complex, making it suitable for rare bird species to breed.

Amalvo polderis © Regimantas Vabuolas

The Amalvas polder © Regimantas Vabuolas

lankytis nedraudžiama, tačiau būtina laikytis gamtinės etikos ir netrikdyti paukščių veisimosi metu.

Stebėjimo taktika ir vietos. Atvykti į Amalvo polderį galite dviem keliais. 1. Nuo Igliaukos važiuodami Marijampolės kryptimi 4,4 km prieš autobusų stotelę pasukite į kairę Paužiškių link. Žvyrkeliu pavažiuavę 550 m, ties kelio išsišakojimu laikykite keliuko dešinėje. Už 600 m esančioje sankryžoje pasukite į dešinę, o už 500 m – į keliuką kairėje. Pavažiuavę kelis šimtus metrų, pasieksite polderio pievas, bet automobilį palikite aikštelėje prie siurblinės ① (— —). 2. Keliaudami nuo Šventaragio Daukšų link už 850 m pasukite į žvyrkelį dešinėje ir, pavažiuavę dar 850 m, pasukite į kairę, už 500 m pasieksite polderio pievas ir išilginį keliuką per jas (— —). Automobilį palikite ties tašku ②.

Visitors are admitted to the polder of lake Amalvas and the lake, and are required to comply with natural ethics and to avoid disturbing birds in breeding seasons.

Birdwatching sites and tactics. You may come to the Amalvas polder following two roads:

1. — — Taking the road from Igliauka drive in the direction of Marijampolė 4,4 km, before the bus stop turn to the left in the direction of Paužiškiai. Having turned into the gravel road, continue for 550 m, and at the forking take the right small road. In a distance of 600 m you will come to the cross-road, turn to the right, in a distance of 500 m take a small road on the left. Having covered several hundred meters, you will come to the polder meadows; leave your vehicle at the pump station ①. 2. — — Taking the road from

Paukščių stebėtojų regykla Amalvo polderyje © Gediminas Petkus
The birdwatching platform in the Amalvas polder © Gediminas Petkus

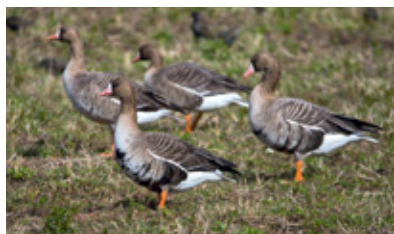
Gaidukai (Calidris pugnax) © Marius Karlonas
Ruffs © Marius Karlonas

Migracija. Ankstyvą pavasarį polderis gausiai užliejamas vandens, todėl keliauti čia pavyks tik vieninteliu keliuku, vedančiu išilgai pievų. Per polaidį jis pažliunga ir neretai būna itin prastos būklės, tad automobilį geriau palikti prie siurblinės ar užlietų pievų pradžioje ir toliau eiti pėsčiomis (—) link taško ③. Būtent šiuo laikotarpiu (kovo pabaigoje–balandžio pirmoje pusėje) apsemtas polderis tampa vandens paukščių karalyste. Užlietose pievose leidžiasi eurazinės cyplos, smailiauodegės, šaukštasnapės, pilkosios, kuoduotosios ir didžiosios antys, rudagalvės ir dryžagalvės kryklės, klykuolės. Neretai polderyje poilsio apsistoja ir gausūs žąsų būriai, kartais priskaičiuojama net iki 15 000 individų. Užlietos polderio pievos traukia ir migruojančias gulbes nebyles, giesmininkes, retkarčiais ir mažąsias gulbes. Balandžio

Šventaragis drive in the direction of Daukšiai 850 m, turn to the right gravel road, continue for another 850 m and turn to the left, continue for next 500 m and you will come to the polder meadows and a small road along it. Leave your vehicle at the point ②.

Migration. In early spring the polder is flooded heavily with snow-melt water, and the only access here is a small road along the meadows that becomes sodden and of poor condition in spring; thus, visitors are advised to leave their vehicles at the pump station or the edge of the flooded areas and continue on foot (—) towards point ③. At that time, end of March – the first half of April, the flooded polder becomes the realm of birds. Eurasian Wigeons, Northern Pintails, Northern Shovelers, Gadwalls, Tufted Ducks, Mallards,

pradžioje vanduo po truputį pradeda slūgti, o atsivėrusios šlapių pievų salės masina migruojančius ir čia perinčius tilvikinius paukščius. Balandį aptinkama perkūno oželių, paprastųjų gričiukų, didžiųjų ir vidutinių kuolingų, žaliakojų ir raudonkojų tulikų, tamsiųjų ir brastinių tilvikų, tikučių. Bene įspūdingiausias reginys prasideda, kai polderio pievose gaidukų patinėliai ima rengti tuoktuvines peštynes. Visus sparnuočius patogų stebėti iš įgyvendinant projektą pastatytos paukščių regyklos ③, ji iš tolo mato-

Eurasian Teals, Garganeys, Common Goldeneyes land on the flooded meadows. Numerous flocks of geese, sometimes up to 15.000 individuals, stop to rest in the polder. Also, the flooded meadows of the polder attract migrating Mute and Whooper Swans, occasionally Tundra Swans. At the end of April water slowly sinks and appearing islands of wet meadows attract migrating and breeding waders. In April, Common Snipes, Black-tailed Godwits, Eurasian Curlews, Whimbrels, Common Greenshanks, Common Redshanks, Spotted Redshanks, Green and Wood Sandpipers, and the most spectacular sight starts when male Ruffs perform elaborate lekking displays on the polder meadows. The birdwatching is convenient from the observation tower ③ built during the Project implementation, seen from a

Baltakaktės žąsys (*Anser albifrons*) Amalvo polderyje © Marius Karlonas
Greater White-fronted Geese in the Amalvas polder © Marius Karlonas

Žąsys Amalvo polderyje © Marius Karlonas

Geese in the Amalvas polder © Marius Karlonas

ma pačiame polderio centre, prie išilgai polderį kertančio keliuko.

Amalvo palių pakraščiuose ankstyvais balandžio rytais galite stebėti ir klausytis tetervinų, jų burbuliavimas neretai girdėti net už kilometro.

Veisimosi laikotarpis. Pavasariui persiritus į antrą pusę, vanduo iš polderio pievų galutinai išteka ir jau gegužę čia lieka tik perintys sparnuočiai. Kanaluose su jaunikliais plaukioja pilkosios žąsys, įvairios antys, pievose medžioja nendrinės ir pievinės lingės. Čia peri ir reti tilvikiniai paukščiai, tokie kaip raudonkojai tulikai, perkūno oželiai, pempės, o kartais vėly vakarą galima išgirsti ir paslaptinę stulgio giesmę. Be tilvikinių paukščių, vakarais pievose ir kanaluose girdėti griežlės, švygždos ir ilgasnapės vištelės. Nuo siurblinės ① paėjus pietų kryptimi greta kanalo ežero link (—→), šlapiuose krūmy-

distance in the centre of the polder, at the small road running along the polder. In early April mornings, at the edges of the Amalvas raised bog Black Grouses may be observed and their bubbling may be heard within a kilometre around.

Breeding. In late spring, water flows out of the polder meadows and in May solely breeding birds stay here. Greylag Geese and various ducks with their young swim in the canals, Western Marsh and Montagu's Harriers hunt in the meadows. Here rare waders breed, such as Common Redshanks, Common Snipes, Lapwings, and occasionally a mysterious song of the Great Snipe may be heard late in the evenings. Besides waders, in the meadows Corn Crakes, Spotted Crakes, Water Rails are heard in the evening. If you walk a little further from the pump station ① southwards

Nendrinės lingės (Circus aeruginosus) jauniklis © Marius Karlonas

A young of the Western Marsh Harrier © Marius Karlonas

nuose galite išgirsti ir mėlyngurklės giesmę. Kanalo pabaigoje prieisite Amalvo ežerą ④, kurio pakrantėse vakarais smagu klausytis plovinių vištelių ir didžiųjų baublių. Takelis gana šlapias ir vietomis apaugęs dilgėlėmis, todėl būkite tam pasiruošę.

Vasaros pradžioje Amalvo polde-
ris geriausiai atsiskleis ankstyvą rytą
arba vėlyvą vakarą.

Kiti gyvūnai. Amalvo polderyje galima pastebėti briedžių, stirnų, upinių bebrų, pilkųjų kiškių, lapių, barsukų, usūrinių šunų.

along the canal in the direction of the lake (—), in the bushes you may hear a song of the Bluethroat. At the end of the canal you'll approach lake Amalvas ④, on the shores of which Little Crakes and Eurasian Bitterns are heard in evenings. However, the path is wet, some parts are overgrown with nettles, thus, visitors have to be ready for that. In the beginning of summer, the Amalvas polder will reveal its best in the early morning or late evening.

Other animals. Moose, roe deer, European beavers, grey hares, foxes, badgers, racoon dogs.

ŽUVINTO EŽERAS IR APLINKINIAI LAUKAI

LAKE ŽUVINTAS AND ADJACENT FIELDS

2

TOP 3: migruojančių vandens paukščių santalkos, jūrinis erelis, ūsuotoji zylė.

TOP 3: agglomerations of migrating waterfowl, White-tailed Eagle, Bearded Reedling.

Tikslinės rūšys: migruojančių žąsų, ančių ir tilvikų santalkos. Perėjimo laikotarpiu – gulbė giesmininkė, pilkoji žąsis, rudagalvė kryklė, rudagalvė antis, kuoduotoji antis, klykuolė, didysis dančiasnapis, kurapka, te-

Notable species. Agglomerations of migrating geese, ducks and waders. Breeding: Whooper Swan, Greylag Goose, Eurasian Teal, Common Pochard, Tufted Duck, Common Goldeneye, Common Mergan-

tervinas, didysis baublys, rudakaklis kragas, nendrinė lingė, pievinė lingė, mažasis erelis rėksnys, jūrinis erelis, vapsvaėdis, ilgasnapė vištelė, plovinė vištelė, švygžda, griežlė, pilkoji gervė, perkūno oželis, raudonkojis tulikas, juodoji žuvėdra, geltonoji kielė, mėlyngurklė, plėšrioji medšarkė.

Vietovės aprašymas. Žuvinto rezervatas – pirmoji Lietuvoje saugoma teritorija. 1937 m. ją įsteigė garsus gamtininkas Tadas Ivanauskas. Ežero svarba čia perintiems ir per migracijas apsistojantiems sparnuočiams pastebėta dar prieš šimtą metų, tačiau ir dabar ši teritorija gamtininkams kelia nuostabą gamtine įvairove. Žuvinto ežeras žymus ir kaip pirmoji gulbių nebylių veisimosi vieta mūsų šalyje, tik vėliau jos iš čia pradėjo plisti į kitus šalies regionus. Ne veltui šios saugomos teritorijos simboliuje yra gulbių siluetai. Dabar Žuvinto, Žaltyčio ir Amalvo ežerams, su aplinkinėmis teritorijomis apimantiems 14 199 ha plotą, suteik-

ser, Grey Partridge, Black Grouse, Eurasian Bittern, Red-necked Grebe, Western Marsh Harrier, Montagu's Harrier, Lesser Spotted Eagle, White-tailed Eagle, European Honey Buz-zard, Water Rail, Little Crake, Spotted Crake, Corn Crake, Common Crane, Common Snipe, Common Redshank, Black Tern, Western Yellow Wagtail, Bluethroat, Great Grey Shrike.

Site description. The Žuvintas Reserve is the first protected area in Lithuania, founded in 1937 by Tadas Ivanauskas, an outstanding Lithuanian naturalist and ornithologist. The natural importance of the lake for breeding and migrating birds was noticed a hundred years ago, and nowadays the site continues to amaze naturalists by its natural diversity. Lake Žuvintas is notable as the first breeding site of the Mute Swans that later from here spread to other regions in Lithuania. The logo of this protected area embraces swan silhouettes.

Žuvinto ežero pakraštys iš bokštelio © Marius Karlonas

The Žuvintas lake from the watching tower © Marius Karlonas

tas Žuvinto biosferos rezervato statusas. Visą informaciją apie lankymąsi šioje teritorijoje galite rasti interneto svetainėje www.zuvintas.lt arba užsukę į lankytojų centrą Žuvintų kaime.

Stebėjimo taktika ir vietos. Stebėti paukščius Žuvinto ežere ir aplinkinėse pievose galima visais metų laikais, nes keliai yra geros būklės, patogų privažiuoti. Ši teritorija ornitologiniu požiūriu įdomi didžiąją metų dalį – nuo kovo vidurio iki žiemos – kol ežerą užtraukia ledas, o aplinkinius laukus sukausto šaltis, bet stebėjimo vietos skirtingais tarpsniais skiriasi.

Migracija. Per pavasarinę migraciją apsistojusius vandens ir tilvikinius paukščius geriausia stebėti Žuvinto ežere bei jo pakrantėje ties Aleknonių ir Žuvintų kaimais. Čia įkurtas ir rezervato lankytojų centras ②. Palikę automobilį prie lankytojų centro, darbo metu galite užėiti į vidų, išsamiau susipažinti su biosferos rezervato gamtos vertybėmis ir užlipti į apžvalgos aikštelę ant stogo. Nuo jos patogų stebėti aplinkinėse pievose besimaitinančias ir ežere su antimis plaukiojančias žąsis, saloje ③ sutūpusius tilvikinius bei vandens paukščius. Apsižvalgę nuo lankytojų centro, eikite pažintiniu taku per nendryną medinio bokštelio link. Tako ilgis siekia 250 m, žingsniuokite juo neskubėdami, nes ir šaltuoju metų laiku čia galima išgirsti ir pamatyti nendrynuose zvimbinsčias ūsuotąsias zyles. Nuo bokštelio galėsite apžvelgti ežerą ir salą iš kitos pusės. Regykla ties Žuvintų kaimu ④ – dar viena gera

Currently, lakes Žuvintas, Žaltytis and Amalvas, 14199 ha, have been designated the Žuvintas Biosphere Reserve. For more information concerning visiting the area see website www.zuvintas.lt or contact the Visitor Centre in the village of Žuvintai.

Birdwatching sites and tactics. In Lake Žuvintas and adjacent meadows, birdwatching is convenient in various seasons due to sufficiently good condition of the roads and easy access. From the ornithological point of view, the site is interesting nearly all year round – from mid-March to winter when the lake becomes ice-bound and the adjacent fields are frozen over. The birdwatching sites vary in relation to seasons.

Migration. In spring migration, the best site to watch waterfowl and waders at this stopover point is lake Žuvintas and its lakeside at the villages of Aleknonys and Žuvintai. The Visitor Centre of the Žuvintas Biosphere Reserve is located on the lakeside between the villages of Aleknonys and Žuvintai ②. Having parked your vehicle at the Visitor Centre you may visit it within the working hours and learn about natural values of the Biosphere Reserve, also to climb onto the observation platform erected on the roof of the Visitor Centre. From the observation platform it is convenient to birdwatch geese feeding in the adjacent meadows, ducks and geese swimming on the lake, waders and other waterfowl sitting on the island ③. Having explored around, from the

Remeza (Remiz pendulinus) © Dalia Račkauskaitė

Eurasian Penduline Tit © Dalia Račkauskaitė

vieta migruojantiems vandens ir tilviniams paukščiams stebėti. Važiuodami per Žuvintų kaimą link Ažuolinių ⑤, dešinėje pusėje greta sodybos pamatysite 2 m aukščio regyklą (apžvalgos aikštelę). Iš jos galėsite apžiūrėti užlietas Žuvinto slėnio pievas, kuriose pavasarį leidžiasi žąsys, antys ir tilvikai.

Per rudeninę migraciją Žuvinto ežere gausiai leidžiasi antys, o nakvynės iš aplinkinių laukų grįžta žąsys. Ežere besibūriuojančius paukščius patogiausia stebėti nuo lankytojų centro ② ir greta esančio bokštelio. Pietinę ežero dalį apžvelgsite nuo regyklos Žuvintų kaime ④. Bene gražiausias rudeninės migracijos fenomenas – vakarinis gervių grįžimas į nakvynės vietas Žuvinto paliose (pelkėje). Nuo rugpjūčio pabaigos iki rugsėjo galo čia naktis leidžia tūkstan-

Visitor Centre follow the Nature Trail via the reed zone towards the tower. On the Nature Trail, 250 m, keep a slow pace as you may hear “ping” calls and see Bearded Reedlings in the reedbed even in the cold season. From the tower you will be able to observe the lake from a different angle. The observation platform at the village of Žuvintai ④ is another good birdwatching site for waterfowl and waders.

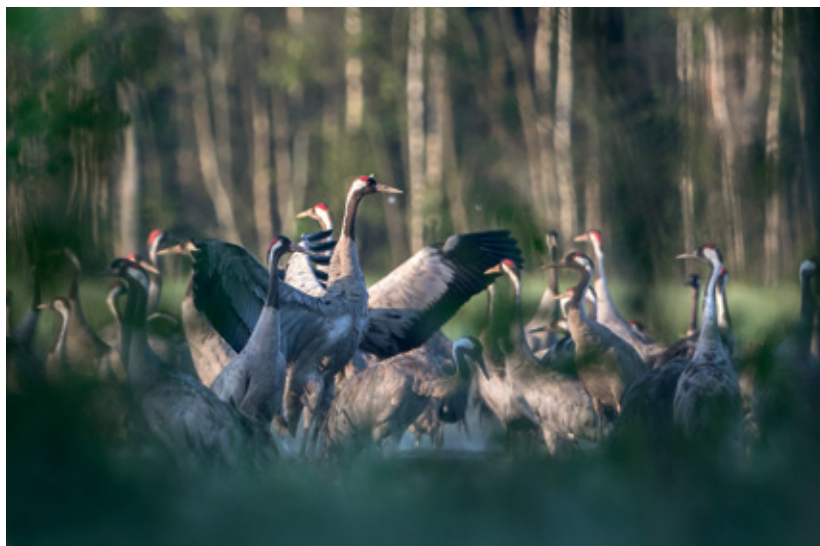
Passing by the village of Žuvintai towards Ažuoliniai ⑤, at the homestead on the right side you will notice an observation platform (2 m high). From there you may enjoy birdwatching on the flooded meadows of the Žuvintas valley where geese, ducks and waders land in spring.

In autumn migration, onto lake Žuvintas numerous ducks land, geese

čiai pilkųjų gervių. Jos – tik migrantės, dauguma šių gervių pelkėje sustoja trumpo poilsio ilgos kelionės metu iš tolimosios šiaurės į pietus. Ankstyvą rytą jos pakyla iš palių ir skrenda maitintis į dirbamus laukus iki kelių dešimčių kilometrų atstumu, tačiau saulei leidžiantis, maždaug nuo 18 val., pirmosios gervės jau pradeda grįžti į nakvynės vietas, pats pikas būna apie 19–20 val. Iš toliausiai skrendančios į pelkę nusileidžia jau visai sutemus. Patogiausia šį reeginį stebėti nuo kalvos prie Zailių gyvenvietės ⑥, aplink kurią neretai galima išvysti ir laukuose besimaitinančius tetervinus.

Veisimosi laikotarpis. Gegužės–birželio mėnesiais migruojančių vandens paukščių santalkų ežere nebelieka, bet pakrantės ir nendrynai netyla nuo čia perinčių sparnuočių. Geriausias paros metas juos išvysti arba išgirsti –

return here from adjacent fields for the night. The birds on the lake are best observed from the Visitor Centre ② and the tower nearby. You will be able to birdwatch in the southern part of the lake from the platform in the village of Žuvintai ④. The evening return of Cranes during autumn migration to the Žuvintas mire for the night is an awesome phenomenon in the vicinity of Žuvintas. From end of August to end of September thousands of Common Cranes pass nights in the Žuvintas mire. Here, the migrating cranes mainly have their short stopover during their long journey from the far North to the South. In early mornings, they fly from the mire to feed on arable fields within several dozens of kilometres, and at sunset, around 6 p.m., they start to return to the over-night stay sites in the mire peaking at

Pilkosios gervės (*Grus grus*) © Dalia Račkauskaitė
Common Cranes © Dalia Račkauskaitė

ankstyvas rytas, tik patekėjus saulei, arba vakaras – valanda iki saulėlydžio ir pora valandų po jo. Tinkamiausia vieta ežere perinčioms antims ir medžiojančioms nendrinėms lingėms stebėti, klausytis didžiųjų baublių, remezų, ūsuotųjų zylių, nendrinų žiogelių su krakšlėmis ir nendrinukėmis – Žuvinto ežero pažintinis takas prie lankytojų centro ②. Jei pasiseks, čia išgirsite ir mėlyngurklę. Dar viena įdomi vieta pavasarinės migracijos pabaigoje ir paukščių veisimosi metu – Liepakojų pelkė ①. Joje pavasarį leidžiasi tilviniai paukščiai ir vištelės, o perėjimo metu aptinkama raudonkojų tulikų, brastinių tilvikų, perkūno oželių, pempių, švygždų, peri pilkosios žąsų, medžioja pievinės ir nendrinės lingės. Patogiausia pelkę apžvelgti nuo kalvos ① prie Liepakojų gyvenvietės. Ties priešpaskutine sodyba šiame kaime

around 7-8 p.m., and those coming back to the mire from the most remote places land after dark. Birdwatching is most convenient from the hill at the settlement of Zailiai ⑥ where you may also happen to observe feeding Black Grouses on the fields.

Breeding period. In the breeding period, May – June, agglomerations of migrating waterfowl on the lake disappear but the edges and reedbeds of the lake resound with breeding birds. The best time of the day to see and hear them is early mornings, just after the sunrise, or evenings - an hour before and a couple of hours after the sunset. In the lake, the best site to birdwatch and observe breeding ducks, hunting Western Marsh Harriers, to hear Eurasian Bitterns, Eurasian Penduline Tits, Bearded Reedlings, Savi's, Reed and Aquatic

Gulbė giesmininkė (*Cygnus cygnus*) © Marius Karlonas
Whooper Swan © Marius Karlonas

Jūrinis erelis (Haliaeetus albicilla)

© Marius Karlonas

White-tailed Eagle © Marius Karlonas

pasukite į kairę keliuku link pievų ir čia palikite automobilį. Eidami per pievas vakarų kryptimi 300 m link kalvelės, laukų balutėse galite išgirsti ir retus varliagyvius – raudonpilves kūmutes. Nuo kalvos matysite visą Liepakojų pelkę ir sparnuočių gyvenimą joje. Šią vietą verčiausia aplankyti anksti ryte arba saulei leidžiantis.

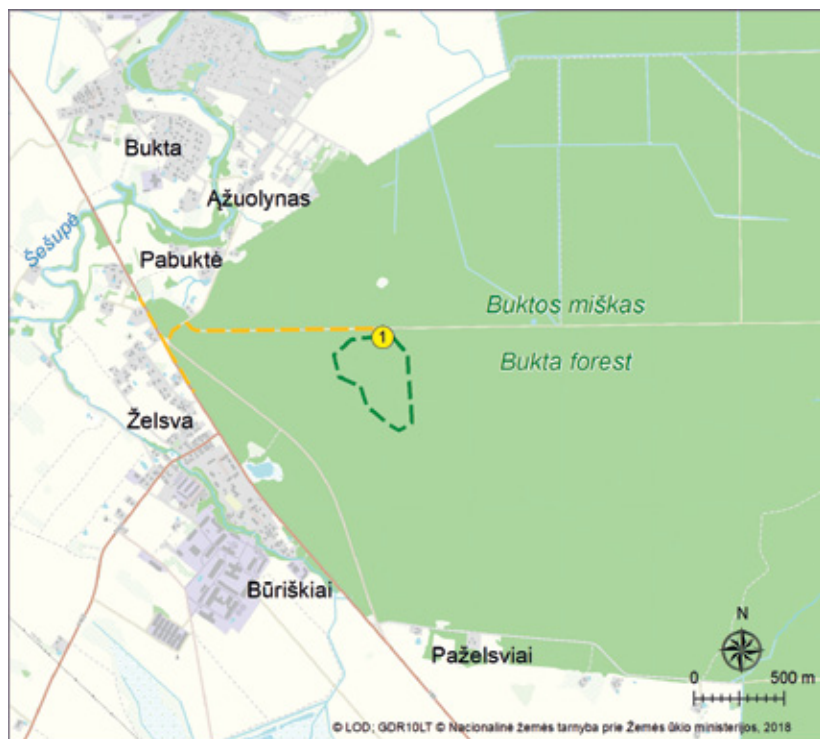
Kiti gyvūnai. Ežero apylinkėse neretos stirnos, šernai, pilkieji kiškiai, lapės, usūriniai šunys. Ežere ir kanaluose vakarais suaktyvėja bebrai, kanadinės audinės. Apyežerės pievose ir pelkutėse kartkartėmis aptinkama briedžių. Liepakojo pelkėje girdimos raudonpilvės kūmutės.

Warblers is the Nature Trail of lake Žuvintas at the Visitor Centre ②. If luck accompanies you may be able to hear the Bluethroat. Another interesting site at the end of spring migration and in breeding season is the Liepakojai swamp ①. In spring, waders and crakes land on the swamp, and in breeding season Common Redshanks, Green Sandpipers, Common Snipes, Lapwings, Spotted Crakes are found, Greylag Geese breed, Montagu's and Western Marsh Harriers hunt. The hill ① at the settlement of Liepakojai is the most convenient site for birdwatching. At the homestead before the last one take the left small road in the direction of the meadows and park your vehicle there. Walking in the meadows westwards towards the hill, about 300 m, you may be able to hear rare reptiles - European Fire-bellied Toads. From top of the hill you will observe the entire Liepakojs swamp and the birdlife there. The most precious time to visit the site is early morning or at sunset.

Other animals. In the vicinity of the lake roe deer, wild boars, grey hares, foxes, racoon dogs occur. In the lake and canals beavers, Canadian minks become active in the evening. Occasionally moose are found in the surrounding meadows and small swamps. At the Liepakojai swamp European Fire-bellied Toad are heard.

BUKTOS MIŠKAS

BUKTA FOREST

TOP 3: juodasis gandas, balt-nugaris genys, mažoji musinukė.

Tikslinės rūšys: jerubė, juodasis gandas, vapsvaėdis, jūrinis erelis, vištvanagis, mažasis erelis rėksnys, sketsakalis, pilkoji gervė, slanka, brastinis tilvikas, paprastasis purpelis, naminė pelėda, žvirblinė pelėda, mažasis apuokas, pilkoji meleta, juodoji meleta, vidutinis margasis genys,

TOP 3: Black Stork, White-backed Woodpecker, Red-breasted Flycatcher.

Notable species. Hazel Grouse, Black Stork, European Honey Buzzard, White-tailed Eagle, Northern Goshawk, Lesser Spotted Eagle, Eurasian Hobby, Common Crane, Eurasian Woodcock, Green Sandpiper, European Turtle Dove, Tawny Owl, Eurasian Pygmy

mažasis margasis genys, baltnugaris genys, mažoji musinukė, volungė, riešutinė, eglinis kryžiasnapis, svilikas.

Vietovės aprašymas. Žuvinto biosferos rezervatui priklausanti Buktos giria laikoma Lietuvos vidurio lygumos mišriųjų miškų etalonu. Šis Želsvos kaimo pašonėje ošiantis miškas vertingas skroblynais, saugomomis augalų ir gyvūnų rūšimis. Miške yra ir šimtmečius menančių ąžuolų, kurių storose šakose lizdus suka tokie reti paukščiai kaip juodieji gandrai, jūriniai ereliai ar mažieji ereliai rėksniai. Senuose ir sutrūnijusiuose ąžuolų kamienuose veisiasi retų rūšių vabalai, čia auga retai kur aptinkamos kerpės ir grybai. Nors miške ribojama ūkinė veikla, žmonėms nedraudžiama jame lankytis. Buktos giria visais metų laikais turi kuo nustebinti gamtos mylėtojus.

Stebėjimo taktika ir vietos. Geriausias laikas aplankyti Buktos mišką yra pavasaris, kai suaktyvėja čia gyvenantys sėslūs sparnuočiai ir sugrįžta tolimieji migrantai, žiemą praleidę pietuose. Jau kovo mėnesį plyšauja zylės, švilpauja bukučiai, pasigirsta ir pirmosios genių trelės, pilkųjų gervių trimitai, parskrenda pirmieji strazdai. Balandį aktyvūs visų čia gyvenančių rūšių geniai, vienos dažniausių šioje girioje – pilkosios ir juodosios meletos. Vidutiniai ir baltnugariai geniai čia tikslingai saugomi kaip Europos Bendrijai svarbios rūšys.

Balandis – geras metas ir pelėdų paieškoms. Dienai brėkstant ir vakaro sutemoms gaubiant mišką, jame gali-

Owl, Long-eared Owl, Grey-headed Woodpecker, Black Woodpecker, Middle Spotted Woodpecker, Lesser Spotted Woodpecker, White-backed Woodpecker, Red-breasted Flycatcher, Eurasian Golden Oriole, Spotted Nutcracker, Red Crossbill, Hawfinch.

Site description. The Bukta forest belonging to the Žuvintas Biosphere Reserve is considered to be the benchmark for a mixed forest of the Lithuanian Middle Plain. The forest situated near the village of Želsva contains valuable hornbeam areas, protected species of plants and animals. In the forest centenarian oak trees are found and their branches are ideal for nests of Black Storks, White-tailed or Lesser Spotted Eagles. In old and rotten oak trunks rare

Baltnugaris genys (*Dendrocopos leucotos*) © Marius Karlonas

White-backed Woodpecker

© Marius Karlonas

Buktos miškas

© Marius Karlonas

Bukta forest © Marius Karlonas

te išgirsti jaukiai švilpaujant žvirblinė pelėda, tačiau visai sutemus ji nutyla, priešingai nei naminės pelėdos, kurios ūbauti pradeda tik visiškoje tamsoje. Beieškant žvirblinės pelėdos, pirmiausia pasirodo slankos – cypsėdamos ir kvorksėdamos jos skraido sulig medžių viršūnėmis virš miško kelių. Jerubėms balandžio mėnuo – taip pat tinkamiausias laikas, būtent tada įvairiose girios vietose girdimas aukštas šių miško vištelių švilpimas.

Gegužę parskrenda visi vabzdžialesiai paukščiai ir miškas prisipildo jų giesmių. Prie čia įprastų karietaičių, strazdų ir zylių balsų prisijungia devynbalsės, pečialindos ir musinukės. Pastarųjų miške aptinkamos trys rūšys: pilkoji, margasparnė ir mažoji. Dėl brandžių lapuotynų ir skroblynų plotų šiame miške ornitologai tikisi išgirsti ir baltakakles musinukes, kurios per netoli sienos Lenkijoje. Gegužę ir birželį

species of beetles breed, rare lichen and fungi grow. Though in the forest economic activities are limited, visiting it is not. In all seasons the Bukta forest amazes nature lovers.

Birdwatching sites and tactics.

The best season to visit the Bukta forest is spring when birds settled here become active and migrant birds return having spent winter in the south. In March, here Tits sing actively, Eurasian Nuthatches whistle, the first spring drumming of Woodpeckers, trumpeting of Common Cranes are heard, the first Thrushes come back. In April, all species of Woodpeckers behave energetically including Grey-headed and Black Woodpeckers, being common species in the forest, as well as Middle Spotted and White-backed Woodpeckers protected here as species of Community Importance.

April is the right time to trace owls: at dawn and after dusk falls on the forest quiet whistling of the Eurasian Pygmy Owl may be heard, however, this bird may not be heard at full darkness, contrary compared to its relative Tawny Owl that starts hooting in full darkness. In search of the Eurasian Pygmy Owl first you may notice Eurasian Woodcocks – they fly about squeaking and grunting just above the trees over small roads in the forest. April is also suitable to watch Hazel Grouses as at that time high pitched piping of this grouse is heard in different sites of the forest.

In May, all insectivorous birds come back filling the forest with their songs. Sounds of common

Juodasis gandras (Ciconia nigra)

© Marius Karlonas

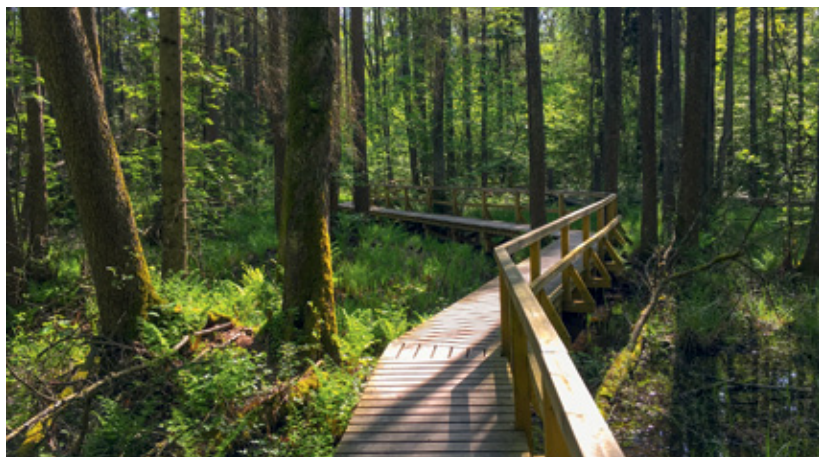
Black Stork © Marius Karlonas

pasigirsta vis rečiau mūsų šalyje aptinkamo paprastojo purplelio balsas.

Balandžio, gegužės ir birželio mėnesiais galite pastebėti virš miško ar jo pakraščiuose medžiojančius jūrinius erelius, mažuosius erelius rėks-

birds, such as Winter Wrens, Thrushes and Tits are joined by melodious songs of Warblers and Flycatchers, three species of which occur in the forest - Spotted, European Pied and Red-breasted Flycatchers. In mature deciduous forests and hornbeam areas ornithologists expect to hear Collared Flycatchers that breed close to the border in neighbouring Poland. In May and June, a sound of the European Turtle Dove becoming rarer in our country is heard.

In April, May and June, you may notice White-tailed Eagles, Lesser Spotted Eagles, Northern Goshawks and Eurasian Sparrowhawks, European Honey Buzzards, Eurasian Hobbies hunting over the forest or in its edges. At noon you may watch territorial gliding of Black Storks high above the forest. In July, the forest starts gradually to plunge into silence, bird songs are heard less often, and you may listen to them solely in early

Buktos miško pažintinis takas © Marius Karlonas

Bukta forest Nature Trail © Marius Karlonas

nius, vištvanagius ir paukštvanagius, vapsvaėdžius, sketsakalius. Vidurdienį galima pamatyti ir juodųjų gandrų teritorinius skrydžius aukštai virš miško.

Liepą miškas pradeda tilti, paukščių giesmės skamba vis rečiau, kiek triukšmingiau tik ankstyvą rytą, vos patekėjus saulei. O rugpjūtį migruojantys paukščiai po truputį palieka girią ir joje tampa palyginti tylu, tik kur ne kur girdėti, kaip čirpsi zylių jaunikliai ir stuksena genys.

Čia verta apsilankyti ir rudenį ar žiemą. Tuomet likę smulkieji sparnuočiai telkiasi į būrelius ir klajoja po mišką. Tokiuose būreliuose neretai galima pamatyti kone visas Lietuvos miškuose perinčias zylių rūšis, liputį, bukutį, nykštukus ir net mažąjį margąjį genį. Kiti geniai taip pat lieka miške per visą žiemą, todėl šiuos paukščius nesunku aptikti atidžiau pasiklausius, kai jie maitinasi snapu stuksėdami į medį. Rudenį ir žiemą čia galima išgirsti ar išvysti riešutinę, žvirblinę pelėdą, vištvanagį, eglinius kryžiasnapius.

morning, at dawn. In August, migrating birds start leaving the forest and silence becomes prevalent, except for seldom sounds of chirping young Tits and pecking Woodpeckers. However, it is worthwhile to visit the forest in autumn and winter – staying small birds get together into small flocks and wander around in the forest. In such small flocks nearly all species of Tits, the Eurasian Treecreeper, the Eurasian Nuthatch, Goldcrests and even the Lesser Spotted Woodpecker may be found. Other species of Woodpeckers stay in the forest throughout winter, thus they can be discovered with the help of attentive listening, where they feed pecking on trees with their beaks. In autumn and winter, here you may hear or watch the Spotted Nutcracker, the Eurasian Pygmy Owl, the Northern Goshawk, the Red Crossbill.

The best place for birdwatching in the forest is the Bukta Nature Trail ——. Access is easy to the Nature Trail —: in Želsva look for the sign

Vilkai Buktos miške © Vaidas Karpavičius

Grey Wolves in the Bukta forest © Vaidas Karpavičius

Margasparnė musinukė (*Ficedula hypoleuca*) © Marius Karlonas

European Pied Flycatcher © Marius Karlonas

Geriausia vieta susipažinti su šio miško sparnuočiais – Buktos gamtinis pažintinis takas —. Atvykti iki jo nesunku — — Želsvoje pamatysite lankytinos vietos nuorodą, pasukę į mišką važiuokite 1,3 km sekdami nuorodomis, kol pasieksite tako pradžią – automobilių stovėjimo aikštelę ①. Eidami šiuo 2 km ilgio taku per skroblynus, aliuvinius miškus, pelkėtus lapuočių plotus, pabuvosite kertinėje miško buveinėje ir galėsite išvysti nemažai minėtų paukščių. Jei turite daugiau laiko ir noro pamatyti visas tikslines šio miško rūšis, būtina pasivaikščioti po skirtingas vietas, tačiau miškas šlapias ir vietomis pelkėtas, todėl būkite pasiruošę tinkamą aprangą ir batus.

Kiti gyvūnai. Buktos miške gyvena briedžiai, taurieji elniai, stirnos, vilkai, lapės, barsukai, usūriniai šunys, miškinės kiaunės, voverės, pilkieji kiškiai.

to the site, and having turned to the forest drive 1,3 km following the signs until you reach the beginning of the Nature Trail – the parking lot ①. Following the Nature Trail, 2 km, through the hornbeam areas, alluvial forests, swampy deciduous forests you will see the forest key habitat and enjoy the opportunity to find many of the birds above. Those who may spare more time and wish to see all targeted species in this forest are advised to have longer walks in different areas of the forest; the forest is wet and swampy at some points be sure you have suitable clothing and footwear.

Other animals. Moose, European red deer, roe deer, wolves, foxes, badgers, racoon dogs, common martens, squirrels, grey hares.

ŽALTYČIO EŽERAS

LAKE ŽALTYTIS

TOP 3: pilkoji žąsis, plovinė vištelė, ūsuotoji zylė.

Tikslinės rūšys: migruojančių žąsų ir ančių santalkos. Perėjimo laikotarpiu – pilkoji žąsis, rudagalvė kryklė, kuoduotoji antis, kurapka, didysis baublys, didysis baltasis garnys, nendrinė lingė, pievinė lingė, jūrinis erelis, ilgasnapė vištelė, plovinė vištelė,

TOP3: Greylag Goose, Little Crane, Bearded Reedling.

Notable species: Agglomerations of migrating geese and ducks. Breeding: Greylag Goose, Eurasian Teal, Tufted Duck, Grey Partridge, Eurasian Bittern, Great Egret, Western Marsh Harrier, Montagu's Harrier, White-tailed Eagle, Water Rail, Little Crane,

švygžda, griežlė, pilkoji gervė, perkūno oželis, juodoji žuvėdra, geltonoji kielė, margasis žiogelis, nendrinis žiogelis, ūsotoji zylė, remeza, raudongalvė sniegėna, plėšrioji medšarkė.

Vietovės aprašymas. Pietvakarinėje Žuvinto biosferos rezervato dalyje, Buktos miško ir Želsvos kaimo pašonėje, tyvuliuoja Želsvelės baseinui priklausantis, kone 4,5 km ilgio Žaltyčio ežeras. Nors jį juosia melioracijos grioviai, o dauguma natūralių pievų paverstos dirbamais laukais, ežeras ir likusios užpelkėjusios jo pakrantės vis dar yra itin mėgstamos migruojančių ir čia perinčių sparnuočių. Seklios pakrantės smarkiai užpelkėjusios, apaugusios nendrėmis, krūmais, sunkiai įžengiamos žmogui. Tačiau vandens ir nendrynų paukščiams toks ežeras yra puiki vieta saugiai sukti lizdus, perėti ir auginti jauniklius, o sekluosese patogiai maitintis.

Spotted Crake, Corn Crake, Common Crane, Common Snip, Black Tern, Western Yellow Wagtail, Common Grasshopper, Savi's Warbler, Bearded Reedling, Eurasian Penduline Tit, Common Rosefinch, Great Grey Shrike.

Site description. Lake Žaltytis, nearly 4,5 km long, belonging to the Želsvelė basin, lies by the Bukta forest and the village of Želsva in the south-western part of the Žuvintas Biosphere Reserve. Though the lake is surrounded by drainage canals and the largest area of the meadows that used to surround the lake have been converted into arable fields, however, the lake and its swampy shores attract migrating and breeding birds. Shallow shores of the lake are heavily swampy, overgrown with reeds, bushes and nearly impenetrable by man. But for waterfowl and birds of reeds the lake is a generous place to

Paukščių stebėjimo regykla prie Žaltyčio ežero © Regimantas Vabuolas
The birdwatching tower at lake Žaltytis © Regimantas Vabuolas

Stebėjimo taktika ir vietos. Prie Žaltyčio veda nedaug kelių, todėl ir apžvalga gana ribota, bet šiaurinę ežero dalį nesunkiai apžvelgsite atvykę prie šio projekto metu pastatytos paukščių stebėjimo regyklės ①. Ją pasieksite nuo Želsvos kaimo pavažiavę 1,5 km pagrindiniu keliu Krosnos kryptimi ir pasukę į asfaltuotą keliuką dešinėje arba nuo Krosnos miestelio 7,5 km Želsvos kryptimi ir pasukę į asfaltuotą keliuką kairėje ——. Pavažiavę keliuku 500 m pasieksite parkrantę, kur aikštelėje galėsite palikti automobilį ir užlipti į regyklą.

Kitas taškas – siurblinė pietinėje ežero dalyje ②. Šis stebėjimo taškas nėra toks patogus ežerui apžvelgti, tačiau iš jo puikiai girdėsite plačiuose nendrynuose giedančius sparnuočius. Pasiiekti šį tašką galima skirtingais keliais, bet jei vyksite nuo Krosnos, pa-

nest, breed and rare young as well as to feed in the shoals.

Birdwatching sites and tactics.

Only few approach roads to the lake exist, thus observation is rather limited; the northern part of the lake may be easily overviewed from the birdwatching platform ① built in the implementation of this project. You may access it as follows: from the village of Želsva take the main road in the direction of Krosna, beyond 1,5 km turn right to the small asphalt road (or: from the small town of Krosna take the main road in the direction of Želsva, beyond 7,5 km turn left to the small asphalt road) going towards the lake ——. Beyond 500 m you will come to the lakefront where you may leave your vehicle in the parking lot and climb the platform.

Paukščių stebėtojai regykloje prie Žaltyčio ežero © Marius Karlonas
Birdwatchers on the platform at lake Žaltytis © Marius Karlonas

Ūsuotoji zylė (*Panurus biarmicus*)

© Marius Karlonas

Bearded Reedling © Marius Karlonas

važiuokite 4,6 km Kalvarijos kryptimi ir pasukite į dešinėje esantį keliuką, kurio kairėje yra melioracijos kanalas — —. Pavažiavę keliuku 650 m, pasieksite vandens siurblynę, prie jos palikite automobilį ir užlipę ant pylimo klausykitės sparnuočių.

Migracijos. Per pavasarinę migraciją ežeras tampa mėgstama migruojančių vandens paukščių stotele, čia trumpo poilsio leidžiasi į tolimą šiaurę skrendantys žąsų ir ančių būriai. Pavasarinė vandens paukščių migracija įprastai prasideda kovo antroje pusėje ir trunka kone iki balandžio galo. Pikas būna kovo paskutinę ir balandžio pirmą dekadą, kai ežere neretai galima suskaičiuoti šimtus ančių ir žąsų būrius. Žąsys ežere tik ilsisi ir nakvoja, o maitinasi aplinkiniuose laukuose. Dalis jų skrenda maitintis į užliejamas pievas prie Rimiečio ežero (žr. 41 p.), dalis maitinasi dirbamuose laukuose prie Jukneliškės kaimo, gre-

Another site is a pump station in the southern part of the lake ②. This birdwatching site is not very convenient to observe the lake but you will perfectly hear birds singing in the reeds. You may take different roads to come here. Coming from the side of the small town of Krosna, go 4,6 km in the direction of Kalvarija and turn right to the small road, with a drainage canal on its left — —. Beyond 650 m you will come to the pump station, leave your vehicle here and climb the dyke to listen to the birdsongs.

Migration. In spring migration, the lake becomes an attracting stopover site of migrating waterfowl where flocks of geese and ducks migrating to far north land to rest. Usually, spring migration of waterfowl starts in the second half of March and lasts to the end of April. The peak appears in the last decade of March and the first decade of April – flocks consisting of hundreds of ducks and geese gather here. In the lake ducks rest and stay overnight, and go for feeding to the adjacent fields. Some of them fly for feeding to the flooded meadows at lake Rimietis (p. 41), others – to the arable fields at the village of Jukneliškės, next to Šeštokai. In spring migration, a broad variety of duck species is found. Besides common migrants Northern Pintails, Gadwalls, Northern Shovelers, Common Pochards, Eurasian Wigeons and others may be observed. In the beginning of May, in Žaltytis the number of migrating Common, Black and White-winged Terns increases, sometimes up to several dozen.

Pilkosios žąsys (*Anser anser*) su jaunimkliais © Marius Karlonas

Greylag Geese with goslings © Marius Karlonas

ta Šeštokų. Per pavasarinę migraciją ežere pastebima gana didelė ančių rūšinė įvairovė. Be įprastų migrančių, Žaltytyje pasirodo ir smailiauodegės, pilkosios, šaukštasnapės, rudagalvės antys, eurazinės cyplos bei kt. Gegužės pradžioje ežere pagausėja migruojančių upinių, juodųjų ir baltasparnių žuvėdų, kurių kartais čia galima suskaičiuoti ir kelias dešimtis.

Rudeninė vandens paukščių migracija ežere prasideda rugpjūtį, kai Žaltytyje ima leisti antys. Rugsėjį ančių pagausėja, padidėja ir rūšinė sudėtis. Šiuo laikotarpiu galima stebėti gausesnius kuoduotųjų ir rudagalvių ančių būrius. Rugsėjo antroje pusėje pasirodo migruojančių žąsų būriai, o spalį jų čia poilsio apsistoja iki kelių tūkstančių individų. Spalis ir lapkritis yra geras laikas pasidairyti žilųjų ančių, kurios neretai įsimašo į gausius kuoduotųjų ančių būrius.

In the lake, autumn migration of birds starts in August when ducks start to land into Žaltytis. In September, the number of ducks and variety of their species increase. At that time more numerous flocks of Tufted Ducks and Common Pochards may be observed. October and November are suitable months to look for Greater Scaups among numerous flocks of Tufted Ducks.

Breeding. The first ones to settle on the lakeshores are Greylag Geese, they come back mid-April and without any delay, the lake still being covered with ice, start laying eggs. Several pairs of this species breed on the lakeshore, and at the end of April they may be observed swimming at the reeds with their offspring. Visitors may expect to observe such scenes from the bird-watching platform ①. Also, variety of ducks breed in the lake (Gadwalls,

Veisimosi laikotarpis. Bene pirmosios ežero pakrantėse įsikuria pilkosios žąsys, jos čia parskrenda dar kovo viduryje ir nieko nelaukdamos, net ežerui visiškai neatitirpus, pradeda dėti kiaušinius. Ežero pakrantėse peri kelios šių žąsų poros, todėl jau balandžio pabaigoje galima išvysti jas, plaukiojančias nendrynų pakraščiais su žąsiukų virtinėmis. Pamatyti šį reginį didžiausia tikimybė nuo paukščių stebėjimo regyklos ①. Taip pat ežere gausiai peri įvairios antys (pilkosios, rudagalvės, kuoduotosios, rudagalvės kryklės ir kt.), laukiai, gausu ausuotųjų kragių.

Atskiras gyvenimas verda užpelkėjusiose, nendrynais ir krūmynais apaugusiose ežero pakrantėse. Čia pavasariais knibžda įvairiausių sparnuočių, iš kurių aiškiausiai išsiskiria duslus baublio balsas. Šį paukštį girdėsite iš bet kurios Žaltyčio pusės, nes ežere perinčios kelios baublių poros girdimos dideliu atstumu. Nendrynuose ir šlapiose ežero pakrantėse girdėti ir vištelių balsai. Balandžio antra pusė ir gegužės pradžia yra geriausias laikas šių sparnuočių paieškoms, tačiau dieną jos neaktyvios, todėl prie ežero reikia atvykti jau temstant ir palaukti kelias valandas. Jei pasiseks, išgirsite plovines ir ilgasnapes višteles, švygždas ir griežles. Nendrynuose gausu didžiųjų ir mažųjų krakšlių, ežerinių nendrikų ir nendrinų žiogelių. Čia galima pamatyti ir vienus gražiausių nendrynų paukščių – ūsuotąsias zyles. Šios rūšies paukščiai Žaltyčio pakrantėse yra įprasti, todėl juos galima aptikti

Common Pochards, Tufted Ducks, Eurasian Teals, etc.). Eurasian Coots, Great Crested Grebes are in big numbers here. Booming life may be heard in the swampy lakeside overgrown with reeds and bushes. In spring the area teems with birds among which a low-pitched booming sound of the Bittern is heard. You will hear its voice from any place at the lake as several pairs of Bitterns breeding in the lake are heard from a long distance. In the reeds and wet shores of the lake crakes are heard. The best time to look for these birds is the second half of April and start of May, but as these birds are not active in daytime, birdwatchers have to come at dusk and wait for them few hours. If luck accompanies voices of Little Crakes and Water Rails, Spotted Crakes and Corn Crakes may be heard. Besides Great and Eurasian

Raudongalvė sniegiena (Carpodacus erythrinus) © Dalia Račkauskaitė

Common Rosefinch © Dalia Račkauskaitė

visais metų laikais, įskaitant ir žiemą. Pakrantės krūmynuose neretai švilpauja raudongalvių sniegenų patinėliai, o stambesniuose medžiuose kojines primenančius lizdus mezga aukštu balsu cypsinčios remezos.

Žaltytyje galima stebėti ir žvejojančius garnius, kurių čia aptinkamos dvi rūšys – didysis baltasis ir pilkasis. Plėšrieji paukščiai taip pat nepalieka šio ežero be priežiūros – jau nuo ankstyvo pavasario pasirodžius pirmiesiems migruojančių vandens paukščių būriams, paskui juos atskrenda ir jūriniai ereliai, kurie čia medžioja visą šiltąjį metų periodą, iki ežerą sukausto ledas. Nendrynuose perinčios nendrinės lingės irgi mėgsta „patruluoti“ ežero pakrantėmis, ieškodamos be priežiūros palikto ančiuko ar žąsiuko. Jų giminaitės pievinės lingės retesnės, tačiau kone kasmet peri ežero apylinkėse, todėl jas čia galima stebėti medžiojančias ežero pakraščiuose, dažniau virš laukų.

Kiti gyvūnai. Ežero apylinkėse neretos stirnos, pilkieji kiškiai, lapės, usūriniai šunys. Ežere ir kanaluose vakarais suaktyvėja bebrai ir ūdros.

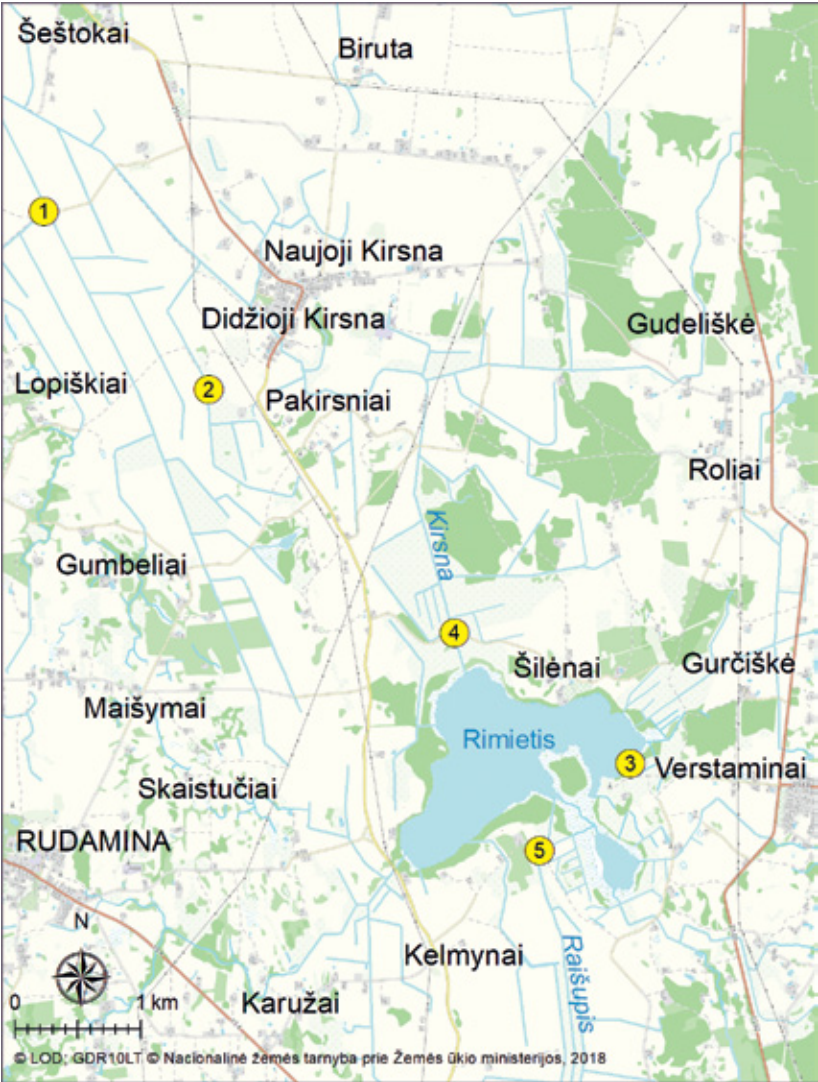
Reed Warblers, Sedge and Savi's Warblers, here Bearded Reedlings, very beautiful birds of reeds, may be found. The latter are rather common and numerous on the shores of Žaltytis, thus they may be found here all year round including winter. Whistles of male Common Rosefinches are not rare in the lakeside bushes; and in bigger trees Eurasian Penduline Tits producing high-pitched cheeping knit their elaborate nests like socks.

In Žaltytis, visitors may observe fishing Great Egrets and Grey Herons. The lake is also under surveillance by raptors: in early spring the first flocks of migrating waterfowl are followed by White-tailed Eagles that hunt here until the lake is ice-bound. Western Marsh Harriers breeding in the lake reeds like “to patrol” along the shores looking for an unattended duckling or gosling. Their relatives Montagu's Harriers are rarer, nevertheless they breed in the vicinity of the lake nearly each year and may be observed hunting at the edges of the lake, mostly over the fields.

Other animals. Roe deer, grey hares, foxes, racoon dogs are not rare in the vicinity of the lake. European beavers and otters become active in the lake and canals in the evening.

RIMIEČIO EŽERAS IR SLĖNIS

LAKE RIMIETIS AND THE VALLEY

TOP 3: pievinė lingė, putpelė, juodoji žuvėdra.

Tikslinės rūšys: migruojančių žąsų, ančių ir tilvikų santalkos. Perėjimo laikotarpiu – gulbė giesmininkė, pilkoji žąsis, rudagalvė kryklė, kuoduotoji antis, klykuolė, kurapka, putpelė, ausuotasis kragas, didysis baublys, nendrinė lingė, pievinė lingė, mažasis erelis rėksnys, sketsakalis, ilgasnapė vištelė, plavinė vištelė, griežlė, nendrinė vištelė, pilkoji gervė, perkūno oželis, brastinis tilvikas, krantinis tilvikas, juodoji žuvėdra, mažasis apuokas, lygutė, geltonoji kielė, margasis žiogelis, upinis žiogelis, nendrinis žiogelis, remeza, plėšrioji medžarkė, raudongalvė sniegiena.

Vietovės aprašymas. Plačiame slėnyje, 5 km į šiaurę nuo Lazdijų, slūgso negilus, juodalksnynų ir pelkėtų pakrančių juosta atitvertas Rimiečio ežeras. Į šį eutrofinį ežerą įbėga iš Lazdijų atitekantis Raišupis, o šiaurinėje dalyje išteka Kirsna, kuri, palikusi Rimietį, dar kelias dešimtis kilometrų vingiuoja iki Šešupės. Raišupio ir Kirsnos slėnis tęsiasi 12 km – kone nuo pat Lazdijų iki Šeštokų kaimo šiaurėje. Rimietis kadaise buvo paskelbtas ornitologiniu draustiniu, nors dabar šį statusą praradęs, tačiau tiek pats ežeras, tiek pievos aplink jį ir slėnis vis dar yra itin mėgstama migruojančių ir perinčių sparnuočių vieta.

Stebėjimo taktika ir vietos.

Migracija. Rimiečio ežerą su Raišupio ir Kirsnos slėniais mėgsta migruojančios žąsys, antys ir tilvikai. Jau nuo

TOP 3: Montagu's Harrier, Common Quail, Black Tern.

Notable species. Agglomerations of migrating geese, ducks and waders. Breeding: Whooper Swan, Greylag Goose, Eurasian Teal, Tufted Duck, Common Goldeneye, Grey Partridge, Common Quail, Great Crested Grebe, Eurasian Bittern, Western Marsh Harrier, Montagu's Harrier, Lesser Spotted Eagle, Eurasian Hobby, Water Rail, Little Crake, Corn Crake, Common Moorhen, Common Crane, Common Snipe, Green Sandpiper, Common Sandpiper, Black Tern, Long-eared Owl, Woodlark, Western Yellow Wagtail, Common Grasshopper, River Warbler, Savi's Warbler, Eurasian Penduline Tit, Great Grey Shrike, Common Rosefinch.

Site description. Lake Rimietis, shallow, enclosed by a belt of black alder groves and marshy shores, lies in a wide valley, 5 km northwards from the town of Lazdijai. The valley of the Raišupis and Kirsna rivers extends 12 km – nearly from Lazdijai to the village of Šeštokai in the north. Rimietis used to have the status of an ornithological reserve, though deprived at present, however, migrating and breeding birds are fond of both, the adjacent meadows and the valley.

Birdwatching sites and tactics.

Migration. Lake Rimietis together with the valleys of the Raišupis and Kirsna rivers are the site attractive to migrating geese, ducks and waders. In

ankstyvo pavasario, kai į slėnio pievas subėga polaidžio vanduo, tam tikrose vietose galima matyti pirmuosius poilsio nusileidusius migruojančių ančių ir žąsų būrelius. Migruojančių vandens paukščių pikas prasideda kovo pabaigoje ir trunka iki balandžio vidurio, vėliau pievose slūgsantis vanduo susigeria arba išteka į Šešupę. Per piką pievose leidžiasi žąsys, kartkartėmis čia jų priskaičiuojama iki kelių tūkstančių. Gausiausiai aptinkama želmeninių ir baltakakčių žąsų, tačiau pasitaiko ir baltaskruosčių berniklių. Antys taip pat pamėgusios slėnyje telkšančias balutes, čia pavasariais leidžiasi rudagalvės ir dryžagalvės kryklės, eurazinės cypinės, šaukštasnapės ir smailiauodegės antys. Žąsys ir antys dažniausiai leidžiasi šiauriau Rimiečio ežero esančiame Kirsnos slėnyje, apžiūrėti šią teritoriją patogu nuo Kirsną keršančio keliuko ① ir nuo kalvelės ②, paėjus 200 m vakarų kryptimi per lau-

early springtime, when snowmelt water flows together to the valley meadows the first scattered small flocks of migrating ducks and geese may be observed landing for rest. The gathering peak of migrating waterfowl is observed between the end of March to mid-April; later water on the meadows is absorbed or flows out to Šešupė. During the peak geese, occasionally up to several thousand, land here. Mainly, Beanand and Greater White-fronted Geese occur, though occasionally Barnacle Geese are found. Ducks also like small swampy areas in the valley, in spring Eurasian Teals, Garganeys, Eurasian Wigeons, Northern Shovelers and Northern Pintails land here. Geese and ducks land mainly on the Kirsna valley to the north of lake Rimietis; it is convenient to observe the site from the small road ① crossing the Kirsna and from the small hill ②, having walked in field 200 m westwards from the village

Ausuotasis kragas (*Podiceps cristatus*) su jaunikliais © Dalia Račkauskaitė
Great Crested Grebe with offspring © Dalia Račkauskaitė

Juodoji žuvėdra (*Chlidonias niger*) © Marius Karlonas

Black Tern © Marius Karlonas

kus nuo Pakirsnų kaimo. Per pavasarinę migraciją trumpo poilsio į slėnyje telkšančias balutes taip pat leidžiasi tilvikai, čia aptinkami gausūs pempių būriai, dirviniai sėjikai, upiniai kirlikai, gaidukai, perkūno oželiai, didžiosios kuolingos, raudonkojai tulikai, brastiniai tilvikai ir tikučiai. Jie, panašiai kaip ir žąsys su antimis, gerai matomi nuo taškų ① ir ②. Dar viena patogi teritorija tilvikams stebėti – vieta, kur Kirsna išteka iš Rimiečio. Nuo tiltelio per Kirsną ④ galima matyti abipus kelio telkšančias balas, kuriose neretai braido pempės ir brastiniai tilvikai.

Stebėti ežere per migraciją nusileidusius vandens paukščius yra sunku, nes didžioji pakrančių dalis užpelkėjusi ir apaugusi juodalksniais. Ežero pakrantėje yra pora privačių sodybų, bet jų savininkai nenoriai įsileidžia pašaliečius, nors pagal įstatymą 5 m ežero pakrantės juosta turi būti vieša ir prieinama visuomenei. Rytinėje ežero dalyje santalkų būna mažiau negu vakarinė-

of Pakirsniai. In spring migration, waders also land to tiny swampy areas to have a short rest. Numerous flocks of Lapwings, European Golden Plovers, Little Ringed Plovers, Ruffs, Common Snipes, Eurasian Curlews, Common Redshanks, Green Sandpipers and Wood Sandpipers are observed. Like geese and ducks, they are convenient to observe from points ① and ②. Another convenient area to observe waders is the site where the Kirsna has its source in lake Rimietis. From the small bridge over the Kirsna river ④ you may observe small swampy points on both sides of the road where Lapwings and Green Sandpipers wade in.

In migration season, birdwatching on the lake is complicated as the biggest part of the lake shores are swampy and overgrown with black alders. There is a couple of private homesteads at the lakeside but the owners are not friendly to admit outsiders, despite legislation provisions

je, tačiau čia yra bene vienintelis viešas privažiavimas prie Rimiečio ③. Ežere ir pavasarį, ir rudenį galima pamatyti migruojančių ančių būrius, tarp kurių daugiausia yra didžiųjų, kuoduotųjų ančių, eurazinių cyplių, o kartkartėmis pasirodo rudagalvių ančių.

Veisimosi laikotarpis. Balandžio antroje pusėje polaidžio vanduo susigeria į slėnio pievas, nuslūgsta ir ištvinusios Rimiečio paežerės, slėnyje vis rečiau leidžiasi migruojančios žąsys, antys ir tilvikai. Pavasariui persivertus į antrą pusę, Rimiečio ežere ir slėnyje pasirodo vis daugiau čia perinčių paukščių. Į ežerą sugrįžta didžiosios ir kuoduotosios antys, klykuolės, rudagalvės kryklės, pastaraisiais metais pietrytinėje Rimiečio dalyje įsikuria ir gulbės giesmininkės. Šlapiose ežero pakrantėse dar kovo pabaigoje lizdus susisuka pilkosios žąsys, kurios su žąsiukais kanaluose ir paežerėse pasirodo jau balandžio pabaigoje. Itin vertinga pietrytinė Rimiečio dalis – čia į užpelkėjusią ežero įlanką su sala priešakyje įteka Balinės upelis. Ši kone 35 ha ploto teritorija, apaugusi vandens augalija, kiekvieną pavasarį tampa namais daugybei čia perinčių sparnuočių. Užpelkėjusiuose sąžalynuose jau balandžio antroje pusėje girdėti plovinės ir ilgasnapių vištelės, pilkųjų gervių trimitai, didieji baulbiai, perli nendrinės lingės, lizdus krauna juodosios žuvėdros, mekena perkūno oželiai, ant kupstų tupinėja brastiniai tilvikai. Patogiai prieiti prie šios užpelkėjusios įlankos negalima, tačiau artimiausias privažiavimas yra ties tašku ③. Čia, palikę automobilį, galite pasivaikščioti ežero ir įlankos pakrante,

that a 5 m strip of any lakeside must be public and accessible to the public. Though the eastern part of the lake attracts less agglomerations compared to its western part, however, it is the only public access road to the lake ③. In spring and autumn flocks of migrating ducks are found, mainly Mallards, Tufted Ducks, Eurasian Wigeons and occasionally Common Pochards.

Breeding. In the second half of April snowmelt water is absorbed into the valley meadows, the waterlogged lakeside of Rimietis subsides, migrating geese, ducks and waders land in the valley more rarely. Breeding here Mallards, Tufted Ducks, Common Goldeneyes, Eurasian Teals return to the lake, also in recent years Whooper Swans settle here. At the end of March Greylag Geese make nests on wet shores of the lake and at the end of April are observed with goslings in the canals and on the lakeshores. The south-eastern part of the lake is highly valuable - here the Baline rivulet flows into the lake's swampy bay having an island. Each spring the area, nearly 35 ha, overgrown with floating vegetation becomes home for breeding birds. In the second half of April, in swampy colonies of dense vegetation Little Crakes and Water Rails, trumpeting Common Cranes, Eurasian Bitterns are heard, Western Marsh Harriers breed, Black Terns make their nests, breeding here Common Snipes utter bleating, Green Sandpipers squat on hummocks. No convenient access to this swampy bay exists, and the closest way to it is at point ③. Having left your car, you may walk at the lake-

pasiklausyti vakarinių paukščių balsų, kurių padaugėja saulei leidžiantis ir jau visai sutemus. Taip pat galima sustoti ant tiltelio per Raišupį ⑤.

O Raišupio ir Kirsnos slėnių pievose gyvenimas užverda gegužės–birželio mėnesiais. Į gegužės pradžioje suvešančias pievas sugrįžta visi čia perintys sparnuočiai. Pievose ir palei kanalus svirpia upiniai, margieji ir nendriniai žiogeliai, ant krūmų tupinėja paprastosios medšarkės, švilpauja raudongalvės sniegenos, geltonosios kielės. Slėnyje peri ir 1–2 poros plėšriųjų medšarkių – jas lengviausia pastebėti tupinčias ant elektros laidų. Pietinėje slėnio dalyje, pušynėlių pakraščiuose girdimos lygutės, o naktimis čia ūbauja ir mažieji apuokai. Įdienojus pievose medžioja nendrinės ir pievinės lingės, paprastieji suopiai, mažieji ereliai rėksniai, kregždės ir skėtes gauda sketsakaliai.

Vis dėlto geriausiai slėnio pievos atsiskleidžia ankstyvą rytą arba vė-

side and along shores of the bay and hear evening songs of birds becoming more active at sunset and after dark. You may stop on the small bridge over the Raišupis river ⑤.

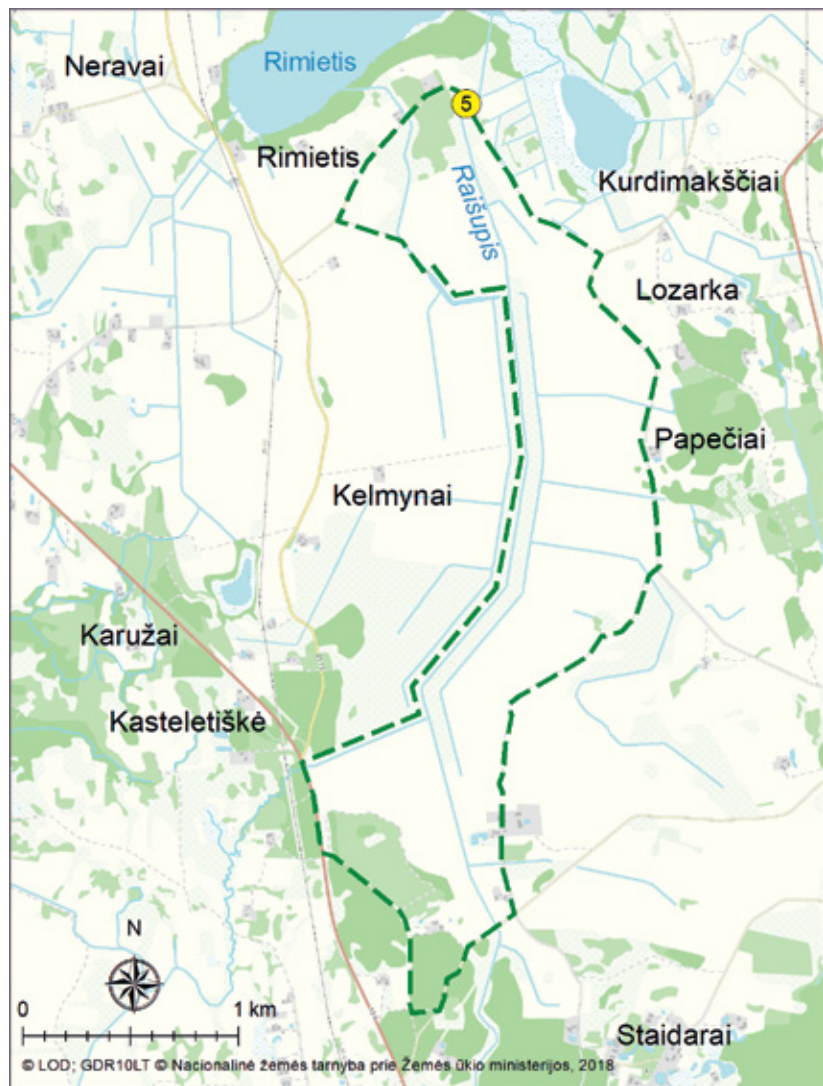
In the meadows of the Raišupis and Kirsna the most active life starts in May-June. In the beginning of May, all birds breeding here return to the lush meadows. In the meadows and at the canals River and Savi's Warblers, Common Grasshoppers give reeling, Red-backed Shrikes perch on the bushes, Common Rosefinches whistle, Western Yellow Wagtails are rather common here. In the valley 1-2 pairs of Great Grey Shrikes breed and they are easily noticed sitting on electrical wires. In the southern part of the valley, at the edges of pine-tree groves Woodlarks are heard, at night Long-eared Owls hoot here. In daylight, in the meadows Western Marsh and Montagu's Harriers, Common Buzzards,

Kuoduotoji antis (*Aythya fuligula*) © Dalia Račkauskaitė
Tufted Duck © Dalia Račkauskaitė

lyvą vakarą, tada aktyviai gieda ne tik įprasti sparnuočiai, bet ir pradedą griežti griežlės, girdėti pavienės putpelės, nuo ežero sklinda duslus baublio balsas ir kraupus ilgasnapių vištelių žviegimas bei kriuksėjimas. Turint laisvą vakarą ar rytą, susipažinti

Lesser Spotted Eagles hunt, Eurasian Hobbies try to catch Swallows and dragonflies. In early spring and late evening the valley meadows disclose themselves to their best: common birds become active singers, Corn Crakes start to give their grat-

Pievinė lingė (*Circus pygargus*) © Marius Karlonas

Montagu's Harrier © Marius Karlonas

su slėnio sparnuočiais galima einant — maršrutu (ilgis – 11 km). Jis veda žvyrkeliukais, pievų keliukais ir pylimu palei Raišupį. Žygį pradėkite nuo tiltelio per Raišupį 5 ir keliaukite ratu prieš laikrodžio rodyklę. Gegužės–birželio mėnesiais į žygį vertėtų eiti vakare, apie 19 val. Keliaudami lengvu tempu ir stabtelėdami trumpai pasiklausyti, į pirminį tašką sugrįšite po 5 valandų.

Kiti gyvūnai. Šiose apylinkėse gyvena stimos, pilkieji kiškiai, upiniai bebrai, kanadinės audinės, ūdros, usūriniai šunys, barsukai, lapės.

ing *kek kek*, individual Common Quails are heard, low-pitched sound of Bitterns, grunts and squeals of Water Rails come from the lake. In a spare evening or morning, a visitor may learn the birds of the valley taking the route marked in a —. The route, 11 km, leads along small gravel roads, meadow paths and the dyke at the Raišupis. You are advised to start hiking from the small bridge over the Raišupis 5 and follow the circle route against the clock. In May–June it is recommended to start hiking in the evening, around 7 p.m. At a moderate pace, with short stops to listen, it will take you 5 hours to come to the start point.

Other animals. Roe deer, grey hares, European beavers, Canadian minks, otters, racoon dogs, badgers, foxes.

SIMNO ŽUVININKYSTĖS TVENKINIAI

FISHERY PONDS OF SIMNAS

6

TOP 3: migruojančių gulbių, ančių ir tilvikų santalkos.

TOP 3: Agglomerations of migrating swans, ducks and waders.

Vietovės aprašymas. Vos 3 km į šiaurę nuo Dusios ežero plyti Simno žuvininkystės ūkis (Žuvininkystės tarnybos prie Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos Žuvivaisos skyriaus Simno poskyris) – tai viena geriausių vietų Pietų Lietuvoje mi-

Site description. The Simnas Fishery (Simnas subdivision of the Pisciculture Division of the Fisheries Authority under the Ministry of Agriculture of the Republic of Lithuania) extending just 3 km north from lake Dusia is one of the best places

Dirviniai sėjikai (Pluvialis apricaria) © Marius Karlonas

European Golden Plovers © Marius Karlonas

gruojančių tilvikų santalkoms stebėti ankstyvą pavasarį ir vėlyvą rudenį, kai iš tvenkinių išleidžiamas vanduo.

Stebėjimo taktika ir vietos. Žuvininkystės tvenkiniai – viena mėgstamiausių paukščių buveinių, kurioje aptinkama ne tik vandens paukščių ir tilvikų, juose neretai įsikuria ir aibė smulkiųjų giesmininkų: devynbalsių, krakšlių, žiogelių. Nendrių juostose peri nendrinės lingės, didieji baubliai, vištelės. Kadangi greta Simno žuvininkystės tvenkinių yra tokios paukščiams svarbios teritorijos kaip Žuvin-tas, Amalvo polderis, Dusios ir Metelio ežerai, minėtų sparnuočių šiose vietose yra nepalyginamai gausiau nei tvenkiniuose. Vis dėlto Simno žuvininkystės tvenkiniai turi nemažą reikšmę migruojantiems tilvikams ankstyvą pavasarį ir vėlyvą rudenį, kai iš jų išleidžiamas vanduo ir išseiamos žuvis, o dumbblėtas dugnas tampa puikia mitybos ir poilsio vieta iš šiaurės traukiantiems šių paukščių būriams.

Mažieji tvenkiniai ne itin patinka migruojantiems sparnuočiams, todėl

in Southern Lithuania to observe agglomerations of migrating waders in early spring and late autumn, after the ponds have been drained.

Birdwatching sites and tactics.

The fishery ponds are favourite habitats of birds where, besides waterfowl and waders, plenty of small songbirds, warblers are found. Western Marsh Harriers, Eurasian Bitterns, crakes breed in the reed belts. However, as in the vicinity of the fishery ponds of Simnas the sites of importance for birds exist, such as Žuvin-tas, the Amalvas polder, lakes Dusia and Metelys, concentrations of the above birds in these areas are matchlessly larger compared to the ponds. Despite that, the fishery ponds of Simnas share significance to migrating waders in early spring and late autumn when pond waters have been drained, fish taken out and the muddy bottom of the ponds becomes a perfect feeding and resting place for flocks of migrating waders from north.

dauguma paukščių leidžiasi tik didžiajame tvenkinyje (4 tv.), kuris per monoklį neblogai matomas ir nuo pagrindinio kelio Kalesninkų kaime

①. Tačiau norint stebėti tikvius atstumas nuo kelio yra per didelis, todėl reikia patekti į tvenkinių teritoriją ②. Į ją įvažiuojama iš pietinės kaimo dalies —, bet prieš atvykstant būtina gauti tvenkinių vedėjo leidimą arba atsiklausti budinčio sargo (vedėjo tel. +370 686 97 607). Tvenkinių teritorijoje privalu elgtis atsakingai, važinėti ir vaikščioti tik geros kokybės keliukais, negadinti pylimų.

Pavasarį vanduo į tvenkinius pradeda leisti dar vasario pabaigoje ir, atsižvelgiant į tvenkinį, leidžiamas iki gegužės pradžios. Balandžio pradžioje suintensyvėjus tikvių ir ančių migracijai, tvenkiniai dar nebūna visiškai pripildyti vandens ir tampa mėgstama šių paukščių poilsio stotele.

Migrating birds are not deeply fond of the small ponds, thus the majority of birds land on the big pond (pond No. 4) which may be distinctly observed using a monocular from the main road in the village of Kalesninkai ①. In order to watch waders the distance from the road is too long, thus it is necessary to get into the pond area ②. You may find the access road to the pond area in the southern part of the village —, but it is necessary to obtain permission from the administrator of the ponds or to coordinate with its watchman in advance. Please contact the administrator tel. +370 686 97607. Within the area of the fishery ponds the visitors are requested to behave responsibly, to walk or drive only on good quality small roads, not to damage the dykes.

In spring, filling the ponds with water starts at the end of February

Paprastųjų pempių (*Vanellus vanellus*) ir dirvinių sėjikų (*Pluvialis apricaria*) būrys Simno žuvininkystės tvenkiniuose © Marius Karlonas

A flock of Northern Lapwings and European Golden Plovers in the fishery ponds of Simnas © Marius Karlonas

Tinkamiausias laikas pavasarį migruojantiems paukščiams stebėti Simno tvenkiniuose – nuo kovo vidurio iki gegužės. Vėliau čia pasilieka tik perinčios antys, gulbės ir nendrynų paukščiai. Tvenkiniuose kone visus metus galite matyti pilkuosius ir didžiuosius baltuosius garnius, kurie šiltomis žiemomis žvejoja kanaluose, o atšilus maitinasi tvenkinių pakraščiuose.

Rudeninis migruojančių vandens paukščių pikas prasideda dar rugsėjo mėnesį, kai tvenkiniuose padaugėja laukinių ir ančių, tačiau tiksliai gausiau čia apsistoja tik išleidus vandenį iš didžiojo tvenkinio (4 tv.). Dažniausiai vanduo pradeda išleisti spalio antrą savaitę, todėl jau nuo spalio vidurio šiame tvenkinyje galima stebėti pirmuosius paukščių būrius, nu-

and lasts to beginning of May, depending on the pond. Thus, in the beginning of April when migration of waders and ducks is intense the ponds are not fully filled yet and attract birds as a stopover site. In spring, the most suitable period to watch migrating birds in the ponds of Simnas is between mid-March to May. Later solely breeding ducks, swans and birds of reed beds stay here. In the ponds Grey Herons and Great Egrets may be watched nearly all year round fishing at canals in warm winters and feeding at the pond shores when it grows warmer.

In autumn, the peak of migrating waterfowl starts in September when more Eurasian Coots and ducks gather in the ponds, but more plentiful

Perkūno oželis (*Galinago galinago*) © Dalia Račkauskaitė
Common Snipe © Dalia Račkauskaitė

sileidusius dumblėtuose tvenkinio pakraščiuose. Spalio antroje pusėje tvenkinyje beveik nebelikus vandens, jis tampa itin patrauklus tilvikams ir kirams. Šiuo laikotarpiu nemažos dalies tilvikinių paukščių rūšių migracija jau būna pasibaigusi, bet tvenkiniuose gausiai leidžiasi pėmės ir dirviniai sėjikai, kurių kartais galima suskaičiuoti kelis tūkstančius. Likusiose balutėse neretai maitinasi juodakrūčiai bėgikai, upiniai kirlikai, perkūno oželiai, plaukioja įvairios antys, tarp kurių kartais galima įžiūrėti rudagalves krykles, eurazines cyples, smailiauodeges ir šaukštasnapes antis. Didžiųjų kuolingų, gaidukų, žaliakojų ir raudonkojų tulikų taip pat aptinkama šiuose tvenkiniuose per migracijas, tačiau dažniau pavasarį arba ankstyvą rudenį.

Simno žuvininkystės tvenkinius mėgsta ir migruojantys giesmininkai bei mažosios gulbės. Spalio–gruodžio mėnesiais čia galima suskaičiuoti ir šimtą individų perkopiantį baltaplunksnių būrį, daugumą jų visada sudaro gulbės giesmininkės, bet neretai pasitaiko ir kelios mažosios gulbės bei gulbės nebylės.

Kiti gyvūnai. Šiose apylinkėse gyvena stirnos, upiniai bebrai, kanadinės audinės, usūriniai šunys, lapės. Pavasarį girdimos ir raudonpilvės kūmutės.

presence of waders here is observed having drained water from the big pond (pond No. 4). As a rule, water is drained in the second week of October, so the first flocks of birds landing in the muddy edges of the pond may be observed from mid-October. When the pond is nearly emptied in the second half of October it becomes highly attractive to waders and gulls. At that time migration for the major part of waders is over but numerous Lapwings and European Golden Plovers land in the ponds, sometimes thousands of them may be counted. In small bogs Dunlins, Little Ringed Plovers, Common Snipes feed, various ducks swim including sometimes Eurasian Teals, Eurasian Wigeons, Northern Pintails and Northern Shovelers. Eurasian Curlews, Ruffs, Common Greenshanks and Common Redshanks are also found in the ponds during migration period, though mainly in spring or early autumn.

The fishery ponds of Simnas are also favoured by migrating Whooper and Tundra Swans. In October–December, a flock of white-feathered birds exceeding a hundred of individuals may be counted, with a major share of Whooper Swans, though often a few Tundra and Mute Swans may be found.

Other animals. Roe deer, European beavers, Canadian minks, racoon dogs, foxes; European firebellied toads heard in spring.

DUSIA IR METELYS

DUSIA AND METELYS

TOP 3: rudė, vidutinis genys, vandens paukščių santalkos.

Tikslinės rūšys: rudakaklis naras, juodakaklis naras, rudakaklis kragas, juodakaklis kragas, raguotasis kragas, pilkoji žąsis, gulbė giesmininkė, mažoji gulbė, rudagalvė antis, kuoduotoji antis, rudė, žiloji antis, juodoji antis, nuodėgulė, ledinė antis,

TOP 3: Ferruginous Duck, Middle Spotted Woodpecker, agglomerations of waterfowl.

Notable species: Red-throated Loon, Black-throated Loon, Red-necked Grebe, Black-necked Grebe, Horned Grebe, Greylag Goose, Whooper Swan, Tundra Swan, Common Pochard, Tufted Duck, Ferru-

klykuolė, mažasis dančiasnapis, vidutinis dančiasnapis, didysis dančiasnapis, jūrinis erelis, laukys, vidutinis genys, baltnugaris genys, ūsuotoji zylė.

Vietovės aprašymas. Dusia, Metelys ir Obelija – trys, greta vienas kito po paskutinio ledynmečio susidarę ežerai, tyvuliuojantys 10 km į rytus nuo Lazdijų ir 12 km į pietvakarius nuo Alytaus. Visi trys ežerai patenka į Metelių regioninį parką. Dusia yra trečias pagal dydį (2 334,2 ha) ir vienas vėliausiai Lietuvoje užšąlančių ežerų, todėl vietinių dar vadinamas Dzūkų jūra.

Stebėjimo taktika. Kaip ir daugelio didžiųjų Lietuvos ežerų, Dusios ir Metelio ornitologinė svarba itin išryškėja per pavasarinę ir rudeninę vandens paukščių migraciją. Ežerų

giginous Duck, Greater Scaup, Black Scoter, Velvet Scoter Long-tailed Duck, Common Goldeneye, Smew, Red-breasted Merganser, Common Merganser, White-tailed Eagle, Eurasian Coot, Middle Spotted Woodpecker, White-backed Woodpecker, Bearded Reedling.

Site description. Dusia, Metelys and Obelija are three close lying lakes formed after the last glacial period, located 10 km east from the town of Lazdijai and 12 km southwest from the town of Alytus. The three lakes are situated within the boundaries of the Meteliai Regional Park. Lake Dusia is the third biggest lake, 2334,2 ha, in Lithuania, it gets frozen latest in the country, locals also call it “sea of Dzūkija people”.

7

Laukiai Dusios ežere © Artūras Pečkys

Eurasian Coots in lake Dusia © Artūras Pečkys

Metelių apžvalgos bokštas © Metelių regioninis parkas

The observation tower in Meteliai © Meteliai Regional Park

atabrado zonos plačios, todėl čia formuojasi gausios migruojančių paukščių santalkos. Kovo–balandžio ir rugpjūčio–lapkričio mėnesiais ežeruose sparnuočiai telkiasi poilsio. Planuodami stebėjimo maršrutą, atminkite, kad migracinės paukščių santalkos susidaro priešvėjinėje ežero priekrantėje, kur bangavimas mažiausias.

Pavasarinė migracija. Pavasarinė vandens paukščių migracija ežeruose prasideda vos tik atitirpus pakrantėms ir atsiradus pirmųjų properšų. Jose netrukus pasirodo didžiosios ir kuo duotosios antys, klykuolės, didieji dančiasnapiai, gulbės nebylės. Paprastai migruojančių vandens paukščių pikas prasideda kovo paskutinę dekadą ir balandžio pirmąją, kai ežere ir jo pakrantėse leidžiasi gausūs ančių ir žąsų būriai. Balandžio antroje pusėje van-

Birdwatching sites and tactics.

The ornithological importance of Dusia and Metelys reveals itself in spring and autumn migration periods of waterfowl, in particular. Shallow zones of the lakes are wide, thus rich agglomerations of migrating waterfowl are formed. In March–April and August–November birds mass in the lakes for rest. When planning a birdwatching route, it is necessary to keep in mind that migrating agglomerations of birds form on the windward shore of the lake where waves are lowest.

Spring migration. In the lakes, spring migration of waterfowl starts as soon as ice at the shores begins to come off and the first glades appear. Without any delay, Mallards, Tufted Ducks, Common Goldeneyes, Common Mergansers, Mute Swans come

dens paukščių ima mažėti, o gegužės pradžioje lieka tik čia perintys sparnuotčiai. Tūkstantiniuose ančių būriuose daugumą sudaro kuoduotosios antys ir klykuolės, tačiau matyti ir dešimtys didžiųjų dančiasnapių, ausuotųjų krugų, kiek gausiau laukių, kurių čia pavasariais pastebima iki kelių šimtų individų. Vandens paukščių būriuose galima žiūrėti ir eurazinių cyplių, šaukštasnapių, smailiauodegių, rudagalvių ančių, dryžagalvių ir rudagalvių kryklių. Be gausių ančių būrių, ežere nakvynės leidžiasi žąsys. Kovo pabaigoje daugumą sudaro tundrinės ir želmaninės žąsys, o balandį pastarųjų sumažėja ir padaugėja baltakakčių žąsų. Tinkamiausios vietos žąsims stebėti – laukai aplink Buckūnų kaimą ⑩, šiaurinė Metelio ežero dalis ① ir pietinė Dusios ežero dalis prie Kryžių koplyčios ⑤, ⑥. Pavasarį antys geriausia stebėti iš taškų ①, ②, ⑤, ⑨ (kaip iki jų atvykti, žr. rudeninės migracijos aprašymą).

here. Usually, the peak of migrating waterfowl starts in the last decade of March and the first decade of April: abundant flocks of ducks and geese alight on the lake and its shores. In the second half of April the number of waterfowl starts to decrease and in May solely breeding birds are found here. In the flocks of thousands of ducks the biggest number includes Tufted Ducks and Common Goldeneyes; Common Mergansers, Great Crested Grebes are found in few tens; Eurasian Coots are more abundant – up to several hundreds individuals may be found here in spring. Among the waterfowl flocks visitors may notice Eurasian Wigeons, Northern Shovelers, Northern Pintails, Common Pochards, Garganeys and Eurasian Teals. Besides abundant flocks of ducks, geese alight on the lake to stay overnight. In late March these are mainly Tun-

Vaizdas iš paukščių stebėjimo regyklos prie Dusios Kojos © Marius Karlonas

A view from the observation platform at the Dusios Kojas bay © Marius Karlonas

Rudeninė migracija. Geriausias metas aplankyti Dusios ir Metelio ežerus – ruduo. Tada juose telkiasi tūkstantiniai vandens paukščių būriai, leidžiasi jūrinės antys, narai ir gulbės.

Stebėti pradėkite Metelių kaime, į kurį galima atvykti nuo Alytaus, važiuojant per Seirijus, arba iš šiaurinės pusės, keliaujant per Simną. Iš pradžių verta apžiūrėti Metelio ežerą. Kaimo gale esanti automobilių stovėjimo aikštelė ir tiltelis į ežerą – puiki vieta apsižvalgyti ①. Čia dažniausiai galima pamatyti ausuotuosius kragus, laukius, klykuoles, kuoduotąsias antys, vėlyvą rudenį kartais plaukioja ir narai, juodosios antys bei nuodėgulės.

Antras stebėjimo taškas – Metelių apžvalgos bokštas ②. Iš jo atsiveria ne tik puikus kraštovaizdis, bet ir platus apžvalgos laukas į Metelio ežerą bei Kemsinės pievas. Šioje Metelio dalyje lapkritį ir gruodį būna didžiausios gulbių nebylių santalkos, neretai – daugiau kaip 100 individų vienoje vietoje. Kartais tarp gulbių nebylių pasitaiko ir

dra and Taiga Bean Geese, whereas in April they decrease in numbers, with Greater White-fronted Geese prevailing. The best site to observe geese is the fields around the village of Buckūnai ⑩, the northern part of lake Metelys ① and the southern part of lake Dusia at the Chapel of Crosses ⑤, ⑥. In spring, birdwatching points ①, ②, ⑤, ⑨ are best to observe geese (see *Autumn migration* for access information below).

Autumn migration. The best season to visit lakes Dusia and Metelys is autumn. At that time the lakes reveal to their utmost, thousands of waterfowl flock together, Mallards, Loons and Swans alight here.

Usually, birdwatching route starts at the village of Meteliai where you may come from Alytus via Seirijai or from the north direction via Simnas. Having come to Meteliai it's a good idea to observe lake Metelys. The parking lot at the end of the village of Meteliai and the pier into the lake are ex-

Ančių būriai Dusios ežere © Marius Karlonas

Flocks of ducks in lake Dusia © Marius Karlonas

Gulbės giesmininkės (*Cygnus cygnus*) © Marius Karlonas

Whooper Swans © Marius Karlonas

giesmininkų, todėl svarbu dėmesingai apžiūrėti jų būrį. Visame ežere dažni laukiai ir ausuotieji kragai. Iš šio apžvalgos taško patogų paukščius stebėti ištisus metus.

Trečias sustojimas – prie Dusios ③. Apžiūrėję Metelį, vykite prie Dusios. Metelių kaime, prieš kapines pasukę į dešinę (važiuojant nuo Seirijų), smėlėtu keliuku keliaukite iki pat ežero. Šioje vietoje paukščiai maitinasi arti kranto, todėl išlipę iš automobilio atsargiai prieikite prie pakrantės. Priekrantėje dažniausiai būriuojasi gulbių nebylių ir giesmininkų būriai, klykuolės, didžiosios antys, o kartais visai iš arti pasiseka pamatyti narus.

Ketvirta vieta – Metelių regioninio parko lankytojų centras ④. Iš Metelių kaimo važiuokite Seirijų kryptimi ir už kilometro sukite dešininį asfaltuotą keliu. Už 40 m pamatysite lankytojų centro nuorodą – sezono metu jis

cellent points for the first look around ①. Here you may see Great Crested Grebes, Eurasian Coots, Common Goldeneyes, Tufted Ducks, in late autumn sometimes Loons, Black Scoters and Velvet Scoters swim around here.

The second stop: Meteliai observation tower ②. From the tower a gorgeous landscape and a wide observation field for lake Metelys and the Kemsinė meadows open. In November-December, the biggest agglomerations of Mute Swans appear: often over 100 individuals are found in one place. Sometimes Whooper Swans may be found among Mute Swans, thus attentive look at the flock might be helpful. Eurasian Coots and Great Crested Grebes are common in the entire lake. The observation tower is a convenient birdwatching site all year round.

dirba ir savaitgaliais. Prie lankytojų centro yra nemaža automobilių stovėjimo aikštelė. Čia ežerą patogų apžiūrėti nuo liepto, prie kurio rugpjūtį ir rugsėjį mėgsta maitintis didieji dančiasnapiai, o rugsėjo antroje pusėje ir spalio pirmojoje būriuojasi gausūs laukių būriai, kartais jų suskaičiuojama iki 5 000 individų. Klykuolės ir gulbės nebylės taip pat mėgsta šią vietą.

Penktas taškas – pietinėje Dusios dalyje, ties Sutrės kaimu ⑤. Nepriviažią kaimo, prieš pat pušynėlį pasukite į keliuką dešinėje ir už 200 m atvyksite prie ežero. Ši stebėjimo vieta iš pirmųjų išsiskiria tuo, kad, be minėtų paukščių, čia renkasi visų rūšių kragai, tarp kurių kartais pavyksta išvysti ir retuosius rudakaklius, juodakaklius bei raguotuosius kragus. Įlankoje, priešais Kryžių koplyčią, lapkričio ir gruodžio mėnesiais būriuojasi gulbės giesmininkės, atidžiau apžiūrėjus tarp jų galima aptikti ir mažųjų gulbių.

The third stop: Dusia ③. Having observed Metelys, move to Dusia. In the village of Meteliai at the cemetery turn right (coming from Seirijai), follow the sandy road to the lake. On this site birds feed on the shore, so having left your vehicle carefully walk to the shore. Usually, close to the shore Mute and Whooper Swans, Common Goldeneyes, Mallards flock, you may also happen to be lucky to observe Loons in a close distance.

The fourth stop: the Visitor Centre of the Meteliai Regional Park ④. From the village of Meteliai drive to the direction to Seirijai 1 km, then turn right to the small asphalt road. Beyond 40 m you will find the sign directing to the Visitor Centre, open on working days, also on weekends in the season. You will find a spacious parking lot at the Visitor Centre. It is convenient to observe the lake from the pier around which in August and

Didžiųjų dančiasnapių (*Mergus merganser*) šeima © Artūras Pečkys
A family of the Common Merganser © Artūras Pečkys

Šeštas sustojimas – prie Kryžių koplyčios ⑥. Automobilį palikę prie varų, paėjėkite 300 m iki pakrantės. Nors šis stebėjimo taškas netoli penktojo, tačiau čia kartais arti kranto plaukioja kragai, ančių būriai, o einant per pievą iki pakrantės juodalksnyne galima išgirsti ir pamatyti alksninukų būrius ir didžiuosius marguosius genus.

Septintas sustojimas – Zebrėnų kaime ⑦. Nuo koplyčios pavažiavę 2,5 km, pasukite į keliuką dešinėje – jis veda link pakrantėje esančios pavėsinės. Šiame taške didelių paukščių santalkų dažniausiai nebūna, bet vėlyvą rudenį kartais galima pamatyti ančių nuodėgulių ir narų. Vasaros pabaigoje pakrantės juodalksniuose ties Zebrėnų kaimu poilsio ir nakvynės leidžiasi didieji kormoranai. Nors šie sparnuočiai čia neperi, tačiau per migraciją suskaičiuojama iki 800 paukščių.

Aštuntas stebėjimo taškas – Prelomčiškės piliakalnis ⑧. Nuo čia atsivers ne tik ypatingas Dzūkijos kraštovaizdis, bet ir puikus apžvalgos laukas į šiaurinę Dusios ežero dalį. Žvalgantys nuo piliakalnio būtina turėti monoklį. Paukščių arti kranto nedaug, tačiau dėl geros ežero apžvalgos šiame taške dažnai pastebima ir retesnių sparnuočių. Ši vieta bene mėgstamiausia jūrinių ančių – lapkričio ir gruodžio mėnesiais jų čia galima suskaičiuoti iki 40 individų. Pasi- taiko ir juodųjų ančių, o vieną kartą čia matyta net ledinė antis.

Devintas taškas – regykla ties Dusios Koją – įlanka šiaurinėje ežero dalyje ⑨. Nuo piliakalnio pavažiavę 1,75 km, pasukite į ežero pakrantės

September Common Mergansers gather to feed; in late September and early October Eurasian Coots flock, sometimes up to 5000 individuals in lake Dusia. Common Goldeneyes and Mute Swans like this place too. The fifth stop: the southern part of Dusia by the village of Sutrė ⑤. When you come close to the village, at the pine grove turn right to the small road, continue for 200 m and you will come to the lake. From this bird-watching point you may observe the birds mentioned above, also all species of Grebes like this place, including rare Red-necked, Black-necked and Horned Grebes. In November-December, in front of the Chapel of Crosses Whooper Swans flock in the bay, and being attentive you may also find Tundra Swans among them.

The sixth stop: the Chapel of Crosses ⑥. Having left your vehicle at the Chapel gate walk 300 m towards the shore. Though this bird-watching point is close to the fifth stop, here you may also observe Grebes and flocks of ducks swimming near the shore, in the black alder forest you may hear and watch flocks of Eurasian Siskins and Great Spotted Woodpeckers.

The seventh stop: the village of Zebrėnai ⑦. Having gone 2,5 km turn right to the small road leading to an harbour on the shore. Usually, here you may not find big agglomerations of birds but in late Autumn sometimes Velvet Scoters and Loons are observed at this point. In late summer, Great Cormorants alight on lakeside

link vedantį keliuką dešinėje. Pavažiavę 700 m, palikite automobilį ir toliau 400 m eikite pėsčiomis — iki regyklos ⑨. Gerbkite privačią teritoriją, kurioje, žemės savininkui sutikus, projekto metu pastatyta vieša paukščių regykla. Šis stebėjimo taškas yra vienas geriausių Dusios ežero pakrantėje, nes prie Dusios Kojos nendrynų ir seklių pakrančių telkiasi gausūs vandens paukščių būriai. Netoli regyklos būriuojasi laukiai, nebylės, giesmininkės ir mažosios gulbės, gausūs kuoduotųjų ančių būriai, tarp kurių neretai įsimašo ir žilųjų ančių. Čia galima stebėti klykuolių būrius, pavienes rudagalves antis, ausuotuosius kragus. Įsiklausę pakrantės nendrynuose išgirsite ūsuotąsias zyles, kurios čia ir žiemoja.

Visas maršrutas — prie Dusios ir Metelio siekia 28 km. Norint

black alders by the village of Zebrėnai for rest and overnight. Though these birds do not breed here, however a flock of up to 800 birds is found.

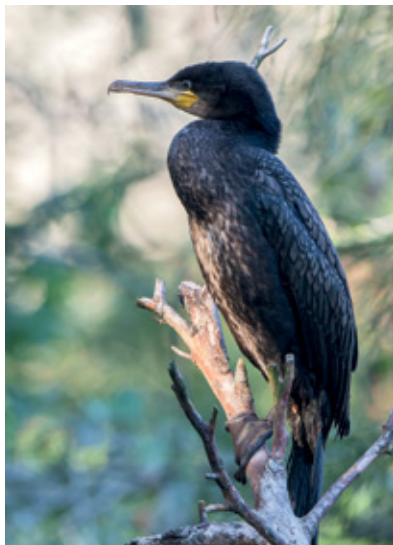
The eighth stop: hill fort Prelomčiškė ⑧. From here you will enjoy a gorgeous landscape of Džukija and a splendid observation field to the northern part of Dusia. A monocular is indispensable for birdwatching from the hill fort. Here not many birds gather close to the shore but due to good overview often the most interesting observations are captured. Sea ducks like this place very much, here about 40 individuals of these may be counted in November-December. Occasionally Black Scoters occur here too, the Long-tailed Duck was recorded here once.

The ninth stop: the birdwatching platform at the Dusios Kojos bay in the northern part of the lake ⑨. Having

Žąsų būrys prie Buckūnų kaimo © Artūras Pečkys

A flock of geese at the village of Buckūnai © Artūras Pečkys

Didysis kormoranas (Phalacrocorax carbo)

© Dalia Račkauskaitė

Great Cormorant © Dalia Račkauskaitė

nuodugniai išžvalgyti ežerus iš visų taškų reikės 5–6 valandų. Gerai ežerų apžvalgai būtinas monoklis, nes atstumai dideli, o su žiūronais galėsite įžiūrėti tik priekrantėje esančius paukščius.

Apžiūrėjus ežerus, rekomenduojama apsilankyti Simno žuvininkystės tvenkiniuose (žr. 49 p.), nutolusiuose vos 3 km į šiaurę nuo Dusios Kojos.

Veisimosi laikotarpis. Vėlyvą pavasarį ir vasaros pradžioje taip pat įdomu aplankyti Dusios ir Metelio apylinkes. Be įprastų vandens ir nendrynų paukščių, Metelio ir Obelijos ežerai garsūs tuo, kad juose kiekvienais metais peri 2–4 rudžių poros. Metelių regioninis parkas – tai vienintelė šių pietų kraštų ančių perėjimo vieta mūsų šalyje.

driven 1,75 km from the hill fort turn right to the small road leading to the lakeside. Beyond 700 m leave your vehicle and walk 400 m to the observation platform ——. Taking this path you are advised to respect the private property on which, upon consent of the owner, in the implementation of the Project the public birdwatching platform was built. This birdwatching point is among the best ones on the Dusia lakeside as at reeds and shallow shores of the Dusios Koja bay abundant waterfowl flocks appear. Near the birdwatching platform Eurasian Coots, Mute, Whooper and Tundra Swans, abundant flocks of Tufted Ducks with occasional Greater Scaups flock. Flocks of Common Goldeneyes, individual Common Pochards, Great Crested Grebes are also observed. In the reeds attentive ear may hear wintering Bearded Reedlings.

The entire route circle — at lakes Dusia and Metelys stretches for 28 km. To observe the lake intently from all the described points will take about 5-6 hours. A monocular is indispensable for birdwatching as distances in the lakes are long and with binoculars you will be able to see only birds at the shores.

After observation of the lakes you are recommended to visit the fishery ponds of Simnas (see page 49) 3 km to north of the Dusios Koja Bay.

Breeding period. An interesting time to visit the vicinity of lakes Dusia and Metelys is late spring and early summer. Besides common waterfowl and reed birds, lakes Metelys and

Upinė žuvėdra (*Sterna hirdundo*)

© Marius Karlonas

Common Tern © Marius Karlonas

Metelio ežero pakrantėje ties apžvalgos bokštu ② girdimas didžiojo baublio balsas, matyti medžiojančios nendrinės lingės, pilkosios žąsys vedžioja jauniklius, o greta besidriekiančioje Kemsinės pievoje galite išgirsti perkūno oželių ir raudonkojų tulikų balsus. Vasarą Širvinto miško medžių viršūnėse kartais pavyksta stebėti ir jūrinį erelį.

Dusios Koja – taip pat svarbi vieta perintiems vandens ir nendrynų paukščiams. Į juos žiūrėti ir jų klausyti patogiu iš paukščių stebėjimo regyklos ⑨. Be didžiųjų baublių, nendrinų lingių ir pilkųjų žąsų, čia gyvena plovinės ir ilgasnapės vištelės, ūsuotosios zylės, remezos ir daug kitų vandens bei nendrynų paukščių.

Verta aplankyti ir Bijotų mišką, kuriame Metelių regioninio parko

Obelija are famous for 2-4 pairs of Ferruginous Ducks breeding here each year. The Meteliai Regional Park is the only breeding place of these ducks of southern lands in our country.

On the shores of lake Metelys, at the observation tower ②, voices of Eurasian Bitterns are heard, hunting Western Marsh Harriers are observed, Greylag Geese guide their young; in the adjacent Kemsinė meadow voices of Common Snipes and Common Redshanks are heard. In summer, a birder's eye may catch a White-tailed Eagle on top of trees in the Širvintas forest.

The Dusios Koja bay is also an important site for breeding waterfowl and reed birds. Birdwatching and listening to their sounds is convenient from the birdwatching platform ⑨ built in the implementation of the Project. Besides Eurasian Bitterns, Western Marsh Harriers and Greylag Geese, here Little Crakes and Water Rails, Bearded Reedlings, Eurasian Penduline Tits and many other waterfowl and reed birds live.

The Bijotai forest is worth visiting: the Administration of the Meteliai Regional Park made the Nature Trail, 3,5 km, across the pine and old oak woods. The Nature Trail starts at a swing near the Visitor Centre. Besides common birds, here Middle Spotted Woodpeckers are observed, sometimes birders may be lucky to find White-backed Woodpeckers.

2-3 hour sail around the lake, from the Visitor Centre, by pontoon catamaran is an excellent opportu-

direkcija įrengė 3,5 km ilgio pažintinį taką per pušyną ir seną ąžuolyną. Takas prasideda prie sūpuoklių netoli lankytojų centro. Be įprastų miškų sparnuočių, čia pastebima vidutinių genių, o kartais pavyksta aptikti ir baltnugarį.

Puiki galimybė susipažinti su Dusios ežero vertybėmis ir stebėti vandens paukščius – nuo lankytojų centro 2–3 valandas plaukiant aplink ežerą pantoniniu katamaranu. Laivo kapitonas papasakos apie ežerą, aprodys įdomiausias jo vietas, supažindins su ežere aptinkamais sparnuočiais ir kitomis Metelių regioninio parko gamtos vertybėmis. Iš katamarano patogiu apžvelgti miškelį, kuriame ilsisi kormoranai. Ekskursijos rengiamos nuo balandžio iki lapkričio pradžios. Maksimali grupė – 11 žmonių. Valandos kaina darbo dienomis – 30 eurų, savaitgaliais – 50 eurų.

Tel. +370 682 24 359; „Facebook“ – „Kelionės Dzūkų jūra“.

Kiti gyvūnai. Ežeruose aptinkama bebrų, ūdrų, ondatrų. Pakrantėse ir miškuose yra stirnų, briedžių, lapių, miškinių kiaunių, kanadinių audinių, usūrinių šunų ir barsukų. Metelių regioninio parko teritorijoje telkšančiose natūraliose tarpukalvių kūdrose gyvena baliniai vėžliai.

nity for learning values of lake Dusia and waterfowl watching. The catamaran captain will tell you about the lake, show its most interesting places, provide information concerning birds and other natural values of the Meteliai Regional Park. Sailing provides convenience to overview the small forest where Cormorants prefer to rest. Excursions are available from April to early November, the maximum size of a group – 11 people. Price: EUR 30 per hour on working days, EUR 50 per hour on weekends.

Telephone number: +370 682 24359; Facebook - “Kelionės Dzūkų jūra”.

Other animals. In the lakes European beavers, otters, muskrats are found. At the lakeside and in the forests roe deer, moose, foxes, common martens, Canadian minks, racoon dogs and badgers are observed. In the territory of the Meteliai Regional Park pond turtles live in low lying natural ponds among small hills.

PETROŠKŲ MIŠKAS

PETROŠKAI FOREST

TOP 3: jerubė, žvirblinė pelėda, baltabruvis nykštukas.

Tikslinės rūšys: rudagalvė kryklė, jerubė, vapsvaėdis, jūrinis erelis, vištvanagis, sketsakalis, pilkoji gervė, slanka, brastinis tilvikas, paprastasis purpelis, naminė pelėda, žvirblinė pelėda, lėlys, kukutis, gražiagalvė, pilkoji meleta, juodoji meleta, vidu-

TOP 3: Hazel Grouse, Eurasian Pygmy Owl, Firecrest.

Notable species: Eurasian Teal, Hazel Grouse, European Honey Buzzard, White-tailed Eagle, Northern Goshawk, Eurasian Hobby, Common Crane, Eurasian Woodcock, Green Sandpiper, European Turtle Dove, Tawny Owl, Eurasian Pygmy Owl,

tinis margasis genys, mažasis margasis genys, lygutė, paprastasis erškėtžvirblis, baltabruvis nykštukas, mažoji musinukė, ilgauodegė zylė, volungė, riešutinė, eglinis kryžiasnapis, juodagalvė sniegiena, svilikas.

Vietovės aprašymas. Veisiejų regioninio parko teritorijoje ošiantis Petroškų miškas išsiskiria paukščių rūšine sudėtimi, jis yra vienas vertingesnių Dzūkijos regione. Miškas plyti 2 km į šiaurės vakarus nuo Veisiejų, jis kartu su Stankūnų kaimo apylinkėmis priskirtas „Natura 2000“ teritorijoms dėl balinių vėžlių buveinių. Žolių gausūs brandūs eglynai, pelkėti lapuočių miškai ir skroblynai taip pat yra Petroškų miško vertybės.

Stebėjimo taktika ir vietos. Patogiausia Petroškų mišką pasiekti

European Nightjar, Eurasian Hoopoe, Eurasian Wryneck, Grey-headed Woodpecker, Black Woodpecker, Middle Spotted Woodpecker, Lesser Spotted Woodpecker, Woodlar, Dunnock, Firecrest, Red-breasted Flycatcher, Long-tailed Tit, Eurasian Golden Oriole, Spotted Nutcracker, Red Crossbill, Eurasian Bullfinch, Hawfinch.

Site description. The Petroškai forest located in the Veisiejai Regional Park is valuable in the Dzūkija region due to the variety of bird species in it. The forest extends 2 km north-west of the town of Veisiejai and together with the vicinity of the village of Stankūnai has been designated a Natura 2000 site containing habitats of European Pond Turtles. Mature spruce groves, swampy deciduous forests and hornbeam areas

Petroškų miškas © Marius Karlonas

Petroškai forest © Marius Karlonas

Žvirblinė pelėda (*Glaucidium passerinum*) © Dalia Račkauskaitė
Eurasian Pygmy Owl © Dalia Račkauskaitė

važiuojant pagrindiniu keliu Veisiejai–Lazdijai (Lazdijų pl.), nutiestu šio miško pakraščiu. Keliaudami nuo Veisiejų, už 3,5 km pasukite į keliuką kairėje (matysite nuorodą į Veisiejų regioninio parko pažintinį taką ir informacinį stendą). Į mišką galima atvykti ir per Klepočių ar Petroškų kaimą.

Kadangi miškas nedidelis, apeiti jį galima per ne visą dieną. Vaikščioti nesunku ne tik dėl nemažai čia esančių keliukų ir proskynų, bet ir dėl vyraujančio brandaus medyno, kuriame brūzgynų nedaug. Kiek apsunkina sąlygas vietomis itin kalvotas reljefas ir šlapynės daubos, tačiau dėl to pasivaikščiojimas tampa tik įdomesnis.

Miške vyrauja eglynai, bet nemažai ir drebulynų, skroblynų. Gana brandus lapuotynas auga šiaurinėje miško dalyje ①. Čia labiausiai tinka

are also assigned to values of the Petroškai forest.

Birdwatching sites and tactics.

Coming to the Petroškai forest from the main road Veisiejai – Lazdijai is most convenient. Approaching from Veisiejai beyond 3,5 km turn left to the small road going into the forest (follow the sign and information board to the Nature Trail of the Veisiejai Regional Park). Also, you may come to the forest via the villages of Klepočiai and Petroškai.

As the forest is not large you may acquaint yourself with it in less than a day. Walking in the forest is easy due to many small roads, cuttings and prevailing mature trees with little under-wood. The hilly relief and wet ravines make walking in the for-

dairytis genijų, aptinkamos penkios jų rūšys: didysis, vidutinis ir mažasis margasis geniai, juodoji ir pilkoji meletos.

Pereiti visą mišką galite ir keliuku, kuris veda nuo pagrindinio kelio skersai miško iki pietinio jo pakraščio —. Miško keliukas vingiuoja daugiausia eglynais su ąžuolų priemaiša, todėl čia nemaža paukščių rūšinė įvairovė. Brandžius Petroškų miško eglynus mėgsta erškėtžvirbliai, riešutinės, egliniai kryžiasnapiai, mažosios musinukės ir neseniai Lietuvoje pagausėję baltabruviai nykštukai. Neretos jerubės, kurias galite ne tik išgirsti, bet ir pamatyti besikapstančias ant žvyruoto keliuko. Ankstyvą pavasarį miške kartais girdėti, kaip klykauja vištvanagis. Temstant švilpauja žvirblinės pelėdos, o naktimis ūbauja naminės pelėdos.

est difficult to some extent, though more interesting.

The forest is prevailed by spruce groves embracing places overgrown with aspens and hornbeams. A rather mature deciduous area is in the northern part of the forest ①. This part of the forest is suitable to look for woodpeckers of 5 species found here: Great, Middle and Lesser Spotted Woodpeckers, Black and Grey-headed Woodpeckers.

Also, you may cross the entire forest following the small road leading from the main road across the forest to its southern edge —. The small forest road curves mainly via spruce groves with individual oak trees, so the variety of bird species here is interesting. Mature spruce groves of the Petroškai forest are

Jerubė (*Tetrastes bonasia*) © Dalia Račkauskaitė
Hazel Grouse © Dalia Račkauskaitė

Vapsvaėdis (Pernis apivorus)

© Marius Karlonas

European Honey Buzzard © Marius Karlonas

Įdomi vieta – pieva centrinėje miško dalyje, prie Šikinežerio ežerėlio ②. Virš šios laukymės dieną mėgstama medžioti plėšrieji paukščiai, o vakarais skraido slankos ir lėliai. Būtinai nusileiskite iki paties ežerėlio, jis nustabins natūraliu grožiu, pilkosiomis gervėmis ir rudagalvėmis kryklėmis.

Miško pakraščiuose sklendo jūriniai ereliai, vapsvaėdžiai, paprastieji suopiai, sketsakaliai, upsi kukučiai.

Kiti gyvūnai. Petroškų miške gyvena briedžiai, stirnos, lapės, barsukai, usūriniai šunys, miškinės kiaunės, voverės, pilkieji kiškiai. Kalvų daubose susidariusiose balose aptinkama balinių vėžlių ir medvarlių.

favoured by Dunnocks, Spotted Nutcrackers, Red Crossbills, Red-breasted Flycatchers and Firecrests the population of which lately has increased in Lithuania. Hazel Grouses, not rare in the forest, may be heard and seen scratching the small gravel road. In early spring screams of Northern Goshawks are heard in the forest. In the forest, at dusk Eurasian Pygmy Owls whistle and at night Tawny Owls hoot.

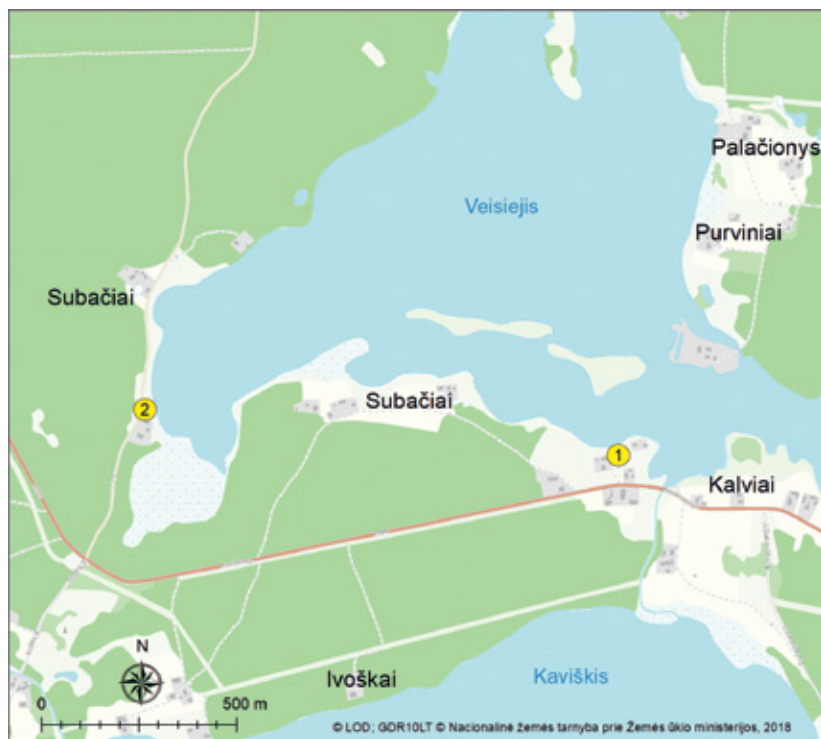
An interesting site in the forest is the meadow in its centre at Šikinežeris, a small lake ②. In the daytime raptors like to hunt over this glade, while in the evening Eurasian Woodcocks and European Nightjars glide here. Going down to the small lake is a must – you will be astonished by its natural beauty, Common Cranes and Eurasian Teals.

At the edges of the forest European Honey Buzzards and Eurasian Hobbies glide, Eurasian Hoopoes utter their repeating “oop”.

Other animals. Moose, roe deer, foxes, badgers, racoon dogs, common martens, squirrels, grey hares. European pond turtles together with European tree frogs are found in bogs formed in ravines among small hills.

NIEDAUS ORNITOLOGINIS DRAUSTINIS

NIEDUS ORNITHOLOGICAL RESERVE

9

TOP 3: mažasis baublys, nendrinė lingė, kirų ir upinių žuvėdrų kolonija.

Tikslinės rūšys: ausuotasis kraugas, kuoduotoji antis, rudagalvė antis, klykuolė, didysis dančiasnapis, didysis baublys, mažasis baublys, didysis baltasis garnys, nendrinė lingė, ilgasnapė vištelė, pilkoji gervė, krantinis tilvikas, rudagalvis kiras, si-

TOP 3: Little Bittern, Western Marsh Harrier, the colony of Gulls and Common Terns.

Notable species: Great Crested Grebe, Tufted Duck, Common Pochard, Common Goldeneye, Common Merganser, Eurasian Bittern, Little Bittern, Great Egret, Western Marsh Harrier, Water Rail, Common

Niedaus ornitologinis draustinis iš stebėjimo taško Nr. 1 © Marius Karlonas

The Niedus Ornithological Reserve from birdwatching point No. 1 © Marius Karlonas

dabrinis kiras, kaspijinis kiras, upinė žuvėdra, kukutis, gražiagalvė, geltonoji kielė, nendrinis žiogelis, remeza, volungė, raudongalvė sniegiena.

Vietovės aprašymas. Apie 4 km į vakarus nuo Kapčiamiesčio nutolęs Niedaus ornitologinis draustinis priskiriamas Veisiejų regioniniam parkui. Dvi nedidelės salos Niedaus ir Veisiejų ežerų sandūroje atsirado tik 1956 m. ant Niedo upės pastačius Kapčiamiesčio HE. Įrengus užtvanką, vandens lygis pakilo 2–3 m, todėl iki tol tyvuliavę keturi atskiri ežerai – Veisiejis, Niedus, Dumblis ir Uosis – susijungė į vieną ištisą vandens telkinį. Ties Kalvių kaimu buvęs pusiasalis, pastačius užtvanką, iš dalies buvo užlietas, tad susiformavo dvi nedidelės (iki 1 ha) salelės. Netrukus jos tapo paukščių itin mėgstama vieta.

Crane, Common Sandpiper, Black-headed Gull, European Herring Gull, Caspian Gull, Common Tern, Eurasian Hoopoe, Eurasian Wryneck, Western Yellow Wagtail, Savi's Warbler, Eurasian Penduline Tit, Eurasian Golden Oriole, Common Rosefinch.

Site description. The Niedus Ornithological Reserve, about 4 km westward from Kapčiamiestis, is a part of the Veisiejai Regional Park. Two minor islands at the joint of lakes Niedus and Veisiejis emerged in 1956 having built the Kapčiamiestis Hydroelectric Power Station on the Niedus river. After the dam was built the water level went up by 2-3 metres and 4 separate lakes, i.e. Veisiejis, Niedus, Dumblis and Uosis, merged into one water body. The peninsular that existed at the village

Stebėjimo taktika ir vietos. Niedaus ornitologinio draustinio salas patogiausia apžiūrėti nuo Kalvių kaimo. Kapčiamiesčio centre pasukite į Eigulių gatvę ir už 4 km atvyksite į Kalvius. Pervąžiavę tiltą per upelį, netrukus pamatysite geltoną kryžį, prie jo ir palikite automobilį. Paėję kelias dešimtis metrų ežero pakrantės link ① (nors keliukas veda per privačius kiemus, jis yra bendrojo naudojimo), galėsite patogiai žvelgti į abi salas ir Veisiejų ežerą. Dar vienas patogus apžvalgos laukas yra vakarinėje draustinio dalyje, nuo Subačių kaimo įrengto informacinio stendo ②. Iš čia salos matomos prasčiau, tačiau ežero apžvalga platesnė.

Pirmieji vandens paukščiai prie salų pasirodo dar kovo pabaigoje – tik nutirpus ledui čia leidžiasi migruojančios antys, ausuotieji kragai ir didieji

of Kalviai partially immersed after dam was constructed, thus forming two small islands (up to 1 ha each) that soon became an favourite site of birds.

Birdwatching sites and tactics. The village of Kalviai is the most convenient site to observe the islands of the Niedus Ornithological Reserve. Access to the site is recommended as follows: in the centre of Kapčiamiestis turn to Eigulių street and drive 4 km to the village of Kalviai, where having crossed the bridge over the small river, soon you will see the yellow cross and there you may park your vehicle. Having walked several dozen meters towards the lakeside ① (the small road is public though leads via private properties) you will be able to

Niedaus ornitologinis draustinis iš stebėjimo taško Nr. 2 © Marius Karlonas

The Niedus Ornithological Reserve from birdwatching point No. 2 © Marius Karlonas

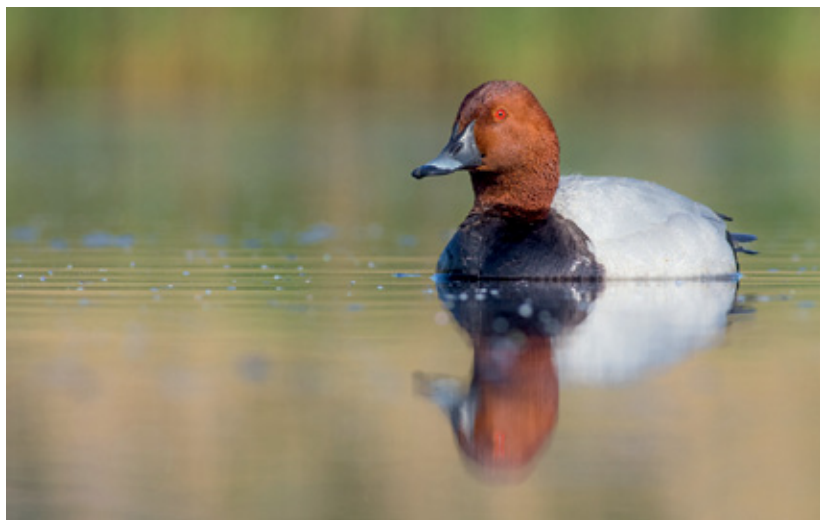

Pilkoji gervė (Grus grus) © Marius Karlonas
Common Crane © Marius Karlonas

kormoranai. Balandžio pradžioje į salas sugrįžta rudagalviai, sidabriniai ir kaspijiniai kirai, kurie netrukus triukšmingai nutupia jas, tuokiasi ir pradeda varžytis dėl geresnės vie-

conveniently observe both islands and lake Veisiejis. Another suitable observation field is in the western part of the Reserve, from the information board erected in the village of Subačiai ②. From here observation of the islands will be worse but you will enjoy a wider overview of the lake.

At the islands the first waterfowl appear at the end of March: as soon as ice melts away migrating ducks, Great Crested Grebes and Great Cormorants alight here. In early April Black-headed, European Herring and Caspian Gulls return and in a short period of time noisily occupy the entire surface of the islands, engage in lekking and competition for a better place to nest. In early May Common Terns come back to the island to breed and due to this species the site has been included

Rudagalvė antis (Aythya ferina) © Simonas Minkevičius
Common Pochard © Simonas Minkevičius

Upinė žuvėdra (*Sterna hirdundo*) © Marius Karlonas

Common Tern © Marius Karlonas

tos lizdavietei. Gegužės pirmosiomis dienomis į salas perėti sugrįžta upinės žuvėdros, dėl kurių ši teritorija priskirta Europos ekologiniam tinklui „Natura 2000“. Salose kas kelerius metus vykdoma gamtotvarka – kertami krūmai, pjaunama pernykštė žolė ir dalis nendrynų, siekiant palaikyti tinkamas sąlygas kirams ir upinėms žuvėdroms perėti. Perinčių upinių žuvėdrų skaičius svyruoja nuo keliolikos iki šimto ir daugiau individų, nelygu, kokie metai ir salų būklė. Pastaraisiais metais kirų ir žuvėdrų kolonija vis dažniau nukenčia nuo plėšriųjų žinduolių ir kitų paukščių, todėl salose perinčių sparnuočių mažėja.

Be kirų ir žuvėdrų, salose ir ežero pakrantės nendrynuose peri ir kitų retesnių rūšių paukščiai: rudagalvės antys, nendrinės lingės, pilkosios gervės. Vakarais ir naktimis čia girdėti nenuilstantis didysis baublys,

into the European ecological network NATURA 2000. On the islands nature management activities are carried out every several years: bushes are removed, last year's grass and partly reeds are cut seeking to sustain suitable conditions for Gulls and Common Terns to breed. The number of Common Terns breeding on the island vary from some up to a hundred and more individuals depending on the year and condition on the island. In recent years the colony of Gulls and Common Terns has been suffering from predatory mammals and other birds, so the number of breeding birds on the island has been reducing.

On the islands and in the reeds of the lakeside, besides Gulls and Common Terns other rather rare bird species breed: Common Pochards, Western Marsh Harriers, Common Cranes. In the evening and at night

Ežerinė nendrinukė (Acrocephalus schoenobaenus) © Dalia Račkauskaitė
Sedge Warbler © Dalia Račkauskaitė

kuriam lojimą primenančiu balsu pri-taria ir saloje perintis, Lietuvoje retas mažasis baublys.

Kirai ir žuvėdros salą pradeda palikti užaugus jaunikiams – birželio antroje pusėje, o liepos mėnesį draustinyje nutilus kirų klegesiu šioje teritorijoje verta pasidairyti tik aplink medžiojančių nendrinų lingių ir cypsinčių ausuotųjų kragų jauniklių. Geriausias laikas paukščiams stebėti Niedaus ornitologiniame draustinyje – balandžio–birželio mėnesiai.

Kiti gyvūnai. Ežero apylinkėse aptinkama stirnų, pilkųjų kiškių, lapių, usūrinių šunų, miškinųjų kiaunių, kanadinių audinių, ūdrų, upinių bebrų.

the tireless Eurasian Bittern is heard accompanied by the dog-like barking voice of the Little Bittern breeding on the island, the latter is rare in Lithuania.

Gulls and Terns start leaving the island when their young grow up – in the second half of June; in July when the noise of Gulls ceases in the Reserve area, here only hunting Western Marsh Harriers and chirring young of Great Crested Grebes are found. The best birdwatching time in the Niedaus Ornithological Reserve is April-June.

Other animals. Roe deer, grey hares, foxes, racoon dogs, common martens, Canadian minks, otters, European beavers are found in the vicinity of the lake.

RAIGARDO SLĖNIS

RAIGARDAS VALLEY

10

TOP 3: mažoji žuvėdra, kukutis, plėšrioji medžarkė.

TOP 3: Little Tern, Eurasian Hoopoe, Great Grey Shrike.

Tikslinės rūšys: pilkasis gany, dryžagalvė kryklė, klykuolė, didysis dančiasnapis, vapsvaėdis, juodasis peslys, rudasis peslys, jūrinis erelis, pievinė lingė, vištvanagis, paukštvanagis, paprastasis suopis, sketsakalis, kurapka, griežlė, jūrinis kirlikas, kranti-

Notable species: Grey Heron, Garganey, Common Goldeneye, Common Merganser, European Honey Buzzard, Black Kite, Red Kite, White-tailed Eagle, Montagu's Harrier, Northern Goshawk, Eurasian Sparrowhawk, Common Buzzard, Eura-

nis tilvikas, brastinis tilvikas, perkūno oželis, upinė žuvėdra, mažoji žuvėdra, juodoji žuvėdra, uldukas, naminė pelėda, mažasis apuokas, balinė pelėda, tulžys, kukutis, juodoji meleta, žalioji meleta, urvinė kregždė, dirvoninis kalviukas, geltonoji kielė, plėšrioji medšarkė, pilkoji starta.

Vietovės aprašymas. Apie 3 km į pietus nuo Druskininkų, Lietuvos ir Baltarusijos pasienyje, plyti platus slėnis. Rytinėje jo dalyje įsteigtas Raigardo kraštovaizdžio draustinis, siekiant išsaugoti didžiausią Lietuvoje sufozinį cirką – Raigardo slėnį. Slėnis iš visų pusių supamas pušynų, jame gausu eutrofinių Nemuno senvagių, upelių, rytinėje dalyje auga Beržalapio miškas.

Maždaug trečdalyje slėnio vykdoma tradicinė žemdirbystė, kita pievų dalis šienaujama arba ganoma. Šiaurinėje jo dalyje įsikūręs gatvinis Švendubrės kaimas. Dėl gamtinių buveinių įvairovės ir tradicinės žemdirbystės slėnis itin mėgstamas perinčių ir migruojančių sparnuočių. Vien Raigardo slėnyje ir jį supančiose pamiškėse užregistruota apie 120 perinčių paukščių rūšių, o bendrai pastebėta apie 160 skirtingų sparnuočių rūšių.

Vykstant į šią teritoriją būtina turėti asmens dokumentą (vairuotojo pažymėjimas netinka), nes slėnyje patroliuoja valstybės sienos apsaugos tarnyba, kuri kartais prašo jį pateikti.

Stebėjimo taktika ir vietos. Geriausiai susipažinsite su Raigardo slėniu ir jo sparnuočiais keliaudami dviem maršrutais (žr.   ir).

sian Hobby, Grey Partridge, Corn Crane, Common Ringed Plover, Common Sandpiper, Green Sandpiper, Common Snipe, Common Tern, Little Tern, Black Tern, Stock Dove, Tawny Owl, Long-eared Owl, Short-eared Owl, Common Kingfisher, Eurasian Hoopoe, Black Woodpecker, European Green Woodpecker, Sand Martin, Tawny Pipit, Western Yellow Wagtail, Great Grey Shrike, Corn Bunting.

Site description. About 3 km south from Druskininkai, at the Lithuanian-Belarus border a large valley extends. In its eastern part the Raigardas Landscape Reserve was founded seeking to preserve the biggest sufosic circus in Lithuania - the Raigardas valley. From all sides the valley is surrounded by pine woods, contains eutrophic old river beds of the Nemunas river, streams, the Beržalapis forest lies in its eastern part.

The third part of the valley is occupied with the traditional rural agriculture, the rest area of the meadows is mowed or pastured. The street strip village of Švendubrė is located in the northern part of the valley. Because of the variety of natural habitats and traditional agriculture breeding and migrating birds like the valley very much. In the valley and edges of the surrounding woods about 120 species of breeding birds are found and in total 160 species of birds were observed here.

The visitors to this area must possess his/her identification document with them (no driving license

Mažasis erelis rėksnys (*Clanga pomarina*) © Marius Karlonas

Lesser Spotted Eagle © Marius Karlonas

Pirmasis maršrutas — — eina keliuku aplink Beržalapio mišką ir per Švendubrės kaimą. Maršrutas yra 7,5 km ilgio, todėl jam skirkite bent 4 valandas. Daugiausia paukščių aptiksite žygį pradėję ankstyvą rytą, vos patekėjus saulei.

Palikę automobilį Švendubrėje, keliaukite rytų kryptimi lygiagrečiai su Kubilnyčios upeliu. Eidami per kaimą matysite įprastus kaimo sparnuotus: žaliukes, žvirblius, paprastuosius čivylis, dūmines ir paprastąsias raudonuodeges bei kt. Kartais pačiame kaime pasiseka išvysti ir išgirsti kukutį. Jeigu jo nepavyks pastebėti, paėjėkite iki laukymės miško viduryje ① – čia didžiausia tikimybė aptikti šį Dzūkijos paukščių vadinamą sparnuotį. Laukymė – gera vieta ir dieną, virš jos ieškodami sau grobio mėgsta sklandyti plėšrieji paukščiai.

accepted) as the State Border Guard Service carry out patrolling in this area and may ask to present the documents.

Birdwatching sites and tactics.

The two routes, marked in — — and — —, will provide the visitors with the best opportunity to explore the Raigardas valley and to birdwatch.

The green route (— —) leads through the fields around the Beržalapis forest passing the village of Švendubrė. Visitors are advised to devote at least 4 hours for the hiking route, 7,5 km. You will find the biggest number of birds having set out in early morning, by dawn.

Having left your vehicle in Švendubrė, take a hike in the east direction via the village, in parallel to the Kubilnyčia stream. In the vil-

Tęsdami žygį Beržalapio miško pakraščiu pamatysite ir išgirsite nemažai pievų ir miško paukščių, tarp kurių yra įvairių rūšių strazdų, volungių, lygučių, miškininių ir pievinių kalviukų, paprastųjų kiauliukių, devynbalsių ir kt.

Išėję iš miško, rytinėje jo dalyje išvysite šlapią, vietomis apleistą pievą ②. Ši vieta yra viena vertingiausių Raigardo slėnyje – rytais čia griežia griežlės, girdimos kurapkos, tuoktuvinius skrydžius skraido perkūno oželiai ir brastiniai tilvikai, klykauja čia pat perinčios pilkosios gervės, krūmuose tupinėja paprastosios kiauliukės ir plėšriosios medžarkės.

Paėję 800 m pietų kryptimi, pasieksite tiltelį per Kubilnyčios upelį ③. Iš šio taško patogu stebėti sklandančius plėšriuosius paukščius virš

lage you will find common species of birds: European Greenfinches, House Sparrows, Common Linnets, Black and Common Redstarts, etc. Occasionally, visitors may be lucky to see and hear the Eurasian Hoopoe. If you missed it here walk to the glade in the middle of the forest ① and you will face the biggest opportunity to find this bird, that has been acclaimed the bird of the Dzūkija region. The glade is also a suitable bird-watching site in daytime: raptors like to glide looking for a prey over it.

Continuing hiking along the edge of the forest you will see and hear a number of meadow and forest birds, including various species of Thrushes, Eurasian Golden Orioles, Woodlarks, Tree and Meadow Pipits, Whinchats, Warblers, etc.

Baltieji gandrai (*Ciconia ciconia*) © Marius Karlonas
White Storks © Marius Karlonas

Kukutis (*Upupa epops*)

© Eugenijus Drobelis

Eurasian Hoopoe © Eugenijus Drobelis

pievos Baltarusijos pasienyje ir šla-
piosios pievos ②. Rytai čia klykauja
žaliosios ir juodosios meletos, gieda
erškėtžvirbliai, devynbalsės, tupinėja
paprastosios ir plėšriosios medšar-
kės. Įdienojus gretimose pievose pra-
deda medžioti plėšrieji sparnuočiai:
jūriniai ereliai, mažieji ereliai rėksniai,
paukštvanagiai, vištvanagiai, papras-
tieji suopiai, vapsvaėdžiai, pievinės ir
nendrinės lingės. Norint išvysti pas-
taruosius lenktasnapius, į šį tašką rei-
kia atvykti ne anksčiau kaip 9 ryto ir
prabūti bent 3–4 valandas. Tačiau šis
dienos metas nėra tinkamas pievų ir
miško paukščiams, tad vidurdienį jų
pamatysite ir išgirsite kur kas mažiau
negu ankstyvą rytą. Dėl to svarbu iš

Having walked out of the forest,
on the right you will see the wetland
with neglected areas ②. This site is
one of the most valuable areas in
the Raigardas valley: in the morning
Corn Crakes give grating *kek kek*
sounds, Grey Partridges are heard,
Common Snipes and Green Sandpi-
pers perform their courtship flies,
breeding Common Cranes trumpet
nearby, Whinchats and Great Grey
Shrikes perch on bushes.

800 m further north you will come
to a small bridge over the Kubilnyčia
stream ③. This point is suitable to ob-
serve gliding raptors over the mead-
ow at the Belarus border and the wet-
land area ②. In the morning European
Green and Black Woodpeckers yell,
Dunnocks and Warblers sing, Red-
backed and Great Grey Shrikes squat.
During daylight hours raptors start
hunting in adjacent meadows: White-
tailed Eagles, Lesser Spotted Eagles,
Eurasian Sparrowhawks, Northern
Goshawks, Common Buzzards, Eu-
ropean Honey Buzzards, Montagu's
Harriers, Western Marsh Harriers. In
order to see the latter you have to
come here not earlier than 9 am and
to stay for 3-4 hours. However, this
time of the day is not a suitable ob-
servation time for meadow and forest
birds, as at noon you will see and hear
less birds compared to early morning,
thus it is important to decide what
birdwatching focus you wish to have.

Following the hike from the little
bridge over the Kubilnyčia stream
walk 900 m to the east direction un-
til you see the yellow post, a warning

Mažoji žuvėdra (*Sternula albifrons*) © Dalia Račkauskaitė

Little Tern © Dalia Račkauskaitė

anksto nuspręsti, kokius paukščius norite stebėti.

Žygį tęskite nuo tiltelio per Kubilnyčių eidami vakarų kryptimi 900 m, kol pamatysite geltoną stulpelį ir įspėjamąjį ženklą, kad priėjote valstybės sienos apsaugos zoną, į ją draudžiama įeiti be specialaus leidimo. Ties šiuo ženklu yra į Beržalpio mišką vedantis keliukas, pasukite į jį ir keliaukite per brandų pušyną (keliuko ilgis – 1,3 km) iki pat pagrindinio kelio. Išėję į žvyrkelį, pasukite į dešinę ir netrukus pasieksite Švendubrės kaimą, kur ir pradėjote žygį. Pačioje Švendubrėje ošiančiame pušynėlyje įsikūrusi nedidelė (apie 15 lizdų) pilkųjų garnių kolonija ④.

Keliaudami antruoju maršrutu — susipažinsite su Raigardo slėnio pievų, vandens ir kaimo sparnuočiais. Maršrutas veda laukų keliukais, jo ilgis – 6,5 km. Eiti šiuo maršrutu galite bet kuriuo šviesiu paros metu:

sign, meaning you approached the state border protection zone prohibited for entrance without special permissions. At this sign you will notice the small road to the Beržalapis forest, turn to it and follow the mossy small road, 1,3 km, via the mature pine wood to the main road. Having reached the gravel road, turn to the right and soon you will reach the village of Švendubrė where you started your hike. In the pine grove of Švendubrė a small colony (about 15 nests) of Grey Herons is settled ④.

The yellow route (—) will acquaint you with meadow birds, waterfowl and birds of the villages in the Raigardas valley. The route, 6,5 km, follows small field roads. Visitors may take the route any time of the day: in the morning small songbirds are most active, around noon - raptors, in the evening – again songbirds and wetland birds.

ryte – aktyviausi smulkieji pievų giesmininkai, įdienojus – plėšrieji paukščiai, vakare vėl suaktyvės giesmininkai ir šlapynių paukščiai.

Pradėti galite ten pat, kur yra ir pirmojo maršruto pradžia – Švendubrėje prie Beržalapio miško. Kaime ties sankryža palikite automobilį. Pasukę į keliuką, vedantį vakarų kryptimi, netrukus išeisite iš Švendubrės ir keliausite pušynėlio ir dirbamų laukų pakraščiu pietų link. Greitai dirbami laukai pasibaigs ir prasidės pievos, apaugusios pavienėmis pušelėmis. Šis ruožas mėgstama plėšriųjų ir paprastųjų medžarkių, paprastųjų kiauliukių, pievinių kalviukų, kartais jame aptinkama ir dirvoninių kalviukų. Keliukui staiga pasisukus į dešinę (vakarų kryptimi), pietinėje dalyje atsivers šlapias slėnis, kuriame peri ir medžioja nendrinės ir pievinės lingės. Šis taškas 5 yra gera vieta plėšriesiems paukščiams ste-

You may start hiking at the same point where the green route starts, i.e. in the village of Švendubrė at the Beržalapis forest. In the village, leave your vehicle at the crossroad and having turned to the small road in the west direction you will soon leave the village and walk along the edge of the pine grove and arable fields southwards. The arable fields are followed by meadows overgrown with scattered young pines. Red-backed and Great Grey Shrikes, Whinchats, Meadow Pipits like this segment, sometimes Tawny Pipits are found here. The small road makes a sudden turn to the right (west direction) and in the southern part the wet valley is viewed where Western Marsh and Montagu's Harriers breed and hunt. This point 5 is a suitable site to observe raptors, so if you come here in daylight, it is

10

Krantinis tilvikas (*Actitis hypoleucos*) © Dalia Račkauskaitė
Common Sandpiper © Dalia Račkauskaitė

bėti, todėl jei atvyksite jau įdienojus, verta palūkėti ir ilgiau. Be medžiojančių lingių, čia galite išvysti ir jūrinius erelius, mažuosius erelius rėksnius, paprastuosius suopius, vapsvaėdžius, sketsakalius ir pelėsakalius. Tinkamais metais Raigardo slėnyje peri ir balinės pelėdos, tada šis taškas yra mėgstama jų medžioklės vieta. Balinių pelėdų vertėtų laukti vakare – paprastai jos pradeda medžioti dar saulei nenusileidus.

Tęsdami žygį keliuku vakarų kryptimi, netrukus pereisite tiltą per Nemunykštį. Šis per Raigardo slėnį tekančias upelis ⑥ labai primena eutrofinį, senvaginės kilmės ežerėlį, nes tėkmės čia nematyti, tačiau šiaurvakarinėje dalyje jis lėtai įteka į Kubilnyčią, o ši – į Nemuną. Nemunykštis – vietomis išplatėjęs, kai kurios jo atšakos užpelkėjusios ir baigiasi pievose, o pakrantės gausiai apaugusios vandens augalais. Dėl eutrofinės

worth staying longer. Besides hunting Harriers, you may observe White-tailed Eagles, Lesser Spotted Eagles, Common Buzzards, European Honey Buzzards, Eurasian Hobbies and Common Kestrels. In favourable years, Short-eared Owls breed in the Raigardas valley and also come for hunting to the site. You may wait to see the latter in the evening, usually they start hunting before sunset.

Continuing your hike following the small road westwards you will cross the bridge over the Nemunykštis stream. The stream ⑥ flowing via the Raigardas valley looks more like an eutrophic lake of an old river bed origin than a stream as no current can be noticed, however, in the north-west part it slowly falls into the Kubilnyčia stream, and the latter - into the Nemunykštis stream. Some parts of the Nemunykštis stream are wider,

Pilkasis garnys (*Ardea cinerea*) © Dalia Račkauskaitė

Grey Heron © Dalia Račkauskaitė

Kurapka (*Perdix perdix*) © Marius Karlonas
 Grey Partridge © Marius Karlonas

būklės, primenančios senvaginius ežerėlius, šis upelis patinka vandens paukščiams ir jie neretai čia leidžiasi tiek per migraciją, tiek kuriasi veistis. Be įprastų sparnuočių, upelyje peri dryžagalvės ir rudagalvės kryklės, pilkosios antys, pakrantės medžiuose lizdus pina remezos, žvejoja pilkieji ir didieji baltieji garniai.

Eidami keliuku per šienaujamus plotus šiaurės kryptimi, matysite pievų paukščius – pempes, geltonąsias kieleles, pievinius kalviukus, paprastąsias kiauliukes, plėšriąsias ir paprastąsias medšarkes. Atidžiau apsidairykite ir paklausykite: kartais čia įsikuria Lietuvoje retos pilkosios startos. Anksčiau šiose Nemunykštį supančiose šlapiose pievose perėdavo didžiosios kuolingos, bet pastaraisiais metais jų čia aptinkama tik per migraciją. Vakais ir naktimis visame Raigardo slėnyje gausu griežiančių griežlių.

Beveik priėję tiltą per Kubilnyčią, pasukite į dešinę pievų keliuku,

some of its branches are swampy and end in the meadows, the shores of the stream are overgrown with abundant aquatic vegetation. Due to eutrophic condition of the stream looking more like old river bed lakes waterfowl like the stream and alight in it during migration and to breed. Besides common birds, Garganeys, Eurasian Teals, Gadwals breed in the stream, in river-side trees Eurasian Penduline Tits knit their nests, Grey Herons and Great Egrets fish here.

Moving northwards across the hayfields visitors will observe Lapwings, Western Yellow Wagtails, Meadow Pipits, Whinchats, Great Grey and Red-backed Shrikes. Look around and listen more attentively – occasionally Corn Buntings, a rare species in Lithuania, settle here. Some time ago Eurasian Curlews used to breed in wet meadows adjacent to the Nemunykštis stream, but in recent years only migrating birds are found here. In the evening and at night grating *kek-kek* Corn Crakes are abundant in the entire Raigardas valley.

Close to the bridge over the Kubilnyčia stream take the small field road to the right leading 700 m along the Kubilnyčia stream up to the Nemunas river. Walking along the road be attentive to observe the Kubilnyčia stream: here Mute Swans and Mallards breed, having left nesting boxes and hollows Common Goldeneyes and Common Mergansers bring their young. Common Kingfishers like to fish in the Kubilnyčia stream, so visitors are ad-

700 m vedančiu upelio pakraščiu iki Nemuno. Žingsniuodami šiuo taku, gerai apžvelkite ir Kubilnyčią – čia peri gulbės nebylės, didžiosios antys, palikusios inkilus ir dreves jauniklius atsiveda klykuolės ir didieji dančiasnapiai. Šis upelis – mėgstama tulžių medžioklės vieta, todėl keliaujant reikia atidžiai apžiūrėti kiekvieną medžio šakelę virš vandens, ant jų tulžiai mėgsta tupėti ir dairytis žuvyčių. Jei tulžys jus pamatys pirmas, išgirsite tik tolstantį cypsėjimą.

Priėję Nemuną ⑦, čia kiek palūkėkite ir gerai apsižvalgykite. Virš upės skraido upinės ir mažosios žuvėdros, rudagalviai kirai, smėlėtose pakrantėse braido krantiniai tilvikai. Nemuno ir Kubilnyčios santaka – gera vieta plėšriesiems paukščiams stebėti, be jau minėtų, čia galite pamatyti ir ruduosius bei juoduosius peslius. Vasaros antroje pusėje Nemune atsiradusiose smėlėtose salelėse leidžiasi migruojantys tilvikiniai paukščiai: tikučiai, žaliakojai ir raudonkojai tulikai, gaidukai, perkūno oželiai, juodakrūčiai bėgikai, upiniai ir jūriniai kirlikai.

Grįžę iki tilto per Kubilnyčią, pereikite jį ir keliaukite per Švendubrę link savo automobilio. Kaimo pakraščiuose pasidairykite kukučių.

Dar viena vieta, kurią verta aplankyti, – Nemuno salelės ties Lipliūnais ⑧. Grįžkite iki Druskininkų ir, pervaziavę tiltą per Nemuną, keliaukite iki „Snow Arenos“, už jos pasukite į kairę ir važiuokite 8 km iki Lipliūnų. Atvykę į kaimą, kairėje pusėje, už 400 m nuo pagrindinio kelio, pamatysite pasieniečių bazę, iki kurios veda asfaltuotas keliukas ——. Prie jos palikite

vised to look attentively at small tree branches over the water as Common Kingfishers like to sit on them and look around for small fish. If the Common Kingfisher sees you first, you will only hear its receding peep.

Having reached the Nemunas river ⑦, stop for a while and look around carefully. Common and Little Terns, Black-headed Gulls fly over the river, Common Sandpipers wade on the sandy shores. The confluence of the Nemunas river and Kubilnyčia stream is a good site to observe raptors; besides the aforementioned, here Red and Black Kites may be observed. In the second half of summer small sandy islands open in the Nemunas river and migrating birds alight on them: Wood Sandpipers, Common Greenshanks, Common Redshanks, Ruffs, Common Snipes, Dunlins, Little Ringed and Common Ringed Plovers.

Having returned to the bridge over the Kubilnyčia stream, cross it and walk via the village of Švendubrė to your vehicle. In the outskirts of the village Eurasian Hoopoes are found.

Another site worth visiting is the islands of the Nemunas river at Lipliūnai ⑧. In order to come to the site return to Druskininkai, and having crossed the bridge over the Nemunas river continue to the “Snow Arena“, after you pass it turn to the left and continue for 8 km to the village of Lipliūnai. In the village, on the left side, 400 m away from the main road you will see the border guard point to which the small asphalt road leads ——. Leave your vehicle at it and walk along the fence to the Nemunas river. Two

Paukščių stebėjimo regykla prie Lipliūnų salelių © Marius Karlonas
The birdwatching platform at the Lipliūnai islands © Marius Karlonas

automobilį ir tvoros pakraščiu žingsniuokite iki Nemuno. Nemune yra dvi smėlėtos salos, į jas kiekvieną gegužę sugrįžta upinės ir mažosios žuvėdros ir pradeda perėti. Nelygu, kokie metai ir salų būklė, čia jų galima suskaičiuoti iki kelių dešimčių porų. Salose peri ir krantiniai tilvikai, upiniai kirlikai, taip pat retai kur perėjimo metu aptinkami jūriniai kirlikai. Pavasarį ir rudenį salos ir jų pakraščiai – mėgstama vandens paukščių ir kirų stotelė. Lipliūnų salas patogu stebėti iš šio projekto metu pastatytos paukščių stebėjimo regyklos, ją pamatysite Nemuno pakrantėje, prie pasieniečių bazės.

Kiti gyvūnai. Nemune ir slėnio upeliuose gyvena bebrai, ūdros, ondatros. Pievose ir miškuose aptinkama stirnų, briedžių, lapių, miškininių kiaunių, kanadinių audinių, usūrinių šunų ir barsukų. Nereti žalčiai, vikrieji ir gyvavedžiai driežai.

sandy islands are situated in the river and each May Common and Little Terns return to breed. Depending on the year and condition of the islands several tens of pairs may be counted here. In the islands Common Sandpipers, Little Ringed Plovers breed, occasionally Common Ringed Plovers are found in breeding period. In spring and autumn, waterfowl like the islands and their edges. It is convenient to observe the Lipliūnai islands from the birdwatching platform built in the implementation of the Project, and you will see it at the Nemunas river-side, at the border guard point.

Other animals. In the Nemunas river and streams of the valley beavers, otters, muskrats are found. In the meadows and forests roe deer, moose, foxes, common martens, Canadian minks, racoon dogs, and badgers are observed. Grass snakes, sand and viviparous lizards are rather common.

MERKINĖ

MERKINĖ

TOP 3: didysis dančiasnapis, tulžys, raiboji devynbalsė.

Tikslinės rūšys: klykuolė, didysis dančiasnapis, vapsvaėdis, jūrinis erelis, rudasis peslys, juodasis peslys, sketsakalis, griežlė, upinis kirlikas, krantinis tilvikas, perkūno oželis, slanka, brastinis tilvikas, upinė žuvėdra, mažoji žuvėdra, uldukas, kukutis, tulžys, gražiagalvė, juodoji meleta,

TOP 3: Common Merganser, Common Kingfisher, Barred Warbler.

Notable species: Common Goldeneye, Common Merganser, European Honey Buzzard, White-tailed Eagle, Red Kite, Black Kite, Eurasian Hobby, Corn Crane, Little Ringed Plover, Common Sandpiper, Common Snipe, Eurasian Woodcock, Green Sandpiper, Common Tern, Little Tern, Stock Dove,

pilkoji meleta, žaliaji meleta, lygutė, urvinė kregždė, upinis žiogelis, margas žiogelis, sodinė nendrinukė, raiboji devynbalsė, paprastoji medšarkė, raudongalvė sniegėna, svilikas.

Vietovės aprašymas. Merkinė nuo žilos senovės buvo vienas pagrindinių Dzūkijos centrų. Šios vietos svarbą ir dabar liudija du susikertantys pagrindiniai Pietų Lietuvos keliai ir dvi didžiosios upės – Nemunas ir Merkys. Dėl Merkio ir Nemuno slėnių, salų, aplinkinių ežerų, miškų ir upelių ši vieta yra unikali. Nemunas nuo Merkinės iki Krikštonių paskelbtas kraštovaizdžio draustiniu, o visa Merkinė ir jos apylinkės patenka į Dzūkijos nacionalinio parko teritoriją. Nuo Merkinės pilikalnio, dar Vinco Krėvės praminto milžinkapiu, atsiveria nuostabus vaizdas į Merkio pievas ir dviejų upių santaką, o iš 25 m apžvalgos bokšto, neseniai

Eurasian Hoopoe, Common Kingfisher, Eurasian Wryneck, Black Woodpecker, Grey-headed Woodpecker, European Green Woodpecker, Woodlark, Sand Martin, River Warbler, Common Grasshopper Warbler, Blyth's Reed Warbler, Barred Warbler, Red-backed Shrike, Common Rosefinch, Hawfinch.

Site description. Since olden times Merkinė, a small town, has been the principle centre of Dzūkija. The intersection of the two main roads of South Lithuania and the two biggest rivers of South Lithuania – the Nemunas and Merkys - hints the former importance of the place for the region. The valleys and islands of the Nemunas and Merkys, lakes, forests and streams in the vicinity make the place unique with respect to nature and the landscape. The Nemunas river from Merkinė to Krikštonys

Merkio slėnis ties santaka su Nemunu © Vaidas Vyšniauskas

The Merkys valley at the confluence with the Nemunas river © Vaidas Vyšniauskas

Merkinės apžvalgos bokštas

© Marius Karlonas

The observation tower in Merkinė

© Marius Karlonas

pastatyto prie Pastraujo salos, patogų apžvelgti šią Nemuno salą ir Straujos upės slėnį.

Stebėjimo taktika ir vietos. Merkinės apylinkėse yra keletas tinkamų vietų paukščiams stebėti, geriausias iš jų – Merkio ir Straujos slėniai bei Nemuno salos. Šios vietos atgyja ankstyvą pavasarį, kai užlietose pievose ir Nemune pradeda leistis migruojantys vandens paukščiai. O veisimosi laikotarpiu nuo paukščių giesmių suskamba Merkio ir Straujos slėniai, aplinkiniai miškai.

Merkio slėnis. Šios uniklios vietos kraštovaizdis geriausiai atsiskleidžia nuo Merkinės piliakalnio ①. Norėdami iš arčiau pamatyti slėnį, vingiuojantį Merkį, jo skardžius, natūralias pievas, pušynus ir šiose vietose gyvenančius sparnuočius, eikite 2,7 km ilgio keliuku

is designated a landscape reserve, Merkinė and its neighbourhoods is within the boundaries of the Dzūkija National Park. The Merkinė hillfort, called a *grave-mound* by V.Krėvė, a Lithuanian writer, opens a gorgeous view to the remarkable meadows and confluence of the two rivers, and a newly built observation tower, 25 m, at Pastraujo island enables to comfortably observe the Nemunas' island and the Strauja river valley.

Birdwatching sites and tactics.

Several birdwatching sites exist in the Merkinė neighbourhoods, the best ones being the Merkys and Strauja valleys, and islands of the Nemunas. The sites revive in early spring when migrating waterfowl start to alight in the flooded meadows and the Nemunas. And in breeding period the Merkys and Strauja valleys, adjacent woods resound with birdsongs.

Merkys valley. The landscape of the site with its unique beauty and natural validity may be viewed to the fullest from the Merkinė hillfort ①. In order to have a closer look at the valley, the twisting and turning Merkys, its steep slopes, the natural meadows, the pine woods and birds living in the area, take the small road, 2,7 km, along the Merkys river — —. The route begins from the Russian Orthodox Church of Merkinė and ends at the bridge over the Merkys. For your return, take the same route back or through the pine wood, not the other side of the Merkys river.

Having left your vehicle in the centre of the small town walk down

palei Merkį — —. Maršrutas prasideda nuo Merkinės cerkvės, o baigiasi prie tilto per Merkį. Atgal sugrįžti kita Merkio puse nepavyks, todėl vertėtų pareiti tuo pačiu keliu arba pušynu.

Palikę automobilį miestelio centre, žingsniuokite nuo parduotuvės „Iki“ prasidedančia Gardino gatve žemyn. Už 550 m ties paskutine sodyba išsišakojus keliukui, pasirinkite kairiąją jo atšaką. Nuo čia prasidės įdomioji maršruto dalis. Ryte ar vakare eidami šiuo maršrutu, girdėsite nenuilstančiai griežiančias griežles, mekenančius perkūno oželius, brastinius tilvikus, lygutes, upinius ir marguosius žiogelius, raudongalves sniegenas, įvairių rūšių devynbalses, tarp kurių čia neretos ir raibosios devynbalsės. Pušyne pavaraisiais klykauja juodosios, pilkosios ir žaliosios meletos, ūbauja uldukai, ant smėlėto keliuko maitinasi kuku-

along the Gardino street starting at the shop “IKI”. Beyond 550 m, at the last homestead the small road forks and you are advised to take its left branch. From here the interesting part of the route starts twisting through the Merkys valley. In the morning or evening, taking the route you will hear tireless grating of Corn Crakes, bleating Common Snipes, Green Sandpipers, Woodlarks, River Warblers, Common Grasshoppers, Common Rosefinches, various species of Warblers, including Barred Warblers, rather common here. In spring, in the pine forest you may hear squeaking Black, Grey-headed and European Green Woodpeckers, roaring Stock Doves and find Eurasian Hoopoes feeding on the small sandy road. At the big exposure of the Merkys, in the middle of the route,

Tulžys (*Alcedo atthis*) © Dalia Račkauskaitė
Common Kingfisher © Dalia Račkauskaitė

Raiboji devynbalsė (*Sylvia nisoria*) © Dalia Račkauskaitė

Barred Warbler © Dalia Račkauskaitė

čiai. Smėlėtuose Merkio skardžiuose urvelius rausia tulžiai, lengviausiai juos pamatyti ties didžiąja Merkio atodanga maršruto viduryje. Atidžiau pasidairius, smėlėtose pakrantėse galima išvysti krantinius tilvikus, o jau balandžio pabaigoje uoksus, dreves ir inkilus palieka didžiųjų dančiasnapių ir klykuolių jaunikliai, kurių virtinės sekioja mamas upės pakraščiais. Įdienojus danguje kartais matyti sklandantys vapsvaėdžiai ir jūriniai ereliai.

Straujos slėnis. Atvira slėnio teritorija nedidelė – vos 10 ha, kaip ir greta stūksanti Pastraujo sala. Slėnio ir salos peizažas geriausiai atsiskleidžia nuo apžvalgos bokšto ②. Automobilį palikę aikštelėje prie bokšto, leiskitės žemyn nuo bokšto vedančiu keliuku ——. Slėnyje upsi ir maitinasi kukučiai, inkiluose peri didieji dančiasnapi ir klykuolės, o aukštosios įtampas elektros stulpė susuktame

you may easily see Common Kingfishers excavating burrows on the sandy steep slopes. Look around attentively and you may see Common Sandpipers on the sandy shores, in the end of April young of Common Mergansers and Common Goldeneyes leave hollows and nesting boxes and in lines follow their mothers at the river shores. When it is broad daylight gliding European Honey Buzzards and White-tailed Eagles may be seen.

Strauja valley. Both, the open territory of the valley, 10 ha, and Pastraujo island nearby, are not big. The landscape of the valley and island is best seen from the observation tower ②. Having left your vehicle on the parking lot at the observation tower walk along the small road —— going down from the tower. In the valley calling oop-ooop-ooop of Eurasian Hoopoes is heard, they

lizde ankstyvą pavasarį peri krankliai, gegužę šiems palikus lizdą, jame kar-
tais apsigyvena sketsakaliai.

Slėnyje teka Strauja, kurią kerta
žmonių suręstas nedidelis tiltelis, yra
suoliukas. Išsėdamiesi čia keliasdešimt
minučių, galite išgirsti ir pamatyti grą-
žiagalves, žaliąsias meletas, mažuosius
marguosius genius ir jau minėtus šiame
slėnyje gyvenančius paukščius. Kirtę
upę, praėję aukštosios įtampos laidus
ir pakilę į kalną, prieisite paukščių ste-
bėjimo regyklą ⑤. Ji įrengta šio projek-
to metu, siekiant pagerinti apžvalgos
lauką į Pastraujo salą ir Nemuną.

Salos. Nemune ties Merkine yra dvi
nemažos salos. Sala Merkio ir Nemuno
santakoje ④ yra mažesnė, užima
3 ha plotą, Pastraujo sala ⑤ didesnė –
10 ha ploto. Abi jos kadaise buvo itin
mėgstamos sparnuočių – čia perėjo ki-
rai, upinės žuvėdros, antys ir tilvikiniai
paukščiai. Mažesnioji sala gana greitai
užžėlė krūmais ir prarado savo svarbą
sparnuočiams, o Pastraujo saloje dar
kone iki XXI a. buvo ganomi galvijai,
todėl atvira buveinė išsilaikė ilgiau.
Čia nustojus ganyti, sala greitai užžėlė
krūmais ir uosialapiais klevais. Įgyven-
dinant šį projektą, buvo nuspręsta
atgaivinti salas: mažojoje – pašalinti
visus krūmus, o didžiojoje – iškirsti
medžius ir čia kiekvieną vasarą suleisti
galvijus, siekiant palaikyti tinkamas są-
lygas retiems sparnuočiams perėti. Sa-
los baigtos tvarkyti 2018-ųjų pavasarį,
todėl tikimasi, kad teigiami rezultatai
bus matomi ateinančiais metais.

Apžiūrėti Merkio ir Nemuno san-
takoje stūksančią salą ④ patogiausia
nuo Merkinės piliakalnio ①, tačiau

feed here, Common Mergansers and
Common Goldeneyes breed in nest-
ing boxes, in early spring Northern
Ravens breed in a nest built on a high
voltage electrical power pole, and
after they leave it in May sometimes
Eurasian Hobbies occupy it.

The Strauja river flows through
the valley and you will notice a small
wooden bridge over it and a bench
in the very heat of the sun. Staying
here for some time you may hear
and see Eurasian Wrynecks, Europe-
an Green Woodpeckers, Lesser Spot-
ted Woodpeckers and other birds
living in the valley, as mentioned
above. Having crossed the Strauja
river, passed by the high voltage
transmission line and climbed the hill
you will come to the birdwatching
platform ③. It was erected in the im-
plementation of the Project in order
to improve the examination field for
Pastraujo island and the Nemunas

Islands. Two islands exist in the
Nemunas at Merkinė. The island ④
at the confluence of the Merkys and
Nemunas is a smaller one occupying
3 ha, Pastraujo island ⑤ is bigger –
10 ha. Previously, birds thrived on
both islands: Gulls, Common Terns,
ducks and waders bred here. The
smaller island rapidly overgrew with
bushes and lost its significance for
birds; on Pastraujo island cattle pas-
tured up to the 21st century, thus the
open habitat was retained longer.
However, after the pastures ceased
the island overgrew with bushes and
Manitoba Maples. In the implemen-
tation of the Project it was decided

Rudasis peslys (Milvus milvus)

© Marius Karlonas

Red Kite © Marius Karlonas

reikės monoklio. Aplink šią salą vandens paukščiai telkiasi ir žiemą, nes santakoje neužšąlanti properša kartais išlieka visą šaltąjį metų periodą. Kitą salos pusę patogiau apžiūrėti perėjus tiltu Nemuną ⑥. Iš čia gerai matysite salą ir smėlėtas seklumas, pasirodančias nusiūgus pavasario potvyniui. Šiose salose kartais peri upinės ir mažosios žuvėdros, o poilsio sugula didieji dančiasnapiai su jaunikliais. Jei turite monoklį, nuo Merkinės tilto ar iš taško ⑥ pažvelkite į už salos esantį smėlėtą Nemuno pakrantės skardį ⑦ – jame įsikūrusi gausi urvinių kregždžių kolonija.

Pastraujo salą ⑤ patogiausia apžiūrėti nuo apžvalgos bokšto ② arba iš paukščių stebėjimo regyklos ③. Salos pakraščiuose neretai plaukioja dančiasnapiai, klykuoliai ir kitų ančių

to restore the islands, i.e. to remove all bushes on the smaller island and to cut trees on the bigger one and to pasture cattle each summer seeking to preserve suitable conditions for rare birds to breed. The management of the islands was completed in spring 2018 expecting positive results next year.

To observe the island ④ in the confluence of the Merkys and Nemunas rivers is most convenient from the Merkinė hillfort ①, with a monocular. Waterfowl agglomerate around the island in winter too, as in the confluence sometimes a glade does not freeze in winter. To observe the other side of the islands is more convenient from the other side of the Nemunas river ⑥, having crossed the bridge. From here you will be able to suitably observe the island and shallow places emerging after spring floods. On the islands sometimes Common and Little Terns breed, Common Mergansers with young come to rest. With a monocular, from the Merkinė bridge or point ⑥ look at the steep slope ⑦ of the Nemunas riverside behind the island – an abundant colony of Sand Martins is settled there.

To observe Pastraujo island ⑤ is easiest from the observation tower ② or the birdwatching platform ③. Common Mergansers, Common Goldeneyes and other ducks often swim at the edges of the island. Staying on the observation tower or platform you may also look above to the sky: White-tailed Eagles, Black and Red Kites, Eurasian Hobbies come here for a prey.

šeimynos. Būdami apžvalgos bokšte ir regykloje, nepamirškite kartkartėmis pakelti akių į viršų, čia grobio pasidairyti atskrenda jūriniai ereliai, juodieji ir rudieji pesliai, sketsakaliai.

Vasarą prie Pastraujo salos atsiveria plačios smėlėtos salos, kuriose pastaraisiais metais pradėjo kurtis upinės ir mažosios žuvėdros bei upiniai kirlikai. Norint apžiūrėti jas iš bokšto ar regyklos reikės monoklio, bet jei jo neturite, galite prie šių salų atvykti arčiau, pervažiavę tiltą ir pasukę į dešinę ⑧.

Ornitologinis kempingas prie Mergelės Akelių ežerų. Įgyvendinant šį projektą, prie Merkinės telkšančių dviejų ežerėlių – Mergelės Akelių – buvo renovuotas senas pastatas, jame įrengtos kelios edukacinės erdvės, ornitologijos ekspozicijos ir gyvenamosios patalpos paukščių stebėtojams. Šalia

In summer, wide sandy islands open at Pastraujo island where Common and Little Terns, Little Ringed Plovers started to settle in recent years. With a monocular, you will be able to observe them from the tower or platform, but if you do not have it you may approach the islands closer having crossed the bridge and turned right ⑧.

Ornithological camping site at lake Mergelės Akelės. In the implementation of the Project, at the two small lakes, called Mergelės Akelės, near Merkinė an old building was renovated providing educational spaces, ornithological displays and accommodation facilities for bird-watchers. A new camping site was established for visitors with campers who can stay here for few days.

Didžiojo dančiasnapio (*Mergus merganser*) patelė © Dalia Račkauskaitė
Common Merganser © Dalia Račkauskaitė

Gręziagalvė (*Jynx torquilla*) © Marius Karlonas

Eurasian Wryneck © Marius Karlonas

pastato yra ir kempingas, kur keliautojai gali apsistoti su kemperiais ir praleisti kelias dienas.

Norėdami čia apsistoti, turite susisiekti su Dzūkijos nacionalinio parko direkcija, kuri suteiks visą informaciją apie kempingą ir keliavimą Dzūkijoje. Lankytojų centrą rasite pačioje Merkinėje, o kontaktus – interneto svetainėje www.gamta.cepkeliai-dzukija.lt.

Kiti gyvūnai. Nemune, Merkyje ir Straujoje aptinkama bebrų, ūdrų. Pievose ir miškuose galima pamatyti stirnų, briedžių, lapių, miškinių kiaunių, kanadinių audinių, usūrinių šunų ir barsukų. Nereti žalčiai, vikriji ir gyva-vedžiai driežai, gluodenai. Merkio slėnis žymus ir botaninėmis vertybėmis.

For reservation in the camping site, please contact the Dzūkija National Park that will provide you with the information concerning the camping site and travel in Dzūkija. The Visitor Centre is located in the centre of Merkinė, the contact information on the website www.gamta.cepkeliai-dzukija.lt.

Other animals. European beavers, otters are found in the Nemunas, Merkys and Strauja rivers. Roe deer, moose, foxes, common martens, Canadian minks, racoon dogs and badgers are observed in the meadows and forests. Grass snakes, sand and common lizards, slow worms are not rare. The Merkys valley is also notable for its botanical values.

KABELIAI IR MUSTEIKA

KABELIAI AND MUSTEIKA

TOP 3: mažasis erelis réksnys, ilgasnapė vištelė, plėšrioji medžarkė.

Tikslinės rūšys: kurapka, mažasis erelis réksnys, vapsvaėdis, gyvatėdis, nendrinė lingė, pievinė lingė, sketsakalis, švygžda, ilgasnapė vištelė, griežlė, pilkoji gervė, perkūno oželis, slanka, brastinis tilvikas, mažasis apuokas, naminė pelėda, žvirblinė pelėda, lėlys,

TOP 3: Lesser Spotted Eagle, Water Rail, Great Grey Shrike.

Notable species: Grey Partridge, Lesser Spotted Eagle, European Honey Buzzard, Short-toed Snake Eagle, Western Marsh Harrier, Montagu's Harrier, Eurasian Hobby, Spotted Crane, Water Rail, Corn Crane, Common Crane, Common Snipe, Eura-

kukutis, gražiagalvė, juodoji meleta, pilkoji meleta, žalioji meleta, baltnugaris genys, vidutinis margasis genys, mažasis margasis genys, lygutė, margasis žiogelis, volungė, plėšrioji medšarkė, paprastoji medšarkė, svilikas.

Vietovės aprašymas. Dzūkijos miškuose, netoli Baltarusijos pasienio, plytinčius laukus supa trys senovę menantys kaimai – Musteika, Kabeliai ir Ašašninkai. Derlinga žemė ir pieva, per kurią teka Grūdų upė, nuo seno maitino vietinius gyventojus, plėtojant tradicinį žemės ūkį. Sovietmečiu pieva buvo smarkiai numelioruota, o Grūda ištiesinta, dėl to pakenkta čia perėjusiems sparnuočiams. Šiuo metu didžiojoje dalyje ties Kabeliais plytinčių laukų žemė vis dar dirbama arba šienaujama. Centrinėje pievų dalyje pastatyta pasieniečių bazė. Vykstant į šią teritoriją,

sian Woodcock, Green Sandpiper, Long-eared Owl, Tawny Owl, Eurasian Pygmy Owl, European Nightjar, Eurasian Hoopoe, Eurasian Wryneck, Black Woodpecker, Grey-headed Woodpecker, European Green Woodpecker, White-backed Woodpecker, Middle Spotted Woodpecker, Lesser Spotted Woodpecker, Woodlark, Common Grasshopper Warbler, Eurasian Golden Oriole, Great Grey Shrike, Red-backed Shrike, Hawfinch.

Site description. In woods of Dzūkija, the fields near the Belarus boarder are surrounded by three very old villages - Musteika, Kabeliai, Ašašninkai. From olden times fertile soil and the meadow, crossed by the Grūda river, fed local people developing traditional agriculture. In Soviet times the meadow was severely

Musteikos kaimas © Žymantas Morkvėnas

The village of Musteika © Žymantas Morkvėnas

Plėšrioji medšarkė (*Lanius excubitor*) ir kukutis (*Upupa epops*) © Dalia Račkauskaitė
Great Grey Shrike and Eurasian Hoopoe © Dalia Račkauskaitė

būtina turėti asmens dokumentus (vairuotojo pažymėjimas netinka).

Stebėjimo vietos ir taktika. Susipažinti su Kabelių pievose gyvenančiais sparnuočiais patogiu nuo žvyrkelio, nutiesto išilgai laukų. Nuo Ašašninkų kaimo į šiaurę per laukus vedantis keliukas — puikiai tinka žygiui pėsčiomis arba kelionei automobiliu. Keliuko ilgis iki miško ties Musteika – 3,7 km. Nemažai pievose besiglaudžiančių paukščių pamatysite sustoję dviejuose taškuose ①, ② ir čia praleidę po kelias dešimtis minučių. Į žygį geriau išsiruošti rytinėmis ir vakarinėmis valandomis, tuomet aktyvūs smulkieji pievų sparnuočiai, bet šiuose taškuose ilgiau stabtelėti verta ir įdienojus, nes čia į medžioklę iš aplinkinių miškų suskrenda plėšrieji paukščiai.

Laukuose, be įprastų sparnuočių, aptinkama kurapkų, margųjų žiogelių, paprastųjų medšarkių, neretos ir

drained, the Grūda river was straightened damaging the situation for breeding birds. Currently, the major area of the fields extending near Kabeliai is cultivated or mowed. In the central part of the meadows a border guard point was built. The visitors to this area must possess their identification document with them (no driving license is accepted).

Birdwatching sites and tactics.

Birdwatching in the Kabeliai meadows is easy: a gravel road crossing the fields longitudinally is suitable to watch birds in the meadows. A small road — leading from the village of Ašašninkai north can be used for walking or going by a vehicle. The length of this small road to the forest at Musteika is 3,7 km. You will be able to see birds living here having stopped and spent some time in the meadows at two points ①, ②. Morning and evening hours are more suit-

Kukutis (*Upupa epops*) dreviniame avilyje

© Žymantas Morkvėnas

Eurasian Hoopoe in a hollow hive

© Žymantas Morkvėnas

plėšriosios medžarkės, jų čia peri kelios poros. Įdienojus virš laukų sklando mažieji ereliai rėksniai, vapsvaėdžiai, nendrinės ir pievinės lingės, sketsakaliai. Vakaraus girdėti griežlės. Tinkamiausias metas lankytis Kabelių pievose – balandžio–liepos mėnesiai.

Musteikos etnografinis kaimas – taip pat gera vieta paukščiams stebėti. Kaime natūrali gamta susipynusi su žmonių gyvenimo būdu, todėl čia yra natūralių ir ganomų pievų, brandžių ir vegetacinį gyvenimą jau baigusį, bet vis dar tebestovinčių medžių, o skersai kaimą vingiuojantis Musteikos upelis pavasariais ištvinsta į užpelkėjusias pievas ir padovanoja šiai teritorijai dar daugiau gyvybės. Ši pušynų apsuptyje besiglaudžianti

able for walking around when small meadow birds are active; daytime is worth staying at the above points for a longer time as raptors from nearby forests fly to hunt here.

Besides common birds, Grey Partridges, Common Grasshopper Warblers, Red-backed Shrikes are found in the fields, also Great Grey Shrikes occur rather often, and several pairs of the latter breed here. In daytime Lesser Spotted Eagles, European Honey Buzzards, Western Marsh and Montagu's Harriers, Eurasian Hobbies glide over the fields. In evenings Corn Crakes are heard. The best bird-watching time in the Kabeliai meadows is April-July.

Musteika, an ethnographical village, is also a good site for bird-watching. In the village unaffected nature is interlaced with the lifestyle mode of people, so here you will find natural meadows and pastures, mature trees along with dead standing trees; in spring the Musteika stream running across the village overflows into the swampy meadows inputting more life to the area. This natural oasis surrounded by pine woods attracts many bird species. In early spring, March-April, walking in the village you will find woodpeckers living here. Black, Grey-headed and European Green Woodpeckers, Lesser Spotted Woodpeckers squeak and drum in the village and its vicinity. Before sunset in the pine forest south of the village of Musteika Eurasian Pygmy Owls whistle, at night hoot of Tawny Owls is heard. In early May

gamtos oazė pritraukia nemažą būrį skirtingų rūšių sparnuočių. Ankstyvą pavasarį, kovo–balandžio mėnesiais, pasivaikščiojus po kaimą, nesunku pastebėti čia gyvenančius genius. Kaime ir jo apylinkėse klykauja ir triliuoja juodosios, pilkosios ir žaliosios meletos, didieji ir mažieji margieji geniai. Prieš saulei leidžiantis pietinėje Musteikos kaimo dalyje ošiančiame pušyne švilpauja žvirblinės pelėdos, o naktimis ūbauja naminės pelėdos.

Gegužės pradžioje, sugrįžus daugumai sparnuočių, Musteikos apylinkėse galite girdėti ir stebėti kukučius, lygutes, volunges, svilikus, margasparnes ir pilkąsias musinukes bei kitus įprastus kaimo paukščius, tokius kaip dūminės ir paprastosios raudonuodegės, dagiliai, žaliukės ir paprastieji čivyliai. Kartais kaimo apylinkėse regimas medžiojantis gyvatėdis. Pa-

when the majority of birds are back in the vicinity of Musteika you may hear and watch Eurasian Hoopoes, Woodlarks, Eurasian Golden Orioles, Hawfinches, European Pied Flycatchers and Spotted Flycatchers, as well as common village birds, such as Black and Common Redstarts, European Goldfinches, European Greenfinches and Common Linnets. Sometimes hunting Short-toed Snake Eagle is observed in the vicinity of the village. The enjoyable 2,3 km route around the village is marked on the map — —.

Beyond the village the Musteika stream overflows more widely due to numerous dams built by beavers. Spotted Crakes, Water Rails, Common Cranes, Lapwings, Common Snipes, Green Sandpipers like the flooded and marshy valley. End of

Juodoji meleta (*Dryocopus martius*) © Dalia Račkauskaitė
Black Woodpecker © Dalia Račkauskaitė

Musteikos kaimas © Žymantas Morkvėnas
The village of Musteika © Žymantas Morkvėnas

togus 2,3 km maršrutas aplink kaimą žemėlapyje pažymėtas — —.

Pratekėjęs kaimą, Musteikos upelis dar labiau ištvinsta, mat čia gausu bebrų suręstų užtvankų. Ištvinęs ir užpelkėjęs slėnis patinka švygždoms, ilgasnapėms vištelės, pilkosioms gervėms, pempėms, perkūno oželiams, brastiniams tilvikams. Balandžio pabaigoje–gegužės pradžioje šie sparnuočiai būna itin balsingi. Jei prie Musteikos upelio slėnio atvyksite ramų vakarą ir pabūsime iki sutemų, galbūt juos ne tik išgirsime, bet ir pamatysime. Prieti arčiau prie šio slėnio pievų galite nuo pagrindinio kelio keliaudami — — link taškų ③ ir ④.

Kiti gyvūnai. Musteikos upelyje įprasti bebrai. Pievose ir miškuose gyvena stirnos, briedžiai, lūšys, vilkai, lapės, miškinės kiaunės, kanadinės audinės, usūriniai šunys. Nereti geltonskruosčiai žalčiai.

April – early May the birds here are loud-voiced, so if you come to the valley of the Musteika stream in a calm evening and stay until dusk you will have an opportunity to see or hear them. You may come closer to the valley meadows going from the main road — — towards points No. ③ and ④.

Other animals. European beavers are common in the Musteika stream. Roe deer, moose, Eurasian lynx, wolves, foxes, common martens, Canadian minks, racoon dogs live in the meadows and woods. Grass Snakes are found rather often.

ČEPKELIŲ RAISTAS IR MARCINKONYS

ČEPKELIAI MIRE AND MARCINKONYS

TOP 3: pilkoji gervė, lututė, žalioji meleta.

Tikslinės rūšys: klykuolė, tetervinas, kurtinys, jūrinis erelis, mažasis erelis rėksnys, sketsakalis, pilkoji gervė, dirvinis sėjikas, perkūno oželis, slanka, brastinis tilvikas, tikutis, uldukas, naminė pelėda, lututė, lėlys, kukutis, gražia-galvė, juodoji meleta, pilkoji meleta, žalioji meleta, lygutė, volungė, plėšrioji

TOP 3: Common Crane, Boreal Owl, European Green Woodpecker.

Notable species: Common Goldeneye, Black Grouse, Western Capercaillie, White-tailed Eagle, Lesser Spotted Eagle, Eurasian Hobby, Common Crane, European Golden Plover, Common Snipe, Eurasian Woodcock, Green Sandpiper, Wood Sandpiper, Stock Dove, Tawny Owl,

Žalioji meleta (*Picus viridis*)

© Eugenijus Drobelis

European Green Woodpecker

© Eugenijus Drobelis

medšarkė, paprastoji medšarkė, eglinis kryžiasnapis, juodagalvė sniegėna, svilikas, svilikėlis, geltongalvė kielė.

Vietovės aprašymas. Dzūkijos girių glūdumoje, greta sienos su Baltarusija, slūgso Čepkelių raistas. Jame plyti ne tik didžiausia Lietuvos aukštapelkė (5 858 ha), įtraukta į Ramsaro konvenciją, bet ir žemapelkiniai viksvynai bei juodalksnynai, sausi kerpšiliai, pelkių salos ir ežerai. Beveik visa aukštapelkės teritorija priklauso Čepkelių valstybiniam gamtiniam rezervatui, todėl lankytis aukštapelkėje yra griežtai draudžiama. Apžiūrėti šią unikalią vietovę ir susipažinti su Čepkelius supančiais miškais galite iš raisto pakraštyje įrengto stebėjimo bokšto,

Boreal Owl, European Nightjar, Eurasian Hoopoe, Eurasian Wryneck, Black Woodpecker, Grey-headed Woodpecker, European Green Woodpecker, Woodlark, Eurasian Golden Oriole, Great Grey Shrike, Red-backed Shrike, Red Crossbill, Eurasian Bullfinch, Hawfinch, European Serin, Citrine Wagtail.

Site description. The Čepkeliai mire lies in the depths of Dzūkija woods, at the border with Belarus. It is the largest raised bog (5858 ha) in Lithuania, included into the Ramsar Convention, covers lowland sedge bogs and black alder swamps, Cladinoso-calunosa forests, islands and lakes of the marshy area. Nearly all area of the raised bog falls under the boundaries of the Čepkeliai State Nature Reserve, therefore admission of visitors to the raised bog is prohibited and controlled.

However, visitors may observe this unique territory and observe the woods surrounding Čepkeliai from the observation tower, the Nature Trail and the observation platform erected at the edge of the mire. Admittance to the above sites is limited in season: from April 1 to July 1 visitors are admitted to the Nature Trail and the observation tower only accompanied by a guide of the Reserve. From July 1 to April 1 admittance to the above sites is aloud without a guide, but permission to enter the sites alone must be obtained from the Visitors Center. More information is provided by the Čepkeliai State Nature Reserve on the

apžvalgos aikštelės ir nuo mokomojo tako. Lankymasis šiuose objektuose ribojamas sezoniškai: nuo balandžio 1 d. iki liepos 1 d. mokomajame take ir bokšte lankytis galima tik su rezervato gidu, o nuo liepos 1 d. iki balandžio 1 d. čia užsukti galite be gido, tačiau prieš tai privalu gauti lankytojų centro arba direkcijos leidimą. Visą informaciją rasite Čepkelių valstybinio gamtinio rezervato interneto svetainėje www.cepkeliai.cepkeliai-dzukija.lt arba atvykę į lankytojų centrą Marcinkonyse.

Stebėjimo taktika ir vietos. Pradėkite nuo Marcinkonių kaimo. Į jį patogu atvykti nuo Varėnos, Druskininkų ar Merkinės. Į kaimą taip pat galite atvažiuoti traukiniu iš Vilniaus.

Marcinkonių centre įkurtas Dzūkijos nacionalinio parko lankytojų centras ①. Jame gausite visą reikiamą informaciją, kaip keliauti ir stebėti

website www.cepkeliai.cepkeliai-dzukija.lt, or you may contact the Visitor Centre in Marcinkonys.

Birdwatching sites and tactics.

You are advised to start from the village of Marcinkonys where you may come from Varėna, Druskininkai or Merkinė. Also, you may travel to Marcinkonys from Vilnius by train. The Visitor Centre ① located in the centre of Marcinkonys will provide you with all necessary information regarding travel and birdwatching in the Čepkeliai mire, the vicinity of Marcinkonys and other places in the Dzūkija National Park. In the village of Marcinkonys you may find Black and European Green Woodpeckers, also often observed at the Visitor Centre. In the village, besides common village birds such as Hawfinches, European Greenfinches, European

Kurtinys (*Tetrao urogallus*) © Eugenijus Drobėlis
Western Capercaillie © Eugenijus Drobėlis

ti paukščius Čepkelių raisto ir Marcinkonių apylinkėse bei kitose Dzūkijos nacionalinio parko vietose. Pačiuose Marcinkonyse galite pamatyti juodąsias ir žaliąsias meletas, šie paukščiai nereti ir aplink lankytojų centrą. Be įprastų kaimo sparnuočių, tokių kaip svilikai, žaliukės, dagiliai, dūmės ir paprastosios raudonuodegės, pilkosios ir margasparnės musinukės, Marcinkonyse galite pastebėti ir kukučių. Prie kaimo telkšančiame Kastinio ežere ② peri klykuolės ir ausuotieji kragai, rytais upsi kukutis, klykauja žaliosios meletos.

Nuo Marcinkonyse įsikūrusio lankytojų centro iki Čepkelių mokomojo tako per pušynus vingiuoja 5 km ilgio keliukas. Didžioji jo dalis — ne patenka į rezervato teritoriją, todėl čia lankytis galite be apribojimo. Už 4 km nuo lankytojų centro kairėje pa-

Goldfinches, Black and Common Redstarts, Spotted and European Pied Flycatchers, you may also observe Eurasian Hoopoes. In lake Kastinis ② near Marcinkonys Common Goldeneyes and Great Crested Grebes breed, in mornings Eurasian Hoopoes utter oop calls, European Green Woodpeckers give out their yaffling.

A small road, 5 km, leads from the Visitor Centre in Marcinkonys across pine woods to the Nature Trail in the Čepkeliai mire. Its major part — is outside the Reserve boundaries, thus admittance here is not limited. However, 4 km away from the Visitor Centre you will see a small road on your left with a barrier. This segment of the road — leading to the Nature Trail is within the area of the Reserve, and admission to it is in compliance with the above

Tikutis (Tringa glareola) © Marius Karlonas
Wood Sandpiper © Marius Karlonas

matysite keliuką, užtvirtą užtvaru. Šis ruožas — —, vedantis mokomojo tako link, patenka į rezervato teritoriją, todėl jame lankytis galite prieš tai nurodyta tvarka. Automobilį palikite prie kelio užtvaro.

Iki mokomojo tako galite nukakti automobiliu, dviračiais ar pėsčiomis, nelygu, kiek laiko šiai teritorijai skirsite. Keliaudami miško keliuku, vedančiu Čepkelių raisto link, neišvysite daug sparnuočių rūšių. Galite pastebėti ulduką, juodąją, žaliąją ir pilkąją meletas, kukutį, lygutes, o jei pasiseks – ir Dzūkijos girių karalių kurtinį. Amaliniai strazdai – įprasta paukščių rūšis Čepkelius supančiuose pušynuose. Kovo–balandžio naktimis Marcinkonių apylinkių miškuose galite išgirsti lututes ir namines pelėdas.

Iš Čepkelių raisto apžvalgos bokšto ③ atsiveria unikalus, žmogaus nepalietas Lietuvos pelkių ir šilų kraštovaizdis. Pelkės tolumoje stūksančios salos apaugusios žilą senovę menančiomis pušimis, po kuriomis dar žymiausias Lietuvos gamtininkas Tadas Ivanauskas per žygius po pelkę įsikurdavo nakčiai. Dabar šias salas mėgsta kurtiniai, vilkai ir plėšrieji paukščiai, storose pušų šakose renčiantys milžiniškus lizdus. Raiste ir jo pakraščiuoseperi jūriniai ereliai, vapsvaėdžiai, mažieji ereliai rėksniai, gyvatėdžiai, pievinės lingės, sketsakaliai, juodieji gandrai, todėl šiuos paukščius galite stebėti sklandančius ir raisto padangėje. Pačioje aukštapelkėjeperi pilkosios gervės, dirviniai sėjikai, perkūno oželiai, brastiniai tilvikai, tikučiai. Juos taip pat galite matyti ar išgirsti užkoję į bokštą.

Paprastoji gegutė (*Cuculus canorus*)

© Marius Karlonas

Common Cuckoo © Marius Karlonas

regulation. You are advised to leave your vehicle at the road barrier.

You may reach the Nature Trail by a vehicle, bicycle or on foot depending how much time you plan for the site. The small forest road to Čepkeliai is not very rich in a variety of birds, however, here you may find Stock Doves, Black, European Green and Grey-headed Woodpeckers, Eurasian Hoopoes, Woodlarks, and if luck accompanies you – the Western Capercaillie, the king of Dzūkija woods. Mistle Thrushes are a common bird species in pine woods surrounding Čepkeliai. In May – April Boreal and Tawny Owls are heard in forests around Marcinkonys at night.

From the observation tower ③ of the Čepkeliai mire a unique landscape of Lithuanian marshes and conifer forests, untouched by man, opens in front of you. Islands seen

Lygiažvynis žaltys (Coronella austriaca)
Eugenijaus Drobelio rankoje

© Marius Karlonas

A Smooth Snake held by Eugenijus Drobelis

© Marius Karlonas

Ankstyvais kovo–gegužės rytais aukštapelkėje girdėti, kaip burbuliuoja tervinai. Vakaraš čia skraido slankos, o sutemus ant smėlėtų kelių tupi lėliai.

Ilgam atmintyje įstrigs į raistą besileidžiančių pilkųjų gervių virtinės. Rugsėjo mėnesio vakarai – tinkamiausias laikas šiems paukščiams stebėti ir klausytis jų trimitų.

Kiti gyvūnai. Čepkelių raiste ir Marcinkonių apylinkėse gyvena stirnos, briedžiai, vilkai, lūšys, lapės, šernai, miškinės kiaunės, usūriniai šunys, barsukai. Nereti gluodenai, gyvavedžiai ir vikrieji driežai, geltonskruosčiai žalčiai ir angys. Keliaudami mokomuoju taku galite išvysti ir Lietuvoje itin retą lygiažvynį žaltį.

further in the marsh are overgrown with very old pines under which Tadas Ivanauskas, an outstanding Lithuanian naturalist and ornithologist, used to stay overnight during his exploration activities here. Currently, Western Capercaillies, wolves and raptors like the islands, the latter make bulky nests on thick branches of the pines. White-tailed Eagles, European Honey Buzzards, Lesser Spotted Eagles, Short-toed Snake Eagles, Montagu's Harriers, Eurasian Hobbies, Black Storks breed at the edges of the mire, and these birds can be seen flying above the mire. In the raised bog Common Cranes, European Golden Plovers, Common Snipes, Green and Wood Sandpipers breed, and they can be seen or heard from the tower. In March-May, in early mornings bubbling of Black Grouses is heard in the raised bog. In evenings Eurasian Woodcocks make their flies, after dark European Nightjars sit on small sandy roads.

The sight of uncountable numbers of Common Cranes landing onto the marsh will be imprinted in your mind. September evenings are the best time to watch and listen to these birds.

Other animals. In the Čepkeliai mire and the vicinity of Marcinkonys roe deer, moose, wolves, Eurasian lynx, foxes, wild boars, common martens, racoon dogs, badgers live. Slow Worms, viviparous and sand lizards, barred grass snakes and common vipers are rather common; in the Nature Trail you may find the smooth snake, very rare in Lithuania.

KATRA TIES PARAMĖLIU

KATRA AT PARAMĖLIS

TOP 3: švygžda, perkūno oželis, lėlys.

Tikslinės rūšys: rudagalvė kryklė, jerubė, kurtinys, mažasis erelis rėksnys, vapsvaėdis, vištvanagis, sketsakalis, pilkoji gervė, ilgasnapė vištelė, švygžda, perkūno oželis, slanka, brastinis tilvikas, naminė pelėda, žvirblinė pelėda, lėlys, kukutis, gražiagalvė, juodoji meleta, pilkoji meleta, žalioji me-

TOP 3: Spotted Crane, Common Snipe, European Nightjar.

Notable species: Eurasian Teal, Hazel Grouse, Capercaillie, Lesser Spotted Eagle, European Honey Buzzards, Northern Goshawk, Eurasian Hobby, Common Crane, Water Rail, Spotted Crane, Common Snipe, Eurasian Woodcock, Green Sandpiper, Tawny Owl, Eurasian Pygmy Owl, European

Brastinis tilvikas (Tringa ochropus) © Dalia Račkauskaitė

Green Sandpiper © Dalia Račkauskaitė

leta, lygutė, volungė, geltonoji kielė, paprastoji medšarkė, eglinis kryžiasnapis, juodagalvė sniegėna, svilikas.

Vietovės aprašymas. Katros upė vingiuoja pietiniu Čepkelių raisto pakraščiu. Ji skiria Lietuvą nuo Baltarusijos ir taip simbolizuoja valstybės sieną. Išimtis – tik Paramėlio kaimas. Jo medinės pirkios pūpsa anapus Katros. Kaimas ribojasi su valstybės siena ir Čepkelių valstybiniu gamtiniu rezervatu. Visas Katros slėnis, plytintis Lietuvos teritorijoje, užpelkėjęs, todėl atvirai upė teka tik kur ne kur išlįsdama iš švendrų, nendrių, švyliais apaugusių kupstų ir gegūnių žiedais pasidabinančių pievų. Katra ištis ypatinga. Mūsų šalyje ji – kone vienintelė upė, tekanti į priešingas puses. Maždaug ties Katros kaimu į upę iš raistų srūvantis vanduo pasileidžia priešingomis kryptimis. Šis

Nightjar, Eurasian Hoopoe, Eurasian Wryneck, Black Woodpecker, Grey-headed Woodpecker, European Green Woodpecker, Woodlark, Eurasian Golden Oriole, Western Yellow Wagtail, Red-backed Shrike, Red Crossbill, Eurasian Bullfinch, Hawfinch.

Site description. The Katra river twisting along the southern edge of the Čepkeliai mire separates Lithuania and Belarus, and designates the state border. However, the village of Paramėlis is an exception as its wooden houses are situated on the other side of Katra. The village adjoins the state border and the Čepkeliai State Nature Reserve. The entire valley of the Katra river on the territory of Lithuania is swampy and the open stream of the river occasionally emerges from bulrushes, reeds, tussocks overgrown with cot-

fenomenas atsirado visai neseniai, kai Ūlos upė pragraužė naują vagą ir pasiglemžė dalį Katros baseino. Lankantis Paramėlio kaime ir prie Katros būtina turėti asmens dokumentus.

Stebėjimo taktika ir vietos. Prie Katros upės ties Paramėlio kaimu atvykti galite trimis keliais: miško keliuku nuo Marcinkonių pro Lynežerį; nuo Varėnos pro Rudnios kaimą; nuo Dubičių pro Krokšlio kaimą.

Priėjimas prie Katros itin ribotas, todėl ją patogiai apžvelgsite tik iš vieno stebėjimo taško. Kitose vietose prie upės lankytis draudžiama, nes ji patenka į Čepkelių rezervatą ir valstybės sienos apsaugos zoną.

Katros pralaida kelyje link Paramėlio ① – patogiausias stebėjimo taškas susipažinti su užpelkėjusiu upės slė-

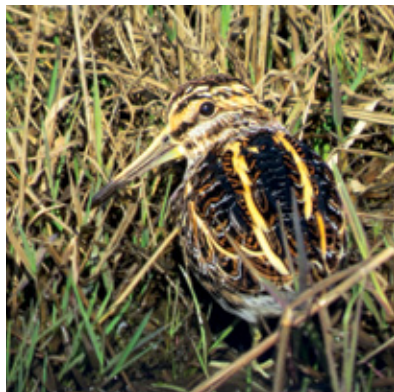
ton grass and meadows full of flowering marsh orchids. The Katra river is peculiar being nearly the only river in our country flowing to opposite directions. Approximately at the village of Katra waters collected from the mires start flowing into opposite directions. This phenomenon began not long ago after the Ūla river had made a new river bed and partially seized the Katra river basin. The visitors to the village of Paramėlis and the Katra river must possess their identification document with them.

Birdwatching sites and tactics.

Three access roads to the village of Paramėlis exist: a small road across the forest from Marcinkonys via Lynežeris; from Varėna via the village of Rudnia; from Dubičiai via the

Ilgasnapė vištelė (Rallus aquaticus) © Simonas Minkevičius
Water Rail © Simonas Minkevičius

Oželis nykštukas (*Lymnocryptes minimus*)

© Marius Karlonas

Jack Snipe © Marius Karlonas

nyje ir rezervato pakraštyje gyvenančiais sparnuočiais. Tinkamiausias metas čia apsilankyti – balandžio antros ir gegužės pirmos pusės vėlyvi vakarai ir ankstyvi rytai. Šiuo laikotarpiu užpelkėjusiame Katros slėnyje, raudonpilvių kūmučių ir medvarlių balsų fone, plyšauja ilgasnapių vištelių, švygždų ir griežlių patinai. Jų klausytis galite sustoję čia pat ant pralaidos. Vištelėms vakarais mekendamas pritaria gausus perkūno oželių „choras“. Šie šlapynių paukščiai mekena skrisdami ir virpindami uodegos plunksnas. 2018 m. Katros slėnyje porą kartų girdėtas ir oželių nykštukų tuoktuvinis skrydis. Vakaraus tuoktuvinius skrydžius skraiduoja ir slankos, ir brastiniai tilvikai. Jie apie skrydį visuomet praneša ir balsu. Dažnai girdėti ir kaip klykauja perinčios gervės.

Jeigu į šį stebėjimo tašką atvyksite dieną ir apeisite 3,2 km ratą, Paramėlio kaime — galėsite stebėti arba išgirsti čia perinčius kukučius, žaliąsias,

village of Krokšlys. The access to the river is highly limited and you will find only one convenient birdwatching point. Admittance to other places at the river is prohibited as they fall under the boundaries of the Čepkeliai Nature Reserve and the state border guard zone.

Katra's channel on the road towards Paramėlis ① is the most convenient point to watch birds living in the marshy river valley and at the edge of the Reserve. The best time to come here is late evening and early morning in the second half of April and first half of May. In that period, in the marshy Katra valley, in the background of European Fire-bellied Toads and European Tree Frogs, male Water Rails and Spotted Crakes are very active, and you may listen to them standing above the channel. In evenings, voices of crakes are accompanied by “bleating” sounds of Common Snipes; this bird of wetlands flying produces the sound by vibrating its tail feathers; in 2018 the Jack Snipe was heard during a courtship flight a couple of times. In evenings Eurasian Woodcocks, Green Sandpipers display their courtship flights accompanied by sounds letting everyone know of them. Besides, trumpeting calls of breeding Common Cranes are often heard.

If you come to the above birdwatching point in daytime and circle 3,2 km in the village of Paramėlis — you may watch and hear Eurasian Hoopoes, European Green, Grey-headed and Black Woodpeckers, Red-backed Shrikes, Long-tailed Tits, Black Storks,

pilkąsias ir juodąsias meletas, plėšriąsias medšarkes, ilgauodeges zyles, virš kaimo ar upės slėnio sklandančius juoduosius gandrų, mažuosius erelius rėksnius, vapsvaėdžius, vištvanagius ir sketsakalius. Kaimą supančiuose miškuose aptinkama kurtinių ir jerubių. Vakaraus Paramėlyje švilpauja žvirblinės pelėdos, aplinkiniuose pušynuose girdėti lututės. Sutemus ant miško kelių link Paramėlio ir Katros kaimų dažnai tupi lėliai, išsiduodantys it žarija spindinčiomis akimis. Norėdami pamatyti šį sutemų sparnuotį, lėtai riedėkite žvyruotais miško keliukais ir atidžiai stebėkite kelią.

Kiti gyvūnai. Paramėlio apylinkėse ir Čepkelių raiste gyvena stirnos, briedžiai, pilkieji kiškiai, bebrai, vilkai, lapės, miškinės kiaunės, usūriniai šunys ir barsukai. Nereti gluodenai, gyvavedžiai ir vikrieji driežai, geltonskruosčiai žalčiai ir angys. Rezervate ir upės slėnyje gausu raudonpilių kūmučių, girdimos medvarlės.

Lesser Spotted Eagles, European Honey Buzzards, Northern Goshawks and Eurasian Hobbies gliding over the village or the river valley. In the woods surrounding the village Capercaillies and Hazel Grouses are found. In evenings, in Paramėlis Eurasian Pygmy Owls hoot, in adjacent pine forests Boreal Owls are heard; after dark European Nightjars often sit on small forest roads and their presence is signalled by their “radiant” eyes. If you wish to see this bird of twilight drive on the gravel forest roads very slowly and watch the way attentively.

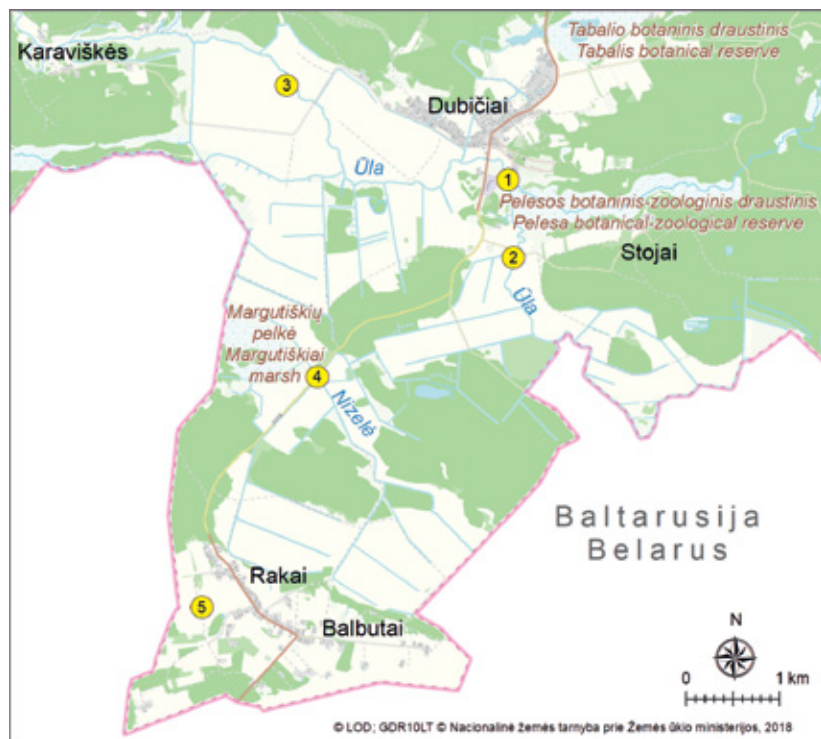
Other animals. In the vicinity of Paramėlis roe deer, moose, grey hares, beaver, wolves, foxes, common martens, racoon dogs and badgers live. Slow worms, viviparous and sand lizards, barred grass snakes and vipers are rather common. European fire-bellied toads are abundant in the Reserve and the river valley as well as European Tree Frogs..

Lėlys (*Caprimulgus europaeus*) © Mindaugas Gasparavičius
European Nightjar © Mindaugas Gasparavičius

DUBIČIŲ APYLINKĖS

VICINITY OF DUBIČIAI

TOP 3: griežlė, putpelė, urvinė kregždė.

Tikslinės rūšys: rudagalvė kryklė, dryžagalvė kryklė, tetervinas, kurapka, putpelė, didysis baublys, juodasis gandra, vapsvaėdis, nendrinė lingė, pievinė lingė, vištvanagis, mažasis erelis rėksnys, sketsakalis, pilkoji gervė, ilgasnapė vištelė, švygžda, griež-

TOP 3: Corn Crane, Common Quail, Sand Martin.

Notable species: Eurasian Teal, Garganey, Black Grouse, Grey Partridge, Common Quail, Eurasian Bittern, Black Stork, European Honey Buzzard, Western Marsh Harrier, Montagu's Harrier, Northern Goshawk, Lesser Spotted Eagle, Eura-

lė, perkūno oželis, brastinis tilvikas, kukutis, gražiagalvė, lygutė, urvinė kregždė, volungė, geltonoji kielė, nendrinis žiogelis, margasis žiogelis, ilgauodegė zylė, paprastoji medšarkė, plėšrioji medšarkė, raudongalvė sniegana, svilikas.

Vietovės aprašymas. Per miškų apsuptus, piečiau nuo Dubičių kaimo plytinčius laukus vingiuoja Ūlos upė (kartais Ūlos aukštupys vadinamas Pelesa), pašonėje įsiterpę slūgso pelkėti Tabalio botaninis ir Peleos botaninis-zoologinis draustiniai. Kadaise šlapiose pievose besiganantys galvijai gyveno kartu su aibe pievų sparnuočių. Tarp jų garsus Lietuvos gamtininkas Tadas Ivanauskas pastebėdavo ir retų tilvikinių paukščių – stulgių. Sovietmečiu laukai buvo smarkiai numelioruoti, derlingos žemės pradėtos dirbti, že-

sian Hobby, Common Crane, Water Rail, Spotted Crake, Corn Crake, Common Snipe, Green Sandpiper, Eurasian Hoopoe, Eurasian Wryneck, Woodlark, Sand Martin, Eurasian Golden Oriole, Western Yellow Wagtail, Savi's Warbler, Common Grasshopper Warbler, Long-tailed Tit, Red-backed Shrike, Great Grey Shrike, Common Rosefinch, Hawfinch.

Site description. The Ūla river twisting crosses fields surrounded by woods south to the village of Dubičiai, and the marshy Tabalis Botanical and Pelesa Botanical Zoological Reserves lie nearby. Once cattle pastured in the wet meadows lived together with numerous meadow birds, among which Tadas Ivanauskas, an outstanding Lithuanian naturalist and ornithologist, found rare waders - Great Snipes.

Paprastoji pempė (*Vanellus vanellus*) © Marius Karlonas
Northern Lapwing © Marius Karlonas

mės ūkio monokultūrų laukai buvo vis plečiami. Šiandien tarp Dubičių ir Rakų besidriekiančiuose laukuose natūralių ar ganomų pievų mažai telikę, tilvikiniai paukščiai nebeperi, bet šią vietovę vis dar mėgsta kiti sparnuočiai. Teritorija plyti Lietuvos ir Baltarusijos pasienyje, todėl vykstant į šį kraštą būtina turėti asmens dokumentą (vairuotojo pažymėjimas netinka).

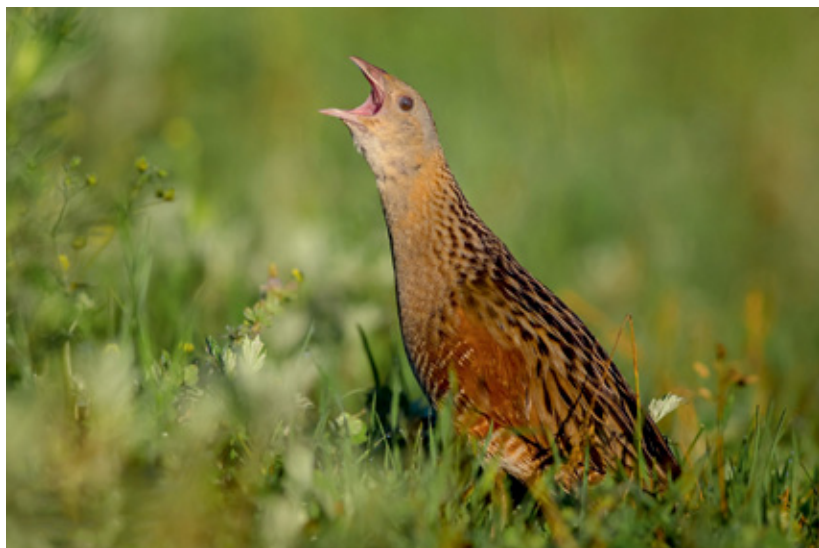
Stebėjimų vietos ir taktika. Į Dubičius galite važiuoti nuo Varėnos pro Rudnią arba pro Panočius. Keliaudami pro Rudnią, užsukite ir prie užpelkėjusios Katros upės, vingiuojančios pro Paramėlio kaimą (žr. 109 p.). Paskui Dubičių apylinkes pasieksite keliaudami per Karaviškių kaimą.

Viena vertingiausių ornitologinių vietų Dubičių apylinkėse – ties Stojų

In the Soviet period the fields were heavily drained, fertile land was converted into arable fields, increasing the agricultural areas of monocultures. Currently, natural meadows in the fields extending between Dubičiai and Rakai are scarce, waders stopped breeding, but some birds still like the area.

As the site extends at the Lithuanian-Belarus border, the visitors must possess their identification document with them (no driving license is accepted).

Birdwatching sites and tactics. You may reach Dubičiai coming from Varėna via Rudnia or Panočiai. Coming via Rudnia it's worth seeing the marshy Katra river running across the village of Paramėlis (psl. 109),

Griežlė (*Crex crex*) © Simonas Minkevičius
Corn Crane © Simonas Minkevičius

kaimu esantis Pelesos botaninis-zoologinis draustinis. Tarpinėje pelkėje ir plačiuose žemapelkės plotuose apstu sparnuočių. Be įprastų rūšių, čia peri rudagalvės ir dryžagalvės kryklės, nendrinės ir pievinės lingės, pilkosios gervės, ilgasnapės vištelės, švygždos, didieji baulbiai, perkūno oželiai, brastiniai tilvikai, geltonosios kielės, nendriniai žiogeliai, raudonagalvės sniegenos. Stebėti draustinyje gyvenančius paukščius ir jų klausytis galite nuo tiltelių per Pelesos upę prie Dubičių ① ir piečiau nuo draustinio ②. Jei norite išgirsti ir pamatyti višteles ir tilvikinius paukščius, į Dubičių apylinkes keliaukite balandžio antroje–gegužės pirmoje pusėje. Šiuo laiku vėlyvais vakarais ir ankstyvais rytais šie sparnuočiai būna aktyviausi.

Nuo Dubičių į vakarus (Karaviškių kaimo link) vedantis keliukas laukuose kerta Pelesos upę. Sustoję ant tiltelio ir per žiūronus pažvelgę į žemupį, už 300 m išvysite smėlėtą upės atodangą ③, kurioje įsikūrusi gausi urvinių kregždžių kolonija. Jos į koloniją sugrįžta gegužės pradžioje.

Tarp Dubičių ir Rakų slūgsanti Margutiškių pelkė, greta tekanti Nizelės upė ir ją supantys laukai – dar viena sparnuočių mėgstama vieta. Pelkėje ir laukuose aplink upę burbuliuoja tetervinai, peri nendrinės lingės, kukučiai, ant laidų neretai tupi plėšriosios medšarkės. Paukščius stebėti patogu nuo žvyrkelio, vedančio Rakų link ④.

Išlikusiose pievose vakarais ir rytais griežia griežlės, javų laukuose girdėti putpelės, pakrūmėse slapstosi kurapkos.

and then to come to the vicinity of Dubičiai via the village of Karaviškės.

One of the most valuable ornithological sites in the vicinity of Dubičiai is the Pelesa Botanical Zoological Reserve by the village of Stojai. Birds are abundant in the transition mire and vast calcareous fen. Besides common species, Eurasian Teals and Garganeys, Western Marsh and Montagu's Harriers, Common Cranes, Water Rails, Spotted Crakes, Eurasian Bitterns, Common Snipes, Green Sandpipers, Western Yellow Wagtails, Savi's Warblers, Common Rosefinches breed here.

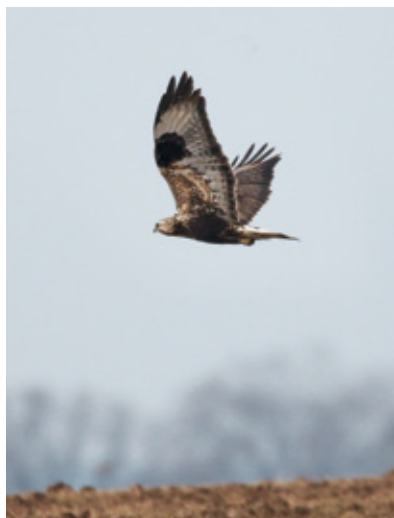
You may conveniently watch and hear birds living in the Reserve from the small bridges over the Ūla river at Dubičiai ① and more south to the Reserve ②.

Crakes and waders are most active in late evenings and early mornings in the second half of April and the first half of May, thus in order to see and hear the birds it is very important to come here in the right season and at the right time of the day.

The small road in the fields from Dubičiai westwards (to Karaviškės) crosses the Ūla river. Standing on the small bridge over it, through binoculars looking downstream, in 300 m, you will see a sandy slope of the river ③, where a numerous colony of Sand Martins settle. Sand Martins return here in early May.

Another favourite site of birds is the Margutiškiai marsh and the Nizelė river surrounded by fields. In the marsh and fields Black Grouses

Dubičių laukus itin mėgsta plėšrieji paukščiai. Laukus supa platūs miškų masyvai, kuriuose peri įvairių rūšių lenktasnapijai. Gegužės–liepos mėnesiai yra tinkamiausias metas jiems stebėti. Maitindami jauniklius plėšrieji sparnuočiai dažnai medžioja, neretai skrenda didelį atstumą iki medžioklės plotų, todėl šiuose laukuose galite aptikti daugiau nei 10 jų rūšių: vapsvėdžių, nendrinų ir pievinių lingių, vištvanagių, mažųjų erelių rėksnių, sket-sakalių ir kt. Plėšriuosius paukščius geriausia stebėti įdienojus, kai oras sušyla, nes tik tuomet šie stambūs sparnuočiai pradeda sklandyti padangėje. Paprastai veikliausi jie būna vasarą nuo 9 iki 12 val. ir nuo 15 iki 18 val. Nemažai šių lenktasnapių aptiksite saulėtą dieną po valandą pabuvę keturiuose stebėjimo taškuose: ties Pe-

Tūbuotasis suopis (Buteo lagopus)

© Marius Karlonas

Rough-legged Buzzard © Marius Karlonas

bubble, Western Marsh Harriers, Eurasian Hoopoes breed, Great Grey Shrikes sit on electrical wires. Birdwatching is convenient from the gravel road to Rakai ④.

In the survived meadows, in evenings and mornings Corn Crakes give out their grating *kek kek*, Common Quails are heard in crop fields, Grey Partridges are observed in places beside bushes.

Raptors like the Dubičiai fields, in particular. The fields are surrounded by large forests where various species of raptors breed, and May-July are the best months for birdwatching. To feed their young raptors hunt actively and often fly long distances to hunting places, thus, more than 10 species of raptors are found including European Honey Buzzards, Western Marsh and Montagu's Harriers, Northern Goshawks, Lesser Spotted Eagles, Eurasian Hobbies and other. For raptors, the best birdwatching time is daylight, when it becomes warmer these bulky birds start flying in the sky. Usually, the most active period in summer is from 9 a.m. until midday. You may watch the above raptors on a sunny day devoting an hour to each birdwatching point out of four: the Pelesa Botanical Zoological Reserve ②, the colony of Sand Martins ③, the Margutiškiai marsh ④ and Rakai ⑤.

In March – April and September – October, migrating birds alight on the fields between Dubičiai and Rakai. In the fields geese, cranes, lapwings, European Golden Plovers, thrushes and other migrating birds

Mažasis erelis rėksnys (*Clanga pomarina*) © Marius Karlonas

Lesser Spotted Eagle © Marius Karlonas

lesos botaniniu-zoologiniu draustiniu ②, urvinių kregždžių kolonija ③, Margutiškių pelke ④ ir Rakais ⑤.

Kovo–balandžio ir rugsėjo–spalio mėnesiais tarp Dubičių ir Rakų bendriekiančiuose laukuose leidžiasi migruojantys sparnuočiai. Laukuose poilsio telkiasi žąsų, gervių, pempių, dirvinių sėjikų, strazdų ir kitų migruojančių paukščių būriai. Pavasarį ir rudenį laukuose galite pamatyti medžiojančių javinių lingių, startsakalių ir tūbuotųjų suopių. Pastarieji čia pasilieka žiemoti.

Kiti gyvūnai. Laukuose neretos stirnos, pilkieji kiškiai, lapės, pastebima usūrinių šunų ir barsukų. Šlapynėse gyvena bebrai, girdėti raudonpilvės kūmutės. Iš miškų vakarais ir rytais į laukus išeina briedžiai.

flock together. In spring and autumn, hunting Hen Harriers, Merlin and Rough-legged Buzzard may be observed in the fields. The latter stay for winter here.

Other animals. In the fields roe deer, grey hares, foxes are often observed; racoon dogs and badgers are found. In the wetlands European beavers live, European fire-bellied toads are heard. In evenings and mornings moose come out into the fields.

PALUKNIO PIEVOS

PALUKNYS MEADOWS

TOP 3: tetervinas, stulgys, paprastasis gričiukas.

Tikslinės rūšys: gulbė giesmininkė, klykuolė, tetervinas, kurapka, putpelė, juodasis gandras, vapsvaėdis, jūrinis erelis, nendrinė lingė, pievinė lingė, vištvanagis, mažasis erelis rėksnys, sketsakalis, ilgasnapė vištelė, švygžda, griežlė, pilkoji gervė, gaidukas, perkūno oželis, stulgys,

TOP 3: Black Grouse, Great Snipe, Black-tailed Godwit.

Notable species: Whooper Swan, Common Goldeneye, Black Grouse, Grey Partridge, Common Quail, Black Stork, European Honey Buzzard, White-tailed Eagle, Western Marsh Harrier, Montagu's Harrier, Northern Goshawk, Lesser Spotted Eagle, Eurasian Hobby, Water Rail, Spotted

slanka, paprastasis gričiukas, didžioji kuolinga, raudonkojis tulikas, brastinis tilvikas, balinė pelėda, uldukas, paprastasis purpelis, tulžys, kukutis, gražiagalvė, žalioji meleta, pilkoji meleta, juodoji meleta, mažasis margasis genys, lygutė, geltonoji kielė, upinis žiogelis, margasis žiogelis, raiboji devynbalsė, volungė, plėšrioji medžarkė, raudongalvė sniegėna.

Vietovės aprašymas. Už 39 km nuo sostinės centro plytinčiose Paluknio pievose mėgsta lankytis paukščių stebėtojai. Vilniaus apskrityje tai viena tinkamiausių teritorijų sparnuočiams stebėti, nuo sostinės iki jos vos 35 minutės kelio. Vietos unikalumą lemia šlapios pievos, per kurias teka pavaršiais ištvinstanti Merkio upė. Kiekvienais metais pievos šienaujamos ir ganomos, todėl ši buveinė nuolatos palaikoma atvira ir tinkama perėti reikiams pievų sparnuočiams. Teritorija ne kartą sausinta, kelis kartus buvo

Crake, Corn Crake, Common Crane, Ruff, Common Snipe, Great Snipe, Eurasian Woodcock, Black-tailed Godwit, Eurasian Curlew, Common Redshank, Green Sandpiper, Short-eared Owl, Stock Dove, European Turtle Dove, Common Kingfisher, Eurasian Hoopoe, Eurasian Wryneck, European Green Woodpecker, Grey-headed Woodpecker, Black Woodpecker, Lesser Spotted Woodpecker, Woodlark, Western Yellow Wagtail, River Warbler, Common Grasshopper Warbler, Barred Warbler, Eurasian Golden Oriole, Great Grey Shrike, Common Rosefinch.

Site description. One of the best birdwatching sites in the County of Vilnius is easily accessible from the capital's centre is 35 minutes (39 km) and gained popularity among birdwatchers. Uniqueness of the site includes wet meadows crossed by the Merkys river that overflows in spring.

Paluknio pievos © Marius Karlonas

Palukny's meadows © Marius Karlonas

iškilusi didelė grėsmė ją sunaikinti ir tik Lietuvos ornitologų draugijos bei vietinių gyventojų dėka to pavyko išvengti. Paluknio pievose peri daug Lietuvos raudonosios knygos rūšių paukščių, tarp jų ir globaliai nykstantis stulgis.

Stebėjimo taktika ir vietos.

Migracija. Pavasarį Paluknio pievų ornitologinė vertė pradeda ryškėti tik nutirpus sniegui ir prasidėjus pavasarinei migracijai. Jau kovo antroje pusėje į pievas ima leistis migruojančių žąsų (pilkųjų, želmeninių, tundrinių, baltakakčių, rečiau baltaskruosčių berniklių) ir gulbių giesmininkių būriai. Pastaryjų per pavasarinės ir rudeninės migracijas suskaičiuojama iki 150 paukščių, o vasaroti lieka apie 50 individų, todėl gulbių giesmininkių šiuose taškuose (①, ②) aptiksite didžiąją metų dalį. Kovo pabaigoje – balandžio mėnesį į užlietas pievas ir

The meadows are mowed and pastured annually, thus the habitat is kept constantly open and suitable for rare meadow birds to breed. The area was drained several times, and serious destruction threats that had occurred were diverted by efforts of the Lithuanian Ornithological Society and local people. Many species included in *Red Data Book of Lithuania*, also globally endangered Great Snipe, breed in the Paluknys meadows.

Birdwatching sites and tactics.

Migration. In spring the ornithological value of the Paluknys meadows becomes vivid after the snow melts away and spring migration starts. In late March flocks of migrating geese (Greylag, Taiga Bean, Tundra Bean, Greater White-fronted, more rarely Barnacle) and Whooper Swans start to alight. Here, in spring and autumn

Merkys Paluknio pievų pakraštyje © Albertas Skirpstas

The Merkys river © Albertas Skirpstas

telkšančias balas leidžiasi migruojančios antys ir tilvikai. Viena tokių vietų yra prie Merkio, vakarinėje pievų dalyje ①. Pavasariais čia telkiasi perkūno oželiai, gaidukai, gričiukai, tikučiai, raudonkojai bei žaliakojai tulikai ir kt. Ankstyvą pavasarį per pievas vedantys keliukai neretai pažlunga ir yra sunkiai išvažiuojami, dėl to dalies pievų kartais nepavyksta apžiūrėti.

Rudeninės migracijos ženklų gausėja rugpjūčio antroje pusėje. Tada dirbamoje Paluknio pievų dalyje pradeda rinktis pempės, dirviniai sėjikai, maitinasi gervės. Laukuose maisto ieško gausūs žvirbinių paukščių būriai, o einant per pievas kyla besiilsintys pieviniai ir miškiniai kalviukai. Akylesnis stebėtojas tarp jų gali išgirsti ar pamatyti ir rudagurklių kalviukų. Per migracijas pievos tampa mėgstama plėšriųjų paukščių stotele. Be perėjimo metu įprastų rūšių, čia aptinkama sakalų keleivių, raudonkojų sakalų, startsakalių, javinių lingių ir tūbuotųjų suopių, įprastai pasirodančių tik spalio antroje pusėje.

Veisimosi laikotarpis. Dalies paukščių veisimosi laikotarpis sutampa su pavasarine migracija, ypač anksti parskrendančių rūšių, tokių kaip pieviniai kalviukai, pempės, pilkosios gervės. Viena įdomiausių Paluknio pievose pastebimų rūšių – tetervinai. Jų čia aptinkama visais metų laikais. Ankstyvais kovo ir balandžio mėnesių rytais iš toli girdėti, kaip tetervinai burbuliuoja vakarinėje pievų dalyje. Kitu metų laiku šie paukščiai toli nesitraukia ir dažniausiai matomi laukuose, 1 km spinduliu aplink tašką ③. Itin svarbu tetervinų netrikdyti tuoktuvų laiko-

migrations the latter species is counted up to 150 birds, around 50 individuals stay for summer, and you may find them in points ① and ② nearly all year round. At the end of March and in April migrating ducks and waders alight on the flooded meadows and sloughs. One of such sites is at the Merkys river, in the western part of the meadows ①; in spring Common Snipes, Ruffs, Black-tailed Godwits, Wood Sandpipers, Common Redshank, Common Greenshanks etc. land here. In early spring the small roads of the meadows are wet and impassable, thus not all areas are accessible.

Signs of autumn migration become more vivid in late August when on the cultivated area of the Paluknys meadows Lapwings, European Golden Plovers start to flock, Common Cranes come to feed. In the fields abundant flocks of passerines feed, and walking in the meadows you may notice resting Meadow and Tree Pipits, among which an experienced eye or ear may distinguish Red-throated Pipits. In migration season the meadows become a favourite stopover for raptors, and among common species breeding here Rough-legged Buzzards (usually, they occur in late October), Peregrine and Red-footed Falcons, Merlins, Hen Harrier are found.

Breeding. For some birds, breeding period overlaps with spring migration, for early returning species, in particular, such as Meadow Pipits, Lapwings, Common Cranes. However, Black Grouses are one of the most interesting bird species found

*Raudonkojis sakalas (Falco vespertinus)
per rudeninę migraciją*

© Marius Karlonas

Red-footed Falcon during autumn migration

© Marius Karlonas

tarpiu ir jais grožėtis iš toli per žiūro-
nus ar monoklį.

Vertingiausios sparnuočiams Pa-
luknio pievos plyti arčiausiai Merkio
ir Luknos upių. Drėgnus žolynus upių
pakraščiuose ypač mėgsta tilvikiniai
paukščiai, perėti į pievas sugrįžtantys
dar balandį. Tiek vakarinėje, tiek ry-
tinėje pievų dalyse peri kelios poros
paprastųjų gričiukų, raudonkojų tuli-
kų, perkūno oželiai, stulgiai, pievinės
lingės. Kas kelerius metus aptinkama
perinčių didžiųjų kuolingų ir gaidukų.

Paluknio pievose gausu griežlių
(šioje teritorijoje jų tankumas di-
džiausias mūsų šalyje). Gegužės ir
birželio vakarais ir rytais pievose ne-
tyla skardūs šių paslaptinių paukščių
balsai, o upių pakrantėse ir meliora-
cijos grioviuose, kur drėgniau ir dau-
giau krūmų, žvygauja griežlių gen-
tainės ilgasnapės vištelės. Balandžio
pabaigoje–gegužės pradžioje šlapės-

in the Paluknys meadows, and they
are found here in all seasons. In
March-April, in early mornings their
bubbling in the western part of the
meadows is heard in the distance,
in some seasons they do not retreat
far and mainly are found in the fields
within 1 km radius around point ③. It
is important not to disturb lekking of
the birds and to enjoy birdwatching
using binoculars or a monocular.

The most valuable areas of
Paluknys meadows for birds extend
closest to the Merkys and Lukna riv-
ers. Waders returning to breed in
April prefer wet riverside grass-plots.
Both, in the western and eastern
parts of the meadows several pairs
of Black-tailed Godwits, Common
Redshanks, Common Snipes, Great
Snipes, Montagu's Harriers breed.
Every several years breeding Eurasian
Curlews and Ruffs are observed.

The Paluknys meadows are fa-
mous for abundance of Corn Crakes
as here their density is highest in our
country. In May-June, in mornings
and evenings the meadows resound
with echoing voices of these myster-
ious birds. Their relative birds Water
Rails also vocalise actively, uttering
piglet-like squeal at the riverside and
in drainage canals with more wet
and bushes. End of April – early May
in wetter areas of the meadows you
may happen to hear repetitive whis-
tles of Spotted Crakes.

In the meadows Grey Partridges
are rather common and sometimes
with chicks they walk out on small
roads. It may be difficult to see Com-
mon Quails, but in May – June they

nėse pievų dalyse kartais pasiseka išgirsti švilpčiojant švygždas.

Pievoje palyginti įprastos kurapkos. Neretai su jaunikliais jos išeina ir ant keliukų. O štai putpeles pamatyti sunku, bet gegužę ir birželį jos girdimos įvairiose pievų vietose.

Paluknio pievas supa platūs miškai, pietinis jų pakraštys ribojasi su Rūdninkų girios masyvu, todėl šios pievos yra svarbiausia aplinkiniuose miškuose perinčių plėšriųjų paukščių medžioklės vieta. Balandžio–rugpjūčio mėnesiais čia medžioja apie 10 plėšriųjų paukščių rūšių: vapsvaėdžiai, jūriniai ereliai, pievinės lingės, vištvanagiai, mažieji ereliai rėksniai, sketsakaliai ir kt. Pievas supančiuose miškuose peri kelios mažųjų erelių rėksnių poros, tad jei saulėtą dieną čia praleisite kelias valandas, šiuos paukščius nesunkiai pamatysite. Plėšriesiems paukščiams stebėti svarbu pasirinkti tinkamą vietą ir šil-

can be heard in different places of the Paluknys meadows.

The Paluknys meadows are surrounded by wide woods, and their southern edge borders with the large Rūdninkai woods, and the meadows are the principle hunting area of raptors breeding in the adjacent forests. In April – August about 10 species of raptors, including European Honey Buzzards, White-tailed Eagles, Montagu's Harriers, Northern Goshawks, Lesser Spotted Eagles, Eurasian Hobbies, hunt in the meadows. In the woods surrounding the meadows several pairs of Lesser Spotted Eagles breed, and on a sunny day you may easily watch them if you stay a few hours in the meadows. For watching raptors, it is important to choose respective points and to stay there at least an hour on warm days without rain. One of such points suitable to watch raptors ③ is in the western

Tetervinai (*Lyrurus tetrix*) © Eugenijus Drobelis

Black Grouse © Eugenijus Drobelis

Paprastasis griciukas (Limosa limosa)

© Marius Karlonas

Black-tailed Godwit © Marius Karlonas

tomis, nelietingomis dienomis joje pabūti ne mažiau nei valandą. Viena tokių vietų ③ yra vakarinėje pievų dalyje; ją pasieksite nuo pagrindinio kelio pavažiavę per centrą vedančiu žvyrkeliu 3 km iki sankryžos. Kitas stebėjimo taškas ④ yra rytinėje pievų dalyje, 1,1 km nuo pagrindinio kelio, ant tiltelio per Lukną. Plėšriesiems paukščiams stebėti netinka ankstyvas ir vėlyvas dienos metas, kai oras dar neįšilęs. Geriausia jų darytis nuo 9 iki 18 val.

Paluknio pievos labiausiai atskleidžia nuo balandžio antros pusės iki liepos vidurio. Tuomet aktyviai gieda pievų, šlapynių, krūmynų ir greta esančių miškų paukščiai. Susipažinti su šioje teritorijoje aptinkamais sparnuočiais geriausia einant keliuku per pievas palei Merkį. Keliaudami šiuo keliuku girdėsite ir matysite ne tik minėtus pievų paukščius, bet ir pašonėje ošiančios Rūdninkų girios sparnuočius. Čia, be įprastų miško paukščių,

part of the meadows: from the main road take the gravel road crossing the central area and follow it 3 km to the intersection. Another birdwatching point ④ to suitably watch raptors is located in the eastern part: the bridge over the Lukna river, 1,1 km from the main road. Early and late daytime is not appropriate time to watch raptors, as air is not warm yet. The best time of the day to watch raptors is from 9 a.m. to 6 p.m.

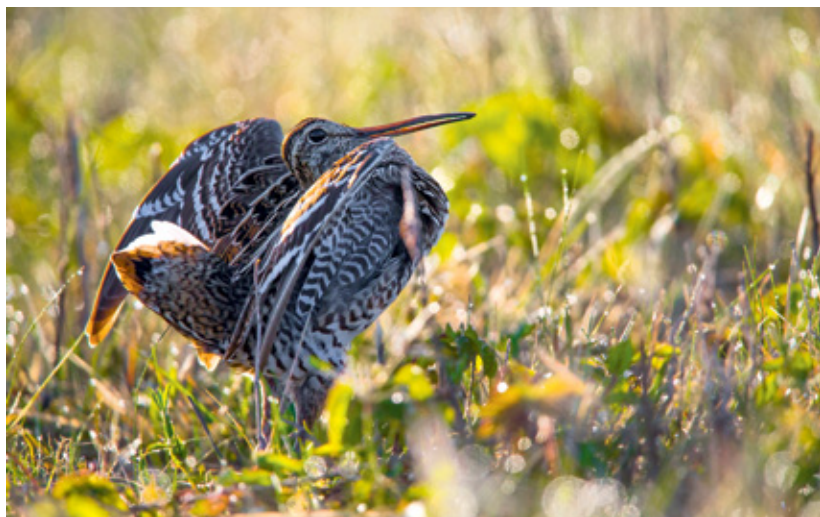
The Paluknys meadows unveil themselves to the utmost from late April to early July when you may hear birdsongs coming from the meadows, wetlands, bushy areas and adjacent woods. The best way to learn birds on the area is to take the small road near the meadows along the Merkys river. Following it you will hear and observe the meadow birds mentioned above, also birds from the nearby Rūdininkai woods. Besides common forest birds, here squeaks of Black and Grey-headed Woodpeckers, turtur songs of European Turtle Doves, sounds of Stock Doves, Woodlarks, Eurasian Golden Orioles are often heard. Sometimes a Black Stork flies over the forest or feeds at its edge. In the Merkys area a Common Kingfisher flies now and then, and in the bushes around the river River Warblers utter their insect-like reeling, whistling of Common Rosefinches and songs of Warblers are heard, among which Barred Warblers are found. Two best route segments for walking at the Merkys river and birdwatching in the Paluknys meadows is in the western and eastern areas of the meadows:

neretai girdėti, kaip klykauja juodosios ir pilkosios meletos, kaip turkia paprastieji purplėliai, taip pat uldukų, lygučių ir volungių balsai. Kartais virš miško skraido arba jo pakraštyje maitinasi juodasis gandras. Virš Merkio kartkartėmis praskrenda tulžys, o jį gaubiančiuose krūmynuose svirpia upiniai žiogeliai, švilpauja raudongalvės sniegenos ir gieda devynbalsės, tarp kurių pastebima ir raibųjų devynbalsių. Du tinkamiausi ruožai pasivaikščioti pamerkiu ir susipažinti su Paluknių pievų paukščiais yra vakarinėje ir rytinėje pievų dalyse.

Pirmasis maršrutas. Važiuokite nuo Vilniaus pagrindiniu keliu per Paluknio pievas, likus 200 m iki tilto per Merkio upę, pasukite dešinėn į palei Merkį vedantį žvyrkelį, už 1,4 km pasieksite apleistą plytinį pastatą ⑤. Čia palikite automobilį ir toliau keliaukite pėsčiomis keliuku —, vedančiu de-

Taking the main road from Vilnius via the Paluknys meadows, 200 m before the bridge over the Merkys river turn right and follow the gravel road along the Merkys, 1,4 km, up to a neglected brick building ⑤. Leave your vehicle here and start hiking on the small road — near the meadows on the right bank of the Merkys. The best segment of the route extends for 3 km up to the old wooden bridge over the Merkys river.

You will come to the second route as follows: take the main road from Vilnius via the Paluknys meadows and having crossed the bridge over the Merkys, beyond 100 m turn left to the small road (just before the forest). Follow it 100 m and you will come to a public rest site with an arbour ⑥, where you will leave your vehicle. Continue hiking following the small road across the meadows

Stulgis (Galinago media) © Eugenijus Drobėlis
Great Snipe © Eugenijus Drobėlis

šiniuoju Merkio krantu greta pievų. Geriausias maršruto ruožas tęsiasi 3 km iki seno medinio tiltelio per Merkjį.

Antrasis maršrutas. Keliaukite nuo Vilniaus pagrindiniu keliu per Paluknio pievas, pervažiuotą tiltą per Merkjį, už 100 m pasukite į keliuką kairėje prieš pat mišką. Pavažiuotą 100 m, atvyksite prie viešos poilsiavietės su pavėsiene ⑥, čia palikite automobilį. Toliau keliaukite pėsčiomis laukų keliuku — —, vedančiu per pievas tarp Merkio upės ir Rūdninkų girios. Įdomiausia maršruto dalis tęsiasi apie 2 km.

Tinkamiausias paros laikas žygiuoti šiais maršrutais – ankstyvas rytas arba vėlyvas vakaras, kai būna aktyvūs sutemų (stulgiai, ilgasnapės vištelės, griežlės, švygždės) ir dienos paukščiai. Geriausia atvykti tokiu metu, kad į vieną maršruto pusę keliautumėte dar šviesoje, o grįžtumėte jau sutemoje (arba atvirkščiai, jei žygis pradedamas ankstyvą rytą).

Jei oro sąlygos prastesnės, verta pasivažinėti per pievas besidriekiančiais keliukais. 22 km ilgio maršrutas, tinkamas kelionei automobiliu, žemėlapyje pažymėtas — —.

Vykstant į Paluknio pievas visada verta aplankyti ir kitą greta esančią puikią teritoriją paukščiams stebėti – Baltosios Vokės biosferos poligoną (žr. 129 p.).

Kiti gyvūnai. Pievose įprastos stirnos, lapės ir pilkieji kiškiai. Vakais ir rytais kartais pasirodo briedžių, taurių elnių, usūrinių šunų, barsukų. Paluknio pievose pastaraisiais metais po kartą pastebėti pilkasis vilkas ir rudasis lokys.

between the Merkys river and the Rūdininkai wood. Its most interesting segment stretches for about 2 km.

The most suitable time of the day to take the above routes is early morning or late evening when dusk birds (Great Snipes, Water Rails, Corn Crakes, Spotted Crakes) and day birds are active. The best time of the day arrangement to come here looks as follows: you will walk one way in the light and return in twilight (or vice versa, if you start in early morning).

If weather conditions are not so favourable you may go by a vehicle on small roads across the meadows. The route for vehicles, 22 km, is marked in red — —.

Going to the Paluknys meadows it is worth visiting a nearby perfect birdwatching area – the Baltoji Vokė Biosphere Polygon (page 129).

Other animals. Roe deer, foxes and grey hares are common in the meadows. In evenings and mornings sometimes moose, European red deer, racoon dogs, badgers are observed. In the Paluknys meadows the greywolf and brown bear were recorded once.

PAPIO EŽERAS IR BALTOŠIOS VOKĖS DURPYNAS

LAKE PAPIS AND BALTOJI VOKĖ PEAT MINING FIELD

TOP 3: žuvininkas, švygžda, geltongalvė kielė.

Tikslinės rūšys: gulbė giesminė, pilkoji žąsis, rudagalvė kryklė, dryžagalvė kryklė, pilkoji antis, šaukštasnapė antis, rudagalvė antis, kuoduotoji antis, klykuolė, mažasis kragas, juodakakis kragas, kurapka, tetervinas, didysis baublys, mažasis baublys, didysis baltasis garnys, vapsvaėdis, jūrinis erelis, nendrinė lingė, mažasis erelis rėksnys, žuvininkas, sketsakalis, ilgasnapė vištelė, plovinė vištelė, švygžda, griežlė, nendrinė vištelė, pilkoji gervė, upinis kirlikas, raudonkojis tulikas, tikutis, stulgys, perkūno oželis, krantinis tilvikas, juodoji žuvėdra, upinė žuvėdra didysis apuokas, uldukas, tulžys, kukutis, gražialgalvė, pilkoji meleta, juodoji meleta, geltonoji kielė, geltongalvė kielė, mėlyngurklė, margasis žiogelis, upinis žiogelis, nendrinis žiogelis, raiboji devynbalsė, ūsuotoji zylė, volungė, plėšrioji medšarkė, raudongalvė sniegana, svilikas.

Vietovės aprašymas. Į Baltosios Vokės biosferos poligono teritoriją patenkančią Papio ežero ornitologinį draustinį ir Baltosios Vokės durpyną nuo Vilniaus centro pasieksite per 35 minutes (29 km). Ši teritorija ir greta esančios Paluknio pievos, Baltosios Vokės žuvininkystės ūkis, Ropėjų miškas bei Rūdninkų giria sudaro unikalų, itin vertingą gamtinių buveinių kompleksą, kuriame gausu perinčių, Lietuvoje ir Europoje retų paukščių rūšių. Baltosios Vokės biosferos poli-

TOP 3: Western Osprey, Spotted Crane, Citrine Wagtail.

Notable species: Whooper Swan, Greylag Goose, Eurasian Teal, Gar-ganey, Gadwall, Northern Shoveler, Common Pochard, Tufted Duck, Common Goldeneye, Little Grebe, Black-necked Grebe, Grey Partridge, Black Grouse, Eurasian Bittern, Little Bittern, Great Egret, European Honey Buzzard, White-tailed Eagle, Western Marsh Harrier, Lesser Spotted Eagle, Western Osprey, Eurasian Hobby, Water Rail, Little Crane, Spotted Crane, Corn Crane, Common Moorhen, Common Crane, Little Ringed Plover, Common Redshank, Wood Sandpiper, Great Snipe, Common Snipe, Common Sandpiper, Black Tern, Common Tern, Eurasian Eagle-Owl, Stock Dove, Common Kingfisher, Eurasian Hoopoe, Eurasian Wryneck, Grey-headed Woodpecker, Black Woodpecker, Western Yellow Wagtail, Citrine Wagtail, Bluethroat, Common Grasshopper Warbler, River Warbler, Savi's Warbler, Barred Warbler, Bearded Reedling, Eurasian Golden Oriole, Great Grey Shrike, Common Rosefinch, Hawfinch.

Site description. The Papis Lake Ornithological Reserve and the Baltoji Vokė Peat Mining Field are within the boundaries of the Baltoji Vokė Biosphere Polygon and accessible within 35 minutes (29 km) from the centre of Vilnius. Together with the adjacent areas, the Paluknys meadows, the Baltoji Vokė Fishery, the

Papio ežeras © Albertas Skirpstas

Lake Papis © Albertas Skirpstas

gonas yra Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ dalis. Pastaraisiais metais jame užregistruota daugiau kaip 200 paukščių rūšių.

Stebėjimo taktika ir vietos. Iš Vilniaus į Baltosios Vokės biosferos poligoną galite važiuoti dviem skirtingais keliais. Jei vyksite tiesiai į šią teritoriją, tada geriausia rinktis trumpiausią kelią ir važiuoti pro Pagirius į Mikašiūnus. Jei prieš aplankydami poligoną užsuksite į greta plytinčias Paluknio pievas (žr. 120 p.), tada nuo šių pievų keliaukite link Baltosios Vokės arba Mikašiūnų.

Nukakti prie Papio ežero ① nesudėtinga. Nuo Vilniaus atvykę į Mikašiūnų kaimą, pasirinkite priešpaskutinį įvažiavimą ir pro metalinius vartus pasukite į sodų bendriją. Pavažiavę tiesiai 500 m — —, atsidursite sankryžoje prie tvoros, už kurios matysite ežerą ir link jo per nendryną vedantį lieptelį.

Ropėjai forest and the Rūdininkai woods, this territory creates a unique and extremely valuable complex of natural habitats appreciated by numerous species of birds, breeding here, rare in Lithuania and Europe. The Baltoji Vokė Biosphere Polygon is a part of the Europe-wide network of protected areas NATURA 2000. In recent years over 200 bird species were observed in this area.

Birdwatching sites and tactics.

You may come to the Baltoji Vokė Biosphere Polygon taking two different roads. If you wish to come directly to this area the shortest way is to go to Mikašiūnai via Pagiriai. Usually, on their way birdwatchers also visit the adjacent Paluknys meadows (page 120), and in that case from there the shortest way is to go in the direction of Baltoji Vokė or Mikašiūnai.

Pelkėtos pievos pietinėje Papio ežero dalyje © Albertas Skirpstas

Marshy meadows in the southern part of lake Papis © Albertas Skirpstas

Keliaudami į greta Papio ežero plytinčias šlapias pievas ②, nuo Mikašiūnų važiuokite link Baltosios Vokės gyvenvietės. Ją pasiekę, už 150 m pasukite dešinėn į pirmą asfaltuotą keliuką, už 300 m prieš pušynėlį vėl sukite į dešinę ir važiuokite 1 km pagrindiniu keliu, kol atsiremsite į sankryžą prie „šlapynės“ — —.

Nuvykti į Baltosios Vokės durpyną ③ sudėtingiau, nes keliukas iki Pakrėpės kaimo prastos būklės, tačiau dažniausiai išvažiuojamas lengvuoju automobiliu. Nuo Baltosios Vokės gyvenvietės sukite tuo pačiu asfaltuotu keliuku kaip ir keliaudami link taško ②, tačiau toliau važiuokite tiesiai iki Merkio ir Vokės kanalo. Jį kirtę sukite į dešinę ir keliaukite 4 km tvenkinių pakraščiu iki Pakrėpės kaimo — —. Jame palikite automobilį ir toliau eikite pėsčiomis — —, nes per durpyną vedantis kelias prastos būklės ir išvažiuojamas tik visureigiui.

Coming to lake Papis ① is easy. Having come to the village of Mikašiūnai from Vilnius turn to the association of garden-plots through a metal gate of the last but one entrance. Follow straight 500 m — — to the intersection at the fence beyond which you will see the lake and pier through reeds to it.

If you wish to go to the marshes ② extending at lake Papis, from Mikašiūnai go in the direction of the settlement of Baltoji Vokė. Having passed Baltoji Vokė, beyond 150 m turn right to the first small asphalt road and follow it 300 m, before a pine grove turn right again and follow the main road, 1 km, until you reach an intersection at the marsh — —.

The way to the Baltoji Vokė Peat Mining Field ③ is more complicated due to poor condition of the small road to the village of Pakrėpė, though regularly it is passable by a

Baltosios Vokės žuvininkystės ūkyje draudžiama lankytis be savininkų leidimo. Pastaruoju metu paukščių stebėtojai čia neįleidžiami, tačiau keli tvenkiniai matyti nuo viešojo naudojimo kelio — —.

Migracija. Per pavasarinę ir rudeninę migracijas sekus Papio ežeras ① nuo pat ankstyvo pavasario tampa mėgstama migruojančių vandens ir tilvikinių paukščių poilsio vieta. Ežere telkiasi žąsys, gausūs ančių būriai, tilvikai ir kirai. Pastaraisiais metais čia gausėja didžiųjų baltųjų garnių – dešimtys šių paukščių pasirodo pavasariais ir laikosi iki vėlyvo rudens, tačiau nežinoma, ar kur netoli jie peri. Paežerės šlapynėje ② ir durpyne ③ pavasariais gausu tilvikų ir ančių, bet dėl sužėlusių krūmynų, plačių nendrynų juostų ir sudėtingo priėjimo juos sunku gerai apžiūrėti.

light vehicle. From the settlement of Baltoji Vokė take the same small asphalt road as to the direction of point No. 2, but continue directly to the Merkys – Vokė canal, beyond it turn right and follow the edge of the ponds, 4 km, to the village of Pakrampė — —. Leave your vehicle in the village and continue hiking — —, as the road across the peat field is of poor condition and passable solely by 4WD.

Visiting the Baltoji Vokė Fishery without permission of the owners is prohibited. Lately, birdwatchers are not admitted but you may see the ponds standing on the public road — —.

Migration. In spring and autumn migration, shallow lake Papis ① becomes a favourite stopover site of migrating waterfowl and waders in

Geltongalvė kielė (*Motacilla citreola*) © Marius Karlonas
Citrine Wagtail © Marius Karlonas

Žuvininkas (*Pandion haliaetus*)

© Marius Karlonas

Western Osprey © Marius Karlonas

Veisimosi sezonas Papio ežere. Gegužės pradžioje, besibaigiant pavasarinei migracijai, ežere lieka tik perintys sparnuočiai, iki birželio galo jie dar aktyviai gieda ir maitina savo jauniklius. Iš vandens paukščių Papyje perėti lieka pilkosios žąsys, rudagalvės kryklės, pilkosios, šaukštasnapės, rudagalvės ir kuoduotosios antys, klykuolės, mažieji ir ausuotieji kragai. Pietinėje ežero dalyje stūksančiose salose kiekvienais metais įsikuria gausi (iki 500 porų) rudagalvių kirų kolonija. Šių paukščių klegesys Papyje nesiliauja iki pat birželio galo, kol jaunikliai palieka salą. Aplankyti rudagalvių kirų koloniją mėgsta nendrinės lingės, neretai čia jos atskrenda pasigauti kirų jauniklių. Netoli perintys žuvininkai taip pat kiekvieną dieną sklando virš ežero dairydami žuvis.

Papį juosia plati nendrynų juosta, kurioje visada apstu sparnuočių. Sto-

early spring. Geese, abundant flocks of ducks, waders and gulls gather in the lake. Lately, the number of Great Egrets has been increasing; tens of them appear in the lake in spring and stay until late autumn, though their breeding places nearby are not known. In spring many waders and ducks stay in the riverside marsh ② and the peat field ③ but birdwatching here is complicated due to dense bushes, broad reed belts and poor access.

Breeding season in lake Papis. In early May, when spring migration is ending solely breeding birds stay in the lake, their active songs continue, they feed their offsprings until end of June. The following waterfowl stay to breed: Greylag Geese, Eurasian Teals, Gadwalls, Northern Shovelers, Common Pochards, Tufted Ducks, Common Goldeneyes, Little Grebes. Each year a colony of Black-headed Gulls (up to 500 pairs) settle on the islands in the southern part of the lake and their cackle fills in the air in the lake area through to the end of June when their offsprings leave the island. Western Marsh Harriers like to come to the colony to catch offspring. On a daily basis Western Marsh Harriers glide over the lake searching for fish.

A wide belt of reeds permanently full of birds surround lake Papis. Standing on the pier through the reeds ① you may watch and hear Savi's, Sedge, Great Reed and Eurasian Reed Warblers, Bearded Reedlings. In evenings and at night Eurasian and Little

Nendrinė lingė (Circus aeruginosus) atakuoja kirų koloniją Papio ežere © Marius Karlonas
A Western Marsh Harrier attacking a colony of gulls © Marius Karlonas

vėdami ant lieptelio, vedančio per nendryną ①, galite stebėti nendrius žiogelius, ežerines nendrinukes, didžiąsias ir mažąsias krakšles, ūsuotąsias zyles ir klausytis jų giesmių. Vakarais ir naktimis ežero nendrynuose girdėti didieji ir mažieji baubliai, ilgasnapės ir plovinės vištelės.

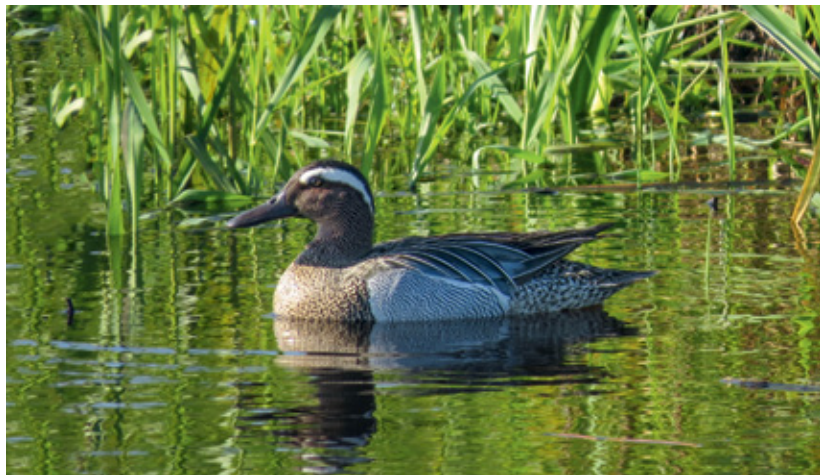
Liepą paukščiai prityla, dalis jų palieka ežerą, bet kartu su pirmaisiais migrantais Papyje vis dar galite aptikti nendrinių lingių, ančių, ausuotųjų kragų ir nendrynų paukščių.

Veisimosi sezonas „šlapynėje“. Nors apžvalgos laukas piečiau nuo ežero slūgsančioje užpelkėjusioje šlapynėje ② ne itin patogus, o dalis teritorijos apaugusi krūmais ir neįžengiama, tačiau tai vandens, tilvikinių paukščių ir vištelių ypač mėgstama vieta. Per migracijas, be įprastų ančių ir tilvikų, šlapiose pievose kone kasmet aptinkama ir ože-

Bitterns, Water Rails and Little Crakes are heard in the lake reeds.

In July the noise of birds slowly fall silent, some birds leave the lake, but Western Marsh Harriers, ducks, Great Crested Grebes and birds of reeds found in Papis together with the first migrants.

Breeding season in the marsh. The observation field in the marshy wet area ② is not very comfortable and the area partially is overgrown with bushes and inaccessible, but it is a favourite site of waterfowl, waders and crakes. In migration period, besides common ducks and waders, Booted Eagles are found in this area nearly each year. In breeding season Whooper Swans, Greylag Geese, Garganeys, Eurasian Teal, Northern Shovelers, Gadwalls, Little and Black-necked Grebes. Until end of April and early May, in evenings and early

Dryžagalvė kryklė (*Spatula querquedula*) © Marius Karlonas

Garganey © Marius Karlonas

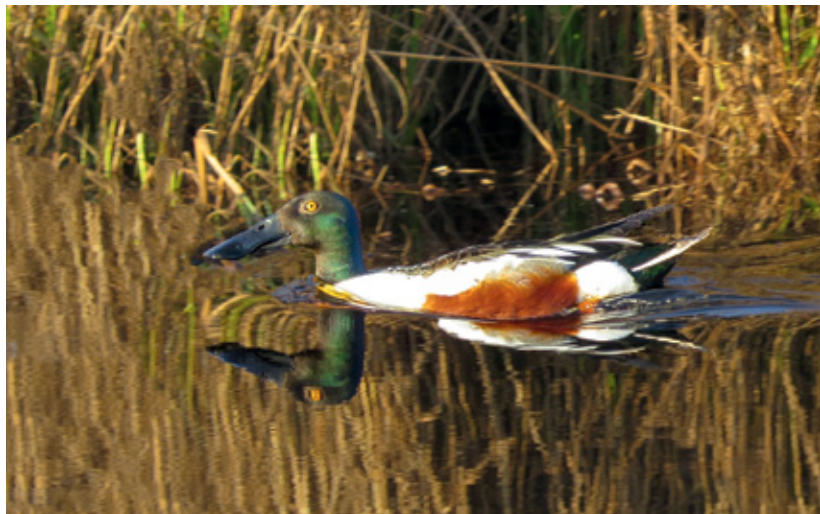
lių nykštukų. Perėjimo sezonu šioje teritorijoje pastebima gulbių giesmininkų, pilkųjų žąsų, dryžagalvių ir rudagalvių kryklių, šaukštasnapių ir pilkųjų ančių, mažųjų ir juodakaklių kragų. Balandžio gale–gegužės pradžioje vakarais ir ankstyvais rytais čia skamba švygždų, ilgasnapių ir plovinių vištelių bei didžiųjų baublių balsai, kartais pavyksta išgirsti ir mėlynugrklės giesmę. Šlapiose pievose peri perkūno oželiai, raudonkojai tulikai, pempės, griežlės. „Šlapynę“ supančiuose krūmynuose ir pievose aptinkama kurapkų, kukučių, plėšriųjų ir paprastųjų medšarkių, margųjų žiogelių, raibųjų devynbalsių, raudongalvių sniegenų ir kitų įprastų sparnuočių. Pašonėje esančiame Merkio ir Vokės kanale žvejoja tulžys. Nemažai šioje teritorijoje gyvenančių paukščių pastebėsite eidami 2,9 km ilgio maršrutu, vedančiu žvyrkeliu ir pylimu aplink „šlapynę“ — —.

mornings voices of Spotted Crakes, Water Rails, Little Crakes and Eurasian Bitterns sound here, sometimes you may also hear a song of the Blue-throat. In the wet meadows Common Snipes, Common Redshanks, Lapwings, Corn Crakes breed. In the bushes and meadows surrounding the wet area Grey Partridges, Eurasian Hoopoes, Great Grey and Red-backed Shrikes, Common Grasshopper Warblers, Barred Warblers, Common Rosefinches and other common birds are found. In the nearby Merkys – Vokė canal Common Kingfishers fish. You may observe many of the above birds living here when you take the route, 2,9 km, following the gravel road and dike around the marsh — —.

Breeding season in the Baltoji Vokė Peat Mining Field. The situation in the Baltoji Vokė Peat Mining Field ③ is similar to that in the marsh: over-

Veisimosi sezonas Baltosios Vokės durpyne. Kaip ir „šlapynė“, Baltosios Vokės durpynas ③ gausiai apžėlęs nendrynais, krūmais, užpelkėjęs ir sunkiai žengiamas, todėl vaikščioti po jį ir stebėti paukščius galima tik nuo centrinio keliuko — ir pylimų, išskyrus šiaurinę durpyno dalį, kurioje neseniai išeksploduoti plotai dar neapaugę ir įveikiami avint guminius batus. Šioje durpyno dalyje peri raudonkojai tulikai, tikučiai, kartais girdimi stulgiai. Durpyne telkšantys seklūs vandens telkiniai gausiai apžėlę augalija, todėl juos mėgsta tiek vandens, tiek nendrynų ir krūmynų sparnuočiai. Pastaraisiais metais čia peri juodosios žuvėdros, kartais aptinkama ir baltasparnių. Nendrynuose ir krūmynuose, be įprastų sparnuočių, pastebima ilgasnapių vištelių, plovinių vištelių, geltongalvių kielių, mėlyngurklių, nendrinių žiogelių, ūsuo-

grown with reeds, bushes, marshes and hardly penetrable, thus walking and birdwatching is possible only from the central small road — and the dikes; except for the northern part of the Peat Mining Field where mined areas are not overgrown yet and are easily passable wearing rain boots. In the latter part of the Peat Mining Field Common Redshanks, Wood Sandpipers breed, sometimes Great Snipes are heard. In the Peat Mining Field shallow water bodies are overgrown with aquatic vegetation, waterfowl, birds of reeds and bushes like them. In recent years, Black Terns breed here, sometimes White-winged Terns occur. In the reeds and bushes, besides common birds Water Rails, Little Crakes, Citrine Wagtails, Bluethroats, Savi's Warblers, Bearded Reedlings, Common Rosefinches, Western Marsh Harriers are found.

Šaukštasnapė antis (*Spatula clypeata*) © Marius Karlonas
Northern Shoveler © Marius Karlonas

tųjų zylių, raudongalvių sniegenų, nendrinų lingių. Mėlyngurklių apsaugai čia įsteigta paukščių apsaugai svarbi teritorija (PAST). Virš Baltosios Vokės durpyno medžioja gretimuose miškuose perintys vapsvaėdžiai, mažieji ereliai rėksniai, jūriniai ereliai, žuvininkai ir sketsakaliai. Lankydamiesi durpyne galite girdėti iš greta ošiančio Ropėjos miško aidinčius juodųjų ir pilkųjų meletų, pilkųjų gervių, uldukų, volungių ir kitų paukščių balsus. Vėlyvais vakarais ar naktimis iš miško į durpyną ir Papio ežere įsikūrusią kirų koloniją medžioti skrenda didysis apuokas, kartais jį pavyksta išgirsti ir lankantis pačiame durpyne.

Į Baltosios Vokės durpyną verta užsukti ne tik dieną, bet ir vėlai vakare arba anksti ryte, kai veiklūs suteimų sparnuočiai.

Kiti gyvūnai. Baltosios Vokės biosferos poligone aptinkama stirnų, briedžių, vilkų, lapių, šernų, miškinių kiaunių, usūrinių šunų, barsukų, žebenکشčių, bebrų, ūdrų. Virš durpyno medžioja įvairių rūšių šikšnosparniai. Nereti gyvavedžiai driežai, geltonskruosčiai žalčiai ir angys. Dėl poligone gyvenančių raudonpilvių kūmučių ir skiauterėtųjų tritonų apsaugos čia įsteigta buveinių apsaugai svarbi teritorija (BAST).

For protection of the Bluethroat, the site is designated a special protection area for birds (SPA). Over the Baltoji Vokė Peat Mining Field birds breeding in adjacent woods hunt: European Honey Buzzards, Lesser Spotted Eagles, White-tailed Eagles, Western Ospreys, Eurasian Hobbies. In the Peat Mining Field you may hear sounds of Black and Grey-headed Woodpeckers, Common Cranes, Stock Doves, Eurasian Golden Orioles, etc. echoing from the Ropėja forest situated nearby. In late evenings or at night from the forest Eurasian Eagle-Owls come to the Peat Mining Field and the colony of Gulls for hunting, so sometimes they may be heard in the Peat Mining Field.

Besides daytime, it is worth visiting the Baltoji Vokė Peat Mining Field in late evening or early morning when dusk birds are active.

Other animals. In the Baltoji Vokė Biosphere Polygon roe deer, moose, wolves, foxes, wild boars, common martens, racoon dogs, badgers, least weasels, European beavers, otters are found. Various species of bats hunt over the Peat Mining Field. For protection of European fire-bellied toads and great crested newts found here, the site is designated a special protection area for habitats (SPA).

RŪDNINKŲ GIRIA

RŪDNINKAI WOODS

TOP 3: kurtinys, tripirštis genys, lututė.

Tikslinės rūšys: klykuolė, jerubė, tetervinas, kurtinys, juodasis gandrąs, vapsvaėdis, jūrinis erelis, mažasis erelis rėksnys, vištvanagis, sket-sakalis, startsakalis, pilkoji gervė, slanka, brastinis tilvikas, uldukas, paprastasis purplelis, žvirblinė pelėda,

TOP 3: Western Capercaillie, Eurasian Three-toed Woodpecker, Boreal Owl.

Tikslinės rūšys: Common Goldeneye, Hazel Grouse, tetervinas, Western Capercaillie, Black Stork, European Honey Buzzard, White-tailed Eagle, Lesser Spotted Eagle, Northern Goshawk, Eurasian Hobby, Merlin,

naminė pelėda, lututė, lėlys, kukutis, tulžys, gražiagalvė, pilkoji meleta, žaliuoji meleta, juodoji meleta, vidutinis margasis genys, baltnugaris genys, tripirštis genys, lygutė, dirvoninis kalviukas, plėšrioji medžarkė, volungė, riešutinė, eglinis kryžiasnapis, juodagalvė sniegana, svilikas.

Vietovės aprašymas. Tai penktas pagal plotą Lietuvos miškų masyvas Šalčininkų ir Varėnos rajonuose. Nuo Vilniaus centro iki Rūdninkų girios vos 40 min. kelio (37 km). Centrinėje miškų masyvo dalyje vyrauja viršių ar samanų kilimu nukloti kerpiniai pušynai (67 proc. teritorijos), o drėgnuose girios pakraščiuose auga mišrieji eglynai ir lapuočių miškai. Šiauriniu girios pakraščiu teka Merkys, pietiniu – Šalčia, o per vidurį

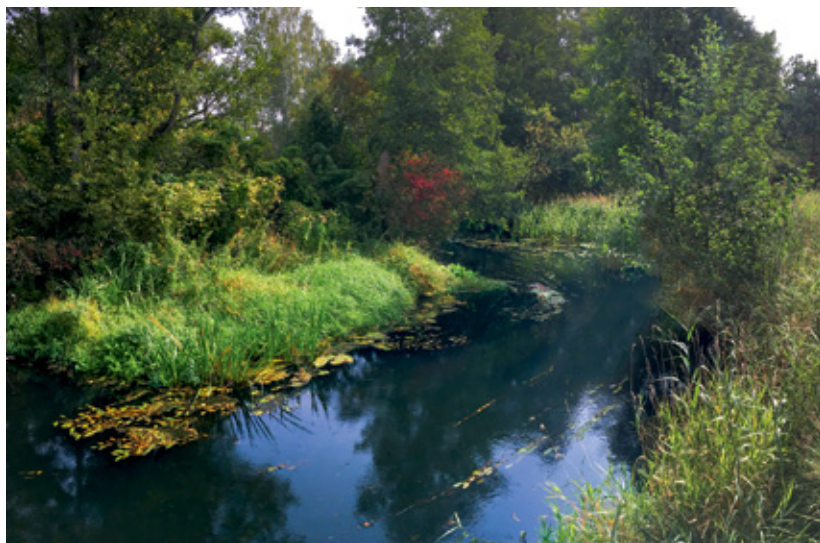
Common Crane, Eurasian Woodcock, Green Sandpiper, Stock Dove, European Turtle Dove, Eurasian Pygmy Owl, Tawny Owl, Boreal Owl, European Nightjar, Eurasian Hoopoe, Eurasian Hoopoe, Common Kingfisher, Eurasian Wryneck, Grey-headed Woodpecker, European Green Woodpecker, Black Woodpecker, Middle Spotted Woodpecker, White-backed Woodpecker, Eurasian Three-toed Woodpecker, Woodlark, Tawny Pipit, Great Grey Shrike, Eurasian Golden Oriole, Spotted Nutcracker, Red Crossbill, Eurasian Bullfinch, Hawfinch.

Site description. It is the fifth largest forest in Lithuania extending in the districts of Šalčininkai and Varėna, accessible in 40 minutes (37 km) from Vilnius. In the central

Rūdninkų giria © Marius Karlonas

Rūdininkai woods © Marius Karlonas

Visinčios upė Rūdninkų girioje © Marius Karlonas

The Visinčia river in the Rūdininkai wood © Marius Karlonas

vingiuoja Visinčios upė. Rūdninkuose yra keletas aukštapelkių. Didžiausia Kernavo pelkė, kurios pakraščiuose telkšo Šulnio ir Kernavo ežerai, slūgso centrinėje girios dalyje. Iš Kernavo išteka stipriai bebry patvenktas Kernavėlės upelis, kurio pakrantėse driekiasi šlapi lapuočių miškai. Šiaurinėje Rūdninkų dalyje tarp užpelkėjusių miškų vinguriuoja į Merkio upę įsiliejantis skaidriavandenis Špigulės upelis. Pačiame girios viduryje plyti nuo sovietmečio nebenaudojamas karinis poligonas, kurio didžioji buvusių atvirų smėlynų dalis apaugusi viržiais, pavieniais medeliais ir tik centrinėje dalyje vis dar yra didesnis atvirų smėlynų plotas. Visa giria ir dalis aplinkinių miškų patenka į Rūdninkų girios biosferos plotą.

part of the Rūdininkai woods pine woods with the forest floor of heather or moth, lichen prevail (67 % of the area), while mixed spruce and deciduous forests grow at the moist edges of the wood. The Merkys river flows along the northern edge of the wood, the Šalčia river – along the northern edge and the Visinčia river twists in the central part. In Rūdininkai several raised bogs exist, the biggest Kernavas raised bog lies in the central part containing lakes Šulnys and Kernavas at the edges of it. The Kernavėlė stream taking its source at the Kernavas lake is flooded by beavers, its edges are overgrown with extending wet deciduous forests. In the northern part of the wood the Špigulė rivulet twists and turns across marshy forests bringing its clear waters to

Stebėjimo taktika ir vietos. Rinkdamiesi trumpiausią kelią iš Vilniaus į girią, keliaukite Baltosios Vokės kryptimi, o nuo jos sukite Rūdninkų kaimo link. Atvykę į kaimą, centrinėje sankryžoje sukite į dešinę ir važiuokite pagrindiniu keliu, vedančiu miško link ——. Už 900 m pervažiavę tiltą per Merkį, toliau laikykitės pagrindinio kelio ir netrukus pasieksite mišką.

Viename skyriuje aprašyti įdomiausias girios vietas nepavyktų, todėl pateikiame tik tris ornitologiniu požiūriu unikalias Rūdninkų vietas.

Buvęs karinis poligonas ①. Atvykę į girią pro Rūdninkų kaimą, važiuokite pagrindiniu keliu 3,8 km —— nuo miško pradžios, kol staiga geros būklės žvyrkelis baigsis ir prasidės smėlėtas miško keliukas. Toliau vedantis kelias kartais būna prastas, todėl

the Merkys river. In the very centre of the wood a Soviet military polygon not used any longer stretches, where a part of former open sand areas are overgrown with heather and single little trees, and in its central part a bigger open sand area survived. The wood and some adjacent forests fall under the boundaries of the Rūdininkai Wood Biosphere Polygon.

Birdwatching sites and tactics.

The shortest way to the Rūdininkai wood from Vilnius: take the direction to Baltoji Vokė, from there towards the village of Rūdininkai. In the village, turn right at the central intersection and follow the main road towards the forest ——. After 900 m having crossed the bridge over the Merkys follow the main road and soon you will reach the forest.

Viržiais apaugęs buvęs karinis poligonas © Marius Karlonas

The former military polygon overgrown with heather © Marius Karlonas

lengvuju transportu ne visada įveikiamas. Nuo čia iki poligono yra 800 m, tad jei atvykote lengvuju automobiliu, jį galite palikti šalikelėje ir toliau keliuku — — eiti pėsčiomis.

Centrinėje girios dalyje išlikęs sovietmečiu intensyviai naudotas karinis poligonas. Dabar ši anuomet atvira smėlynais paversta buveinė jau bebaigianti užaugti viržiais ir mišku. Mišku neužžėlusių plotų likę dar nemažai, tačiau atvirų smėlynų tėra tik centrinėje buvusio poligono dalyje. Ši unikali girios buveinė nepritraukia daug skirtingų rūšių sparnuočių, bet joje aptinkami kelių mūsų krašte retų rūšių paukščiai.

Ankstyvą pavasario (nuo kovo vidurio iki gegužės) rytą atvykę į poligoną, išgirsite burbuliuojant tetervinus. Viržynais apaugusiose poligono vietose vyksta šių paukščių tuoktuvės. Jų metu suskridę patinai skleidžia toli girdimus burbuliavimą primenančius garsus ir pešasi tarpusavyje, o patelės akylai stebi ir renkasi labiausiai patinkantį patiną. Šių retų paukščių negalima trikdyti, todėl neikite per arti tuokviečių ir optiniais įrenginiais viską stebėkite iš toli arba tik klausykitės. Tuo metu čia išgirsite ir plėšriosios medžarkės giesmelę.

Atviruose poligono smėlynuose peri dirvoniniai kalviukai. Juos aptikti galite eidami išilgai smėlyno centrinėje poligono dalyje. Paprastai pirmiausia šie paukščiai išgirstami, o tik paskui pamatomi, todėl išgirdę kalviuką skrendant įdėmiai stebėkite, kur paukštis nutupia.

Dar vienas palyginti įprastas poligono sparnuotis – kukutis. Čia peri

It would be impossible to cover all most interesting forest places in one chapter, therefore here you will find description of three most unique ornithological sites in the Rūdininkai wood.

Former military polygon ①. Having come to the village of Rūdininkai, go straight along the main road 3,8 km — — from start of the wood until suddenly the gravel road of good condition ceases and you'll find yourself on a small sandy forest road. Sometimes this road is of poor condition, impassable by a light vehicle. The distance from here to the polygon border is 800 m, so in case you came by a light vehicle you may leave it here and continue on foot following this small road — —.

The former Soviet military polygon, intensively used in the past, is situated in the centre of the wood. Currently, the habitat that had been converted into open sand areas is overgrowing with heather and forest. However, forestless areas are rather big, but open sand areas are found only in the central part of the former polygon. This unique habitat of the wood does not attract abundance of bird species but here several nationally rare birds occur and they are not difficult to find.

If you come to the polygon in early morning in spring (from mid-March to May) you will hear bubbling of Black Grouses. In heather fields of the polygon lekking of these birds takes place, then male birds gather and utter long echoing sounds similar to bubbling, they fight among

Kurtinys (*Tetrao urogallus*) © Eugenijus Drobelis

Western Capercaillie © Eugenijus Drobelis

kelios šių paukščių poros, tad ilgiau pasivaikščioję nesunkiai aptiksite šių egzotinės išvaizdos sparnuočių. Kartais kukučiai laikosi netoli poligone jiems iškeltų inkilų. Gegužės mėnesį girdėti, kaip šie paukščiai upsi.

Kurtinių mėgstami pušynai centrinėje girios dalyje ②. Iki šios teritorijos didelis atstumas, todėl ją pasiekti galima tik automobiliu. Kad čia patektumėte, visų pirma turite pervažiuoti visą buvusį karinį poligoną, tad reikia atsakingai įvertinti kelio būklę ir savo automobilio galimybes. Toliau einantis keliukas — jau yra palyginti geras. Už poligono prasidedančius didelius pušynų masyvus mėgsta girioje gyvenantys kurtiniai. Norėdami juos pamatyti, miško keliukais važiuokite ypač lėtai (10–15 km/val.) ir dairytės į abi kelio puses. Dažniausiai kurtiniai vaikšto ant samanų,

themselves while females vigilantly watch and later choose an appealing male. The birds must not be disturbed and that's why it is important not to come close to the lekking places but to watch using optical equipment or just to listen. Then you will also hear a song of Great Greys.

In open sand areas of the polygon Tawny Pipits breed. You may find them walking along the sand area in the central part of the polygon. Usually, you will hear these birds before you see them, so if you hear it flying try to notice where it lands.

Another rather common bird in the polygon is the Eurasian Hoopoe. Several pairs of Eurasian Hoopoes breed in the polygon, so walking around you will easily find the birds of exotic appearance. In the polygon, several nesting boxes were

o dėl savo dydžio nesunkiai pastebimi. Šių paukščių patelės ankstyvais rytais mėgsta rankioti akmenukus, todėl kartais jas galima išvysti lesiojančias ant miško keliuko. Pamatę kurtinį greta kelio, neskubėkite stabdyti ir pravažiuokite pro jį, kad paukštis iš karto nenuskristų. Sustoję už 100 m kurtinį galėsite apžiūrėti pro atvirus langus kur kas ilgiau. Vis dėlto pastebėti šiuos paukščius nelengva, neretai miško keliukais tenka nuriedėti ir porą dešimčių kilometrų. Tinkamiausia miško dalis — — plyti tarp Visinčios kaimo ir Gulbino pelkės. Čia kurtinių galima aptikti įvairiais metų laikais, tačiau tuoktuvių įkarštyje (kovą–balandį) šių sparnuočių reikėtų netrikdyti (ypač rytais).

Miškai aplink Špigulės upelį ③. Vienas iš Merkio intakų – Špigulės

placed, thus the birds sometimes stay near them. In May, their loud oop is heard around.

Pine forests in the central part of the wood preferred by Western Capercaillies ②. The site is distant and may be reached by a vehicle. To come here first you have to cross the former military polygon, so be careful to responsibly estimate the road condition and your vehicle. Having crossed the polygon you will find the small road — — of better condition. Western Capercaillies like large pine forests beyond the polygon and live here. If you want to see them move very slowly (10-15 km/h) on small forest roads and look around on both sides of the roads. Usually, Western Capercaillies walk on moss and are easily noticed because of their size. In early mornings female

Lututė (*Aegolius funereus*) © Vytautas Jusys

Boreal Owl © Vytautas Jusys

upelis – išteka iš šiaurinės girios dalies. Miškai aplink šį upelį drėgnesni, vyrauja mišrieji eglynai, beržynai, drebulynai, arčiau Špigulės auga juodalksnynai. Į šią teritoriją galite vykti nuo Baltosios Vokės važiuodami link Senųjų Macelių kaimo. Kaime pervąžiate tiltelį per Špigulės upelį, už 100 m sukite į miško žvyrkelį dešinėje ir važiuokite 2,6 km — —, kol keliukas pasuks vakarų kryptimi. Čia palikite automobilį ir pasivaikščiokite po mišką kairėje žvyrkelio pusėje (tarp žvyrkelio ir Špigulės upelio). Įdomiausias paukščių rūšine sudėtimi miškas plyti abipus upelio iki pat Senųjų Macelių kaimo. Per upelį pa-

Tripirštis genys (Picoides tridactylus)

© Armandas Naudžius

Eurasian Three-toed Woodpecker

© Armandas Naudžius

Western Capercaillies like to peck small stones and you may find them doing so. Having seen a Western Capercaillie next to the road don't hurry to stop and pass it by, so the bird will not fly leaving. Having stopped beyond 100 m you will be able to watch the bird through open windows for a longer time. However, it is not easy to see the birds and sometimes you have to drive a couple of tens of kilometres. The most suitable part of the forest — — extends between the village of Visinčia and the Gulbinas marsh. Here Western Capercaillies are found in different seasons but at the peak of their lekking (March – April) it is advised not to disturb the birds, in mornings in particular.

The forests around the Špigulė stream ③. The Špigulė stream, an affluent of the Merkys, has its source in the northern part of the wood. Forests around this stream are wetter, mixed spruce, birch, aspen forests prevail, black alder forests grow closer to the stream. You may come to the site from Baltoji Vokė taking the direction to the village of Senieji Maceliai. In the village, having passed the bridge over the Špigulė stream, beyond 100 m turn right taking the gravel forest road. Follow it 2,6 km — — until the small road turns westwards. Leave your vehicle here and explore the forest on the left side of the gravel road (between the gravel road and the Špigulė stream), on foot. The most interesting forest in terms of bird species extends on both sides of the stream up to the village of Senieji Maceliai. You will be able to

vyks pereiti tik radus bebrų užtvanką (čia jos suręstos kas kelis šimtus metrų). Šioje teritorijoje auga labai įvairūs miškai, nemažai brandžių medynų plotų, kuriuos mėgsta geniai. Čia galite pastebėti ir tokių retų jų rūšių kaip baltnugaris ir tripirštis geniai, pilkoji, žaliaji ir juodoji meletos. Tinkamiausias metas genių paieškai – kovo antra pusė ir balandžio mėnuo. Šiuo laikotarpiu paukščiai aktyviai treliuoja ir klykauja, todėl nesunku jų aptikti. Ieškodami genių čia galite pastebėti jerubių, pilkųjų gervių, brastinių tilvikų, paprastųjų purplelių (gegužę–liepą), riešutinių, eglinių kryžiasnapių ir kitų įprastų miško paukščių.

Miškus aplink Špigulės upelį mėgsta ir pelėdos. Juose galite išgirsti lututę, žvirblinę ir naminę pelėdas. Lututėms tinkami miškai auga ir centrinėje girios dalyje, kur vyrauja brandūs pušynai. Žvirblinę pelėdą išgirsite tik saulei leidžiantis ir kylant, nes naktį ir dieną šie paukščiai nebalsingi. Ieškodami žvirblinių pelėdų nesunkiai pamatysite slankų, vakarais ir rytais jos aktyviai skraido tuoktuvinius skrydžius sulig medžių viršūnėmis.

Be šių maršrute nurodytų vietų, besidomintiems gamta tikrai reikėtų aplankyti Visinčios ir Šalčios upių pakraščiuose besidriekiančias, dabar labai užaugančias užliejamas pievas. Abiejuose upeliuose neretas tulžys, atviresniuose slėniuose dar galima išgirsti griežlių kreksėjimą, prieš dešimtmetį čia aptikta stulgių tuokvietė. Pavieniai tetervinų patinai mėgsta paburbuliuoti ankstyvais pa-

Dirvoninis kalviukas
(*Anthus campestris*)

© Marius Karlonas

Tawny Pipit © Marius Karlonas

cross the stream if you find a beaver dam, they are built here every several hundred meters apart. In this territory forests are very different, with areas of mature woods preferred by woodpeckers. Several rare species of woodpeckers, such as the White-backed Woodpecker, the Eurasian Three-toed Woodpecker, the Grey-headed, European Green and Black Woodpeckers are found. The best time for woodpecker search is late March and April. In that period woodpeckers actively drum and squeak, it is easy to find them. In search of woodpeckers you may come across Hazel Grouses, Common Cranes, Green Sandpipers, Eurasian Collared Dove (May – July), Spotted Nutcrackers, Red Crossbills and other common forest birds.

vasario rytais, o vasaros pradžioje čia nereti vapsvaėdėiai.

Savarankiškai aplankyti patarti-
na Kernavo pelkių kompleksą, kurio
didžiojoje dalyje plyti pušaitėmis
apaugusi aukštapelkė, o jos pakraš-
čiuose telkšo du skirtingo dydžio
pelkiniai ežerai. Pati pelkė paskelb-
ta telmologiniu draustiniu ir kovo-
rugpjūčio mėnesiais joje lankytis yra
draudžiama. Tačiau ją apžiūrėti verta
bent nuo pakraščių, nes čia taip pat
galima pastebėti kurtinių, tripirščių
genių, ne kartą yra aptikta perinčių
startsakalių. Ypač įdomios Kernavo
upelio pakrantės, kuriose ošia šlapi
lapuočių ir mišrieji miškai. Šioje vieto-
je galima pamatyti pilkąją meletą, tri-
pirštį ir baltnugarį genius, pabaidyti
brastinį tilviką, prieblandoje klausytis
švilpčiojančios žvirblinės pelėdos ar
skrendant kurkiančios slankos. Sute-

Owls prefer forests around the
Špigulė stream, here you may hear
Boreal Owls, Eurasian Pygmy and
Tawny Owls. Forests with mature
pine woods in the central part are
also suitable for Boreal Owls. You
may hear Eurasian Pygmy Owls only
at sunset or sunrise, not at night or
in daytime. Looking for Eurasian Pyg-
my Owls you will easily see Eurasian
Woodcocks that in mornings and
nights actively perform their court-
ship flies at the top of trees.

Besides the above sites, those
interested in nature are advised to
visit overgrowing flooded meadows
stretching at the riversides of the
Visinčia and Šalčia. On both sides of
the streams the Common Kingfisher
is not rare, in more open valleys grat-
ing *kek kek* of Corn Crakes may be
heard, a decade ago a lekking place

Pilkoji meleta (Picus canus) © Dalia Račkauskaitė
Grey-headed Woodpecker © Dalia Račkauskaitė

Sketsakalis (Falco subbuteo)

© Marius Karlonas

Eurasian Hobby © Marius Karlonas

mus išgirsite ūbaujant naminę pelėdą, o jei pasiseks – ir nakties tamsą skrodžiantį uralinės pelėdos balsą.

Kiti gyvūnai. Šiose apylinkėse gyvena stirnos, taurieji elniai, briedžiai, vilkai, lūšys, lapės, šernai, miškinės kiaunės, usūriniai šunys, barsukai, bebrai, pilkieji kiškiai. Naktimis skraiduoja jvairių rūšių šikšnosparniai. Nereti gluodenai, gyvavedžiai ir vikrieji driežai, geltonskruosčiai žalčiai ir angys. Šulnio ežero pakrantėse aptinkama labai retų mūsų šalyje lygiažvynių žalčių.

of Great Snipes was recorded. Individual male Black Grouses like to bubble in early spring mornings, also European Honey Buzzards are not rare in early summer.

You are also advised to visit the complex of the Kernavas marshes on your own, its largest part is occupied by an overgrown raised bog with two marshy lakes of different size at its edges. The marshes are designated a telmological reserve; admission to it is prohibited in March – August. However, it is worth watching it from the edges as here you may find Western Capercaillies, Eurasian Three-toed Woodpeckers, breeding Merlins were recorded here several times. Riversides of the Kernavas stream with wet deciduous and mixed forests are interesting, in particular. Here you may find Grey-headed, Three-toed and White-backed Woodpeckers, Green Sandpipers, at dusk hear a whistling Eurasian Pygmy Owl or Eurasian Woodcock purring during flights. After dark Tawny Owls hoot, and if luck accompanies you may hear piercing the darkness sounds of an Ural Owl.

Other animals. Roe deer, European red deer, moose, wolves, Eurasian lynx, foxes, wild boars, common martens, racoon dogs, badgers, European beavers, grey hares are found. Various species of bats fly at night. Slow worms, viviparous and land lizards, barred grass snakes and common vipers are rather common. At the lakeside of Šulnys smooth snakes, very rare in Lithuania, is found.

OFICIALUS LIETUVOJE APTIKTŲ PAUKŠČIŲ RŪŠIŲ SĄRAŠAS

THE OFFICIAL LIST OF BIRD SPECIES RECORDED IN LITHUANIA

Lietuvos ornitofaunistinė komisija (LOFK) renka informaciją apie retų ir naujų paukščių rūšių mūsų šalyje pasirodymą, apie labai ankstyvus stebėjimus pavasarį ar vėlyvus rudenį, neįprastus žiemojimo ar vasarojimo atvejus. **Dešiniame lentelės stulpelyje romėniškais skaičiais nurodytas laikotarpis, kurio metu rūšis neaptinkama arba reta Lietuvoje, pvz., IX 01–IV 20 periodas rodo, kad paukščio rūšis šalyje reta nuo rugsėjo 1 d. iki balandžio 20 d.** Įrašas „Visi stebėjimai“ reiškia, kad rūšis reta iš-tisus metus, todėl apie ją kaupiamas kiekvienas stebėjimo atvejis. LOFK įrašas reiškia, kad rūšies stebėjimo faktą turi patvirtinti Lietuvos ornitofaunistinė komisija. Pastebėję tokią rūšį, praneškite elektroniniu paštu lofkmail@gmail.com. Jei langelis paliktas tuščias, vadinasi, Lietuvoje rūšis įprasta ir aptinkama visais metų laikais. Daugiau informacijos apie LOFK ir naujausius stebėjimus rasite www.birdlife.lt.

The Lithuanian Rarities Committee (LOFK) collects information concerning occurrence of rare and new species in Lithuania, very early observations in spring and late ones in autumn, unusual wintering or summering cases. **The roman numerals in the right column of the Table specify the time period when the species is not found or is rare in Lithuania: for example, IX.01-IV.20 means the bird species is rare in Lithuania from September 1 to April 20.** The record “all records” means the species is rare the entire year and all cases of occurrence are collected. The “LOFK” means that species confirmation needs approval by the Lithuanian Rarities Committee. Having observed such species please inform by email to lofkmail@gmail.com. An empty cell means the species is common and observed in all seasons of the year in Lithuania. For more information about the LOFK and the latest observations see www.birdlife.lt.

Lietuviški pavadinimai Lithuanian names	Lotyniški pavadinimai Latin names	Angliški pavadinimai English names	Kaupiami stebėjimai Records are collected
Juodoji gulbė	<i>Cygnus atratus</i>	Black Swan	Visi stebėjimai / all records
Gulbė nebylė	<i>Cygnus olor</i>	Mute Swan	
Mažoji gulbė	<i>Cygnus columbianus</i>	Tundra Swan	V 15–VIII 31 ir XII 01–II 29
Gulbė giesmininkė	<i>Cygnus cygnus</i>	Whooper Swan	XII 01–II 29
Želmeninė žąsis	<i>Anser fabalis</i>	Taiga Bean Goose	V 20–IX 10 ir XII 01–III 01
Tundrinė žąsis	<i>Anser serrirostris</i>	Tundra Bean Goose	V 20–IX 10 ir XII 01–III 01
Trumpasnapė žąsis	<i>Anser brachyrhynchus</i>	Pink-footed Goose	Visi stebėjimai / all records
Baltakaktė žąsis	<i>Anser albifrons</i>	Greater White-fronted Goose	VI 01–IX 10 ir XII 01–II 29
Mažoji žąsis	<i>Anser erythropus</i>	Lesser White-fronted Goose	Visi stebėjimai / all records
Pilkoji žąsis	<i>Anser anser</i>	Greylag Goose	XII 01–II 29
Kalninė žąsis	<i>Anser indicus</i>	Bar-headed Goose	Visi stebėjimai / all records
Snieginė žąsis	<i>Anser caerulescens</i>	Snow Goose	Visi stebėjimai / all records
Kanadinė berniklė	<i>Branta canadensis</i>	Canada Goose	Visi stebėjimai / all records
Šiaurinė kanadinė berniklė	<i>Branta hutchesii</i>	Cackling Goose	Visi stebėjimai / all records
Baltakruostė berniklė	<i>Branta leucopsis</i>	Barnacle Goose	VI 01–IX 10 ir XII 01–II 29
Paprastoji berniklė	<i>Branta bernicla</i>	Brant Goose	Visi stebėjimai / all records B. b. hrota – LOFK
Rudakaklė berniklė	<i>Branta ruficollis</i>	Red-breasted Goose	Visi stebėjimai / all records
Egipcinė žąsis	<i>Alopochen aegyptiaca</i>	Egyptian Goose	LOFK
Rudoji urvinė antis	<i>Tadorna ferruginea</i>	Ruddy Shelduck	LOFK
Urvinė antis	<i>Tadorna tadorna</i>	Common Shelduck	XI 01–III 10 ir visi stebėjimai vidaus vandenys / and all records inland
Miškinė antis	<i>Aix sponsa</i>	Wood Duck	Visi stebėjimai / all records
Mandarininė antis	<i>Aix galericulata</i>	Mandarin Duck	Visi stebėjimai / all records
Eurazinė cypė	<i>Mareca penelope</i>	Eurasian Wigeon	XII 01–II 29
Amerikinė cypė	<i>Mareca americana</i>	American Wigeon	LOFK
Puikioji cypė	<i>Mareca sibilatrix</i>	Chiloe Wigeon	Visi stebėjimai / all records
Pilkoji antis	<i>Mareca strepera</i>	Gadwall	XII 01–II 29
Rudagalvė kryklė	<i>Anas crecca</i>	Eurasian Teal	XII 01–II 29
Didžioji antis	<i>Anas platyrhynchos</i>	Mallard	
Smailiauodegė antis	<i>Anas acuta</i>	Northern Pintail	XII 01–II 29
Dryžagalvė kryklė	<i>Spatula querquedula</i>	Garganey	XII 01–III 15
Šaukštasnapė antis	<i>Spatula clypeata</i>	Northern Shoveler	XII 01–III 15
Salminė antis	<i>Netta rufina</i>	Red-crested Pochard	Visi stebėjimai / all records
Rudagalvė antis	<i>Aythya ferina</i>	Common Pochard	XII 01–II 29
Rudė	<i>Aythya nyroca</i>	Ferruginous Duck	Visi stebėjimai / all records
Kuoduotoji antis	<i>Aythya fuligula</i>	Tufted Duck	
Žiloji antis	<i>Aythya marila</i>	Greater Scaup	XII 01–II 29 (tik vidaus vandenysse / inland waters only)
Paprastoji gaga	<i>Somateria mollissima</i>	Common Eider	Visi stebėjimai / all records
Skiauterėtoji gaga	<i>Somateria spectabilis</i>	King Eider	LOFK
Sibirinė gaga	<i>Polysticta stelleri</i>	Steller's Eider	Visi stebėjimai / all records
Islandinė antis	<i>Histrionicus histrionicus</i>	Harlequin Duck	LOFK
Ledinė antis	<i>Clangula hyemalis</i>	Long-tailed Duck	VI 01–VIII 31 ir visi stebėjimai vidaus vandenysse / and all records inland waters
Juodoji antis	<i>Melanitta nigra</i>	Common Scoter	VI 01–VIII 31 ir visi stebėjimai vidaus vandenysse / and all records inland waters
Nuodėgulė	<i>Melanitta fusca</i>	Velvet Scoter	VI 01–VIII 31 ir visi stebėjimai vidaus vandenysse / and all records inland waters
Klykuolė	<i>Bucephala clangula</i>	Common Goldeneye	
Baltakuolė klykuolė	<i>Bucephala albeola</i>	Bufflehead	Visi stebėjimai / all records
Mažasis dančiasnapis	<i>Mergellus albellus</i>	Smew	V 15–VIII 31
Vidutinis dančiasnapis	<i>Mergus serrator</i>	Red-breasted Merganser	V 01–VIII 31 (visur) ir XII 01–II 29 (tik vidaus vandenysse / inland waters only)
Didysis dančiasnapis	<i>Mergus merganser</i>	Common Merganser	
Baltagalvė stačiauoodegė antis	<i>Oxyura leucocephala</i>	White-headed Duck	Visi stebėjimai / all records
Jerubė	<i>Tetrastes bonasia</i>	Hazel Grouse	

Žvyrė	<i>Lagopus lagopus</i>	Willow Ptarmigan	LOFK
Tetervinas	<i>Lyrurus tetrix</i>	Black Grouse	
Kurtinys	<i>Tetrao urogallus</i>	Western Capercaillie	
Kurapka	<i>Perdix perdix</i>	Grey Partridge	
Putpelė	<i>Coturnix coturnix</i>	Common Quail	X 01–IV 15
Paprastasis fazanas	<i>Phasianus colchicus</i>	Common Pheasant	Visi stebėjimai / all records
Auksinis fazanas	<i>Chrysolophus pictus</i>	Golden Pheasant	Visi stebėjimai / all records
Sidabrinis fazanas	<i>Lophura nymthema</i>	Silver pheasant	Visi stebėjimai / all records
Karališkasis fazanas	<i>Syrnaticus reevesii</i>	Reeves's pheasant	Visi stebėjimai / all records
Rudakaklis naras	<i>Gavia stellata</i>	Red-throated Loon	XII 01–III 15 (tik vidaus vandenys / inland waters only) ir VI 01–VIII 31
Juodakaklis naras	<i>Gavia arctica</i>	Black-throated Loon	XII 01–III 15 (tik vidaus vandenys / inland waters only) ir VI 01–VIII 31
Ledinis naras	<i>Gavia immer</i>	Common Loon	LOFK
Geltonsnapis naras	<i>Gavia adamsii</i>	Yellow-billed Loon	LOFK
Mažasis kragas	<i>Tachybaptus ruficollis</i>	Little Grebe	XII 01–III 15
Ausuotasis kragas	<i>Podiceps cristatus</i>	Great Crested Grebe	XII 01–III 15 (tik vidaus vandenys / inland waters only)
Rudakaklis kragas	<i>Podiceps grisegena</i>	Red-necked Grebe	XII 01–III 15
Raguotasis kragas	<i>Podiceps auritus</i>	Horned Grebe	Visi stebėjimai / all records
Juodakaklis kragas	<i>Podiceps nigricollis</i>	Black-necked Grebe	XI 01–III 15
Šiaurinis audrašauklis	<i>Oceanodroma leucorhoa</i>	Leach's Storm Petrel	LOFK
Šiaurinis padūkėlis	<i>Morus bassanus</i>	Northern Gannet	LOFK
Didysis kormoranas	<i>Phalacrocorax carbo</i>	Great Cormorant	XII 01–II 29 (tik vidaus vandenys / inland waters only)
Kuoduotasis kormoranas	<i>Phalacrocorax aristotelis</i>	European Shag	LOFK
Mažasis kormoranas	<i>Microcarbo pygmeus</i>	Pygmy Cormorant	LOFK
Rožinis pelikanas	<i>Pelecanus onocrotalus</i>	Great White Pelican	LOFK
Garbanotasis pelikanas	<i>Pelecanus crispus</i>	Dalmatian Pelican	LOFK
Didysis baublys	<i>Botaurus stellaris</i>	Eurasian Bittern	XII 01–II 29
Mažasis baublys	<i>Ixobrychus minutus</i>	Little Bittern	Visi stebėjimai / all records
Naktikovis	<i>Nycticorax nycticorax</i>	Black-crowned Night Heron	LOFK
Ibiškasis garnys	<i>Bubulcus ibis</i>	Western Cattle Egret	LOFK
Mažasis baltasis garnys	<i>Egretta garzetta</i>	Little Egret	LOFK
Didysis baltasis garnys	<i>Ardea alba</i>	Great Egret	XI 16–III 15
Pilkasis garnys	<i>Ardea cinerea</i>	Grey Heron	
Purpurinis garnys	<i>Ardea purpurea</i>	Purple Heron	LOFK
Juodasis gandra	<i>Ciconia nigra</i>	Black Stork	IX 15–III 20
Baltasis gandra	<i>Ciconia ciconia</i>	White Stork	IX 15–III 15
Rudasis ibis	<i>Plegadis falcinellus</i>	Glossy Ibis	LOFK
Šventasis ibis	<i>Threskiornis aethiopicus</i>	African Sacred Ibis	Visi stebėjimai / all records
Gimovė	<i>Platalea leucorodia</i>	Eurasian Spoonbill	LOFK
Paprastasis flamingas	<i>Phoenicopterus roseus</i>	Greater Flamingo	LOFK
Vapsvaėdis	<i>Pernis apivorus</i>	European Honey Buzzard	X 01–IV 15
Juodasis peslys	<i>Milvus migrans</i>	Black Kite	X 01–III 15
Rudasis peslys	<i>Milvus milvus</i>	Red Kite	Visi stebėjimai / all records
Jūrinis erelis	<i>Haliaeetus albicilla</i>	White-tailed Eagle	
Palšasis grifas	<i>Gyps fulvus</i>	Griffon Vulture	LOFK
Gyvatėdis	<i>Circus gallicus</i>	Short-toed Snake Eagle	Visi stebėjimai / all records
Nendrinė lingė	<i>Circus aeruginosus</i>	Western Marsh Harrier	XI 01–III 15
Javinė lingė	<i>Circus cyaneus</i>	Hen Harrier	V 15–VIII 31 ir XII 01–II 29
Stepinė lingė	<i>Circus macrourus</i>	Pallid Harrier	Visi stebėjimai / all records
Pievinė lingė	<i>Circus pygargus</i>	Montagu's Harrier	X 01–III 15
Vištvanagis	<i>Accipiter gentilis</i>	Northern Goshawk	
Paukštvanagis	<i>Accipiter nisus</i>	Eurasian Sparrowhawk	
Paprastasis suopis	<i>Buteo buteo</i>	Common Buzzard	
Stepinis suopis	<i>Buteo rufinus</i>	Long-legged Buzzard	LOFK
Tūbuotasis suopis	<i>Buteo lagopus</i>	Rough-legged Buzzard	V 01–IX 15
Mažasis erelis rėksnys	<i>Clanga pomarina</i>	Lesser Spotted Eagle	X 01–III 15
Didysis erelis rėksnys	<i>Clanga clanga</i>	Greater Spotted Eagle	LOFK
Nepalinis erelis	<i>Aquila nipalensis</i>	Steppe Eagle	LOFK
Karališkasis erelis	<i>Aquila heliaca</i>	Eastern Imperial Eagle	LOFK
Kilnusis erelis	<i>Aquila chrysaetos</i>	Golden Eagle	Visi stebėjimai / all records
Nykštukinis erelis	<i>Hieraetus pennatus</i>	Booted Eagle	LOFK
Žuvininkas	<i>Pandion haliaetus</i>	Western Osprey	X 15–III 15

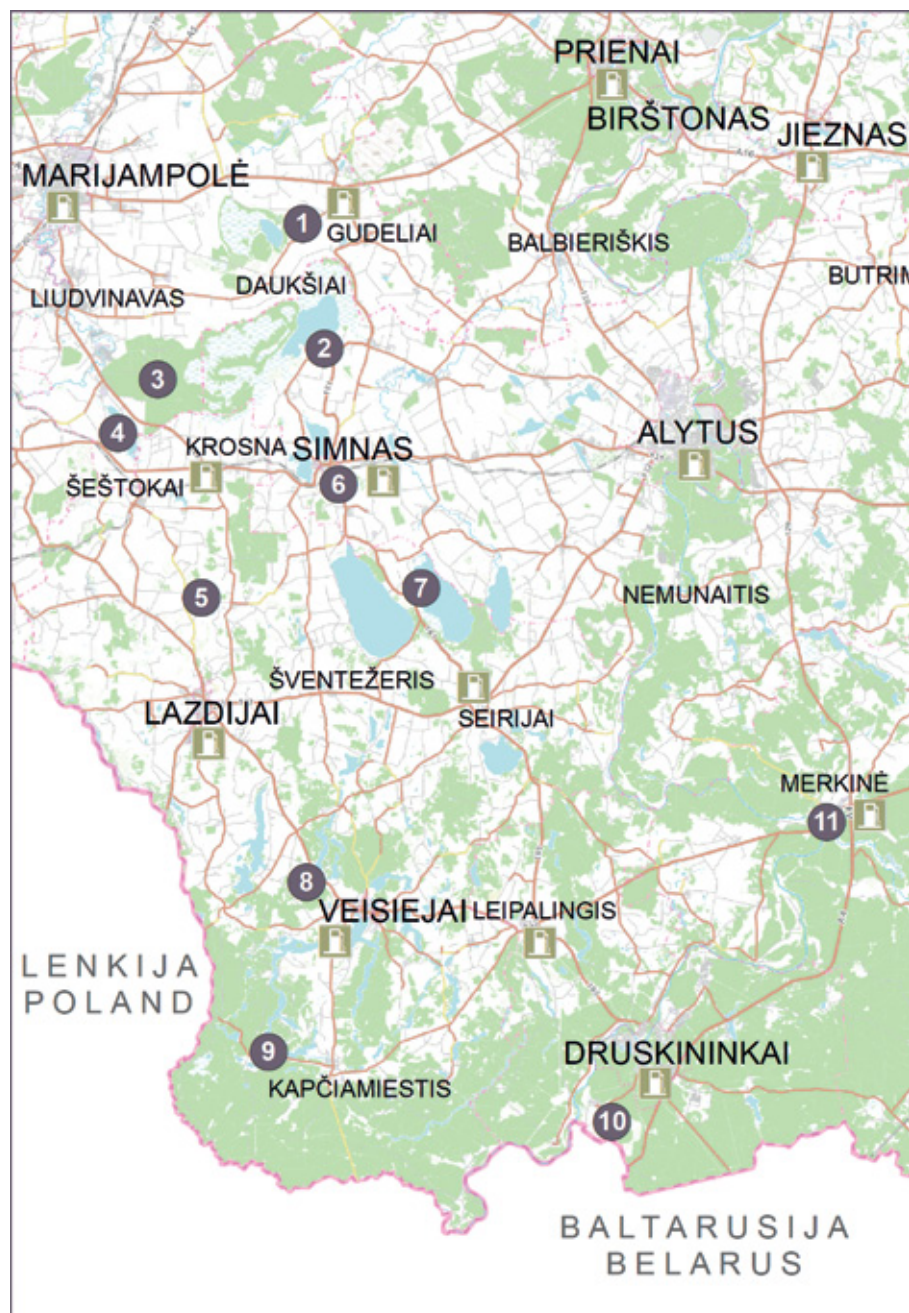
Stepinis pelėsakalis	<i>Falco naumanni</i>	Lesser Kestrel	LOFK
Paprastasis pelėsakalis	<i>Falco tinnunculus</i>	Common Kestrel	XI 01–III 15 (išskyrus pajūrį / except seaside)
Raudonkojis sakalas	<i>Falco vespertinus</i>	Red-footed Falcon	Visi stebėjimai / all records
Startsakalis	<i>Falco columbarius</i>	Merlin	V 01–IX 10, XII 01–III 15
Sketsakalis	<i>Falco subbuteo</i>	Eurasian Hobby	X 01–IV 15
Eleonoros sakalas	<i>Falco eleonora</i>	Eleonora's Falcon	LOFK
Taurusis sakalas	<i>Falco cherrug</i>	Saker Falcon	LOFK
Medžioklinis sakalas	<i>Falco rusticolus</i>	Gyr Falcon	LOFK
Sakalas keleivis	<i>Falco peregrinus</i>	Peregrine Falcon	V 01–VIII 15 ir XII 01–II 29
Ilgasnapė vištelė	<i>Rallus aquaticus</i>	Water Rail	XII 01–III 15
Švygžda	<i>Porzana porzana</i>	Spotted Crake	X 01–III 31
Plovinė vištelė	<i>Porzana parva</i>	Little Crake	IX 15–IV 25
Mažoji švygžda	<i>Porzana pusilla</i>	Baillon's Crake	LOFK
Griežlė	<i>Crex crex</i>	Corn Crake	X 01–IV 15
Nendrinė vištelė	<i>Gallinula chloropus</i>	Common Moorhen	XII 01–II 29
Laukys	<i>Fulica atra</i>	Eurasian Coot	
Pilkoji gervė	<i>Grus</i>	Common Crane	XI 20–II 29
Puošnusis einis	<i>Chlamydotis undulata</i>	Houbara Bustard	LOFK
Didysis einis	<i>Otis tarda</i>	Great Bustard	LOFK
Jūršarkė	<i>Haematopus ostralegus</i>	Eurasian Oystercatcher	XI 01–III 15
Kojūkas	<i>Himantopus himantopus</i>	Black-winged Stilt	LOFK
Avocetė	<i>Recurvirostra avosetta</i>	Pied Avocet	Visi stebėjimai / all records
Storkulnis	<i>Burhinus oedecnemus</i>	Eurasian Stone-curlew	LOFK
Juodasparnė kregždūnė	<i>Glareola nordmanni</i>	Black-winged Pratincole	LOFK
Ulinis kirliakas	<i>Charadrius dubius</i>	Little Ringed Plover	X 01–III 31
Jūrinis kirliakas	<i>Charadrius hiaticula</i>	Common Ringed Plover	V 01–VII 15 ir XI 01–III 15
Juodakojis kirliakas	<i>Charadrius alexandrinus</i>	Kentish Plover	LOFK
Mornelis	<i>Charadrius morinellus</i>	Eurasian Dotterel	LOFK
Tundrinis sėjikas	<i>Pluvialis fulva</i>	Pacific Golden Plover	LOFK
Amerikinis sėjikas	<i>Pluvialis dominica</i>	American Golden Plover	LOFK
Dirvinis sėjikas	<i>Pluvialis apricaria</i>	European Golden Plover	XII 01–II 29
Jūrinis sėjikas	<i>Pluvialis squatarola</i>	Grey Plover	VI 01–VII 10 ir XII 01–IV 15
Baltauodegė pėmpė	<i>Vanellus leucurus</i>	White-tailed Lapwing	LOFK
Paprastoji pėmpė	<i>Vanellus vanellus</i>	Northern Lapwing	XII 01–II 29
Islandinis bėgikas	<i>Calidris canutus</i>	Red Knot	XI 01–IV 30 ir visi stebėjimai šalies viduje / and all records inland
Smiltinukas	<i>Calidris alba</i>	Sanderling	XI 01–VII 15
Mažasis bėgikas	<i>Calidris minuta</i>	Little Stint	X 15–V 10
Teminko bėgikas	<i>Calidris temminckii</i>	Temminck's Stint	X 01–V 01
Raibakrūtis bėgikas	<i>Calidris melanotos</i>	Pectoral Sandpiper	LOFK
Lenktasnapis bėgikas	<i>Calidris ferruginea</i>	Curlew Sandpiper	IX 20–V 20
Jūrinis bėgikas	<i>Calidris maritima</i>	Purple Sandpiper	LOFK
Juodakrūtis bėgikas	<i>Calidris alpina</i>	Dunlin	XI 15–IV 15
Plokščiasnapis bėgikas	<i>Calidris falcinellus</i>	Broad-billed Sandpiper	Visi stebėjimai / all records
Gaidukas	<i>Calidris pugnax</i>	Ruff	XI 01–III 31
Oželis nykštukas	<i>Lymnocyrtes minimus</i>	Jack Snipe	XII 01–II 29 ir V 15–VIII 31
Perkūno oželis	<i>Gallinago gallinago</i>	Common Snipe	XII 01–II 29
Stulgys	<i>Gallinago media</i>	Great Snipe	IX 01–III 31
Slanka	<i>Scolopax rusticola</i>	Eurasian Woodcock	XII 01–III 15
Paprastasis griciukas	<i>Limosa limosa</i>	Black-tailed Godwit	X 15–III 20
Laplandinis griciukas	<i>Limosa lapponica</i>	Bar-tailed Godwit	XI 01–IV 30 ir visi stebėjimai / and all records inland
Vidutinė kuolinga	<i>Numenius phaeopus</i>	Whimbrel	IX 01 – IV 15 ir V 01–VII 31
Didžioji kuolinga	<i>Numenius arquata</i>	Eurasian Curlew	X 15–III 2
Tamsusis tilvikas	<i>Tringa erythropus</i>	Spotted Redshank	XI 01–III 31
Raudonkojis tilvikas	<i>Tringa totanus</i>	Common Redshank	XI 01–III 15
Kūdrinis tilvikas	<i>Tringa stagnatilis</i>	Marsh Sandpiper	Visi stebėjimai / all records
Žaliakojis tilvikas	<i>Tringa nebularia</i>	Common Greenshank	XI 01–III 31
Brastinis tilvikas	<i>Tringa ochropus</i>	Green Sandpiper	X 01–III 15
Tikutis	<i>Tringa glareola</i>	Wood Sandpiper	X 10–IV 20
Terekija	<i>Xenus cinereus</i>	Terek Sandpiper	LOFK
Krantinis tilvikas	<i>Actitis hypoleucos</i>	Common Sandpiper	X 01–IV 15
Dėmėtasis krantinis tilvikas	<i>Actitis macularius</i>	Spotted Sandpiper	LOFK

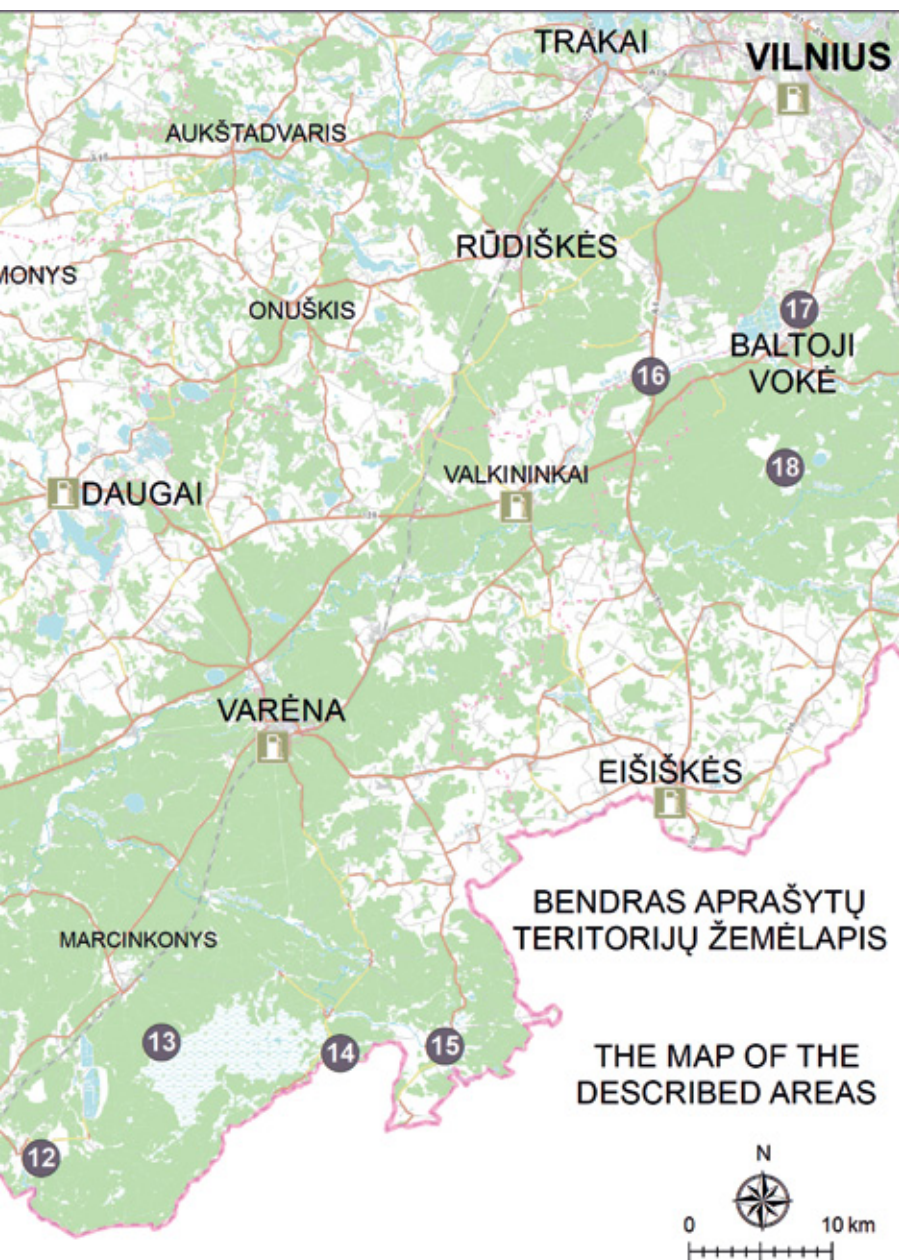
Akmenė	<i>Arenaria interpres</i>	Ruddy Turnstone	X 15–IV 30 ir visi stebėjimai šalies viduje / all records inland
Apvaliasnapis plaukikas	<i>Phalaropus lobatus</i>	Red-necked Phalarope	Visi stebėjimai
Plokščiasnapis plaukikas	<i>Phalaropus fulicarius</i>	Red Phalarope	LOFK
Bukauodegis plėšikas	<i>Stercorarius pomarinus</i>	Pomarine Jaeger	LOFK
Smailiauodegis plėšikas	<i>Stercorarius parasiticus</i>	Parasitic Jaeger	Visi stebėjimai / all records
Ilgauodegis plėšikas	<i>Stercorarius longicaudus</i>	Long-tailed Jaeger	LOFK
Didysis plėšikas	<i>Stercorarius skua</i>	Great Skua	LOFK
Kiras kvatoklis	<i>Ichthyaetus ichthyaetus</i>	Pallas's Gull	LOFK
Juodagalvis kiras	<i>Ichthyaetus melanocephalus</i>	Mediterranean Gull	Visi stebėjimai / all records
Karibinis kiras	<i>Leucophaeus atricilla</i>	Laughing Gull	LOFK
Bonaparto kiras	<i>Chroicocephalus philadelphia</i>	Bonaparte's Gull	LOFK
Rudagalvis kiras	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	Black-headed Gull	
Laibasnapis kiras	<i>Chroicocephalus genei</i>	Slender-billed Gull	LOFK
Paprastasis kiras	<i>Larus canus</i>	Mew Gull	
Silkinis kiras	<i>Larus fuscus</i>	Lesser Black-backed Gull	XII 01–III 15 L. f. heuglini – visi stebėjimai / all records L. f. intermedia – LOFK L. f. graellsii – visi stebėjimai / all records
Sidabrinis kiras	<i>Larus argentatus</i>	European Herring Gull	
Kaspijinis kiras	<i>Larus cachinnans</i>	Caspian Gull	
Geltonkojis kiras	<i>Larus michahellis</i>	Yellow-legged Gull	LOFK
Tolimųjų Rytų kiras	<i>Larus schistisagus</i>	Slaty-backed Gull	LOFK
Mažasis poliarinis kiras	<i>Larus glaucoideus</i>	Iceland Gull	LOFK
Didysis poliarinis kiras	<i>Larus hyperboreus</i>	Glaucous Gull	LOFK
Balnuotasis kiras	<i>Larus marinus</i>	Great Black-backed Gull	
Rožinis kiras	<i>Rhodostethia rosea</i>	Ross's Gull	LOFK
Tripirštis kiras	<i>Rissa tridactyla</i>	Black-legged Kittiwake	I 01–XII 31
Skeltauodegis kiras	<i>Xema sabini</i>	Sabine's Gull	LOFK
Mažasis kiras	<i>Hydrocoloeus minutus</i>	Little Gull	XI 16–III 10
Plėšrioji žuvėdra	<i>Hydroprogne caspia</i>	Caspian Tern	V 20–VII 10 ir X 01–IV 15
Margaspapė žuvėdra	<i>Thalasseus sandwicensis</i>	Sandwich Tern	X 01–IV 15 ir visi stebėjimai ne pajūryje / and all records except seaside
Upinė žuvėdra	<i>Sterna hirundo</i>	Common Tern	X 15–IV 05
Poliarinė žuvėdra	<i>Sterna paradisaea</i>	Arctic Tern	Visi stebėjimai / all records
Mažoji žuvėdra	<i>Sternula albifrons</i>	Little Tern	IX 01–IV 20
Baltaskruostė žuvėdra	<i>Chlidonias hybrida</i>	Whiskered Tern	IX 01 – IV 30
Juodoji žuvėdra	<i>Chlidonias niger</i>	Black Tern	X 01–IV 20
Baltasparnė žuvėdra	<i>Chlidonias leucopterus</i>	White-winged Tern	IX 01 – IV 30
Laibasnapis narūnėlis	<i>Uria aalge</i>	Common Murre	Visi stebėjimai / all records (išskyrus jūroje / except sea)
Alka	<i>Alca torda</i>	Razorbill	Visi stebėjimai / all records (išskyrus jūroje / except sea)
Taistė	<i>Cephus grylle</i>	Black Guillemot	Visi stebėjimai / all records
Mažoji alka	<i>Alle alle</i>	Little Auk	LOFK
Mormonas	<i>Fratercula arctica</i>	Atlantic Puffin	LOFK
Stepinė vištelė	<i>Syrhaptes paradoxus</i>	Pallas's Sandgrouse	LOFK
Uolinis karvelis	<i>Columba livia</i>	Rock Dove	
Uldukas	<i>Columba oenas</i>	Stock Dove	XII 01–II 29
Keršulis	<i>Columba palumbus</i>	Common Wood Pigeon	XII 01–II 29
Pietinis purplėlis	<i>Streptopelia decaocto</i>	Eurasian Collared Dove	
Paprastasis purplėlis	<i>Streptopelia turtur</i>	European Turtle Dove	IX 15–IV 20
Ilgauodegis purplėlis	<i>Oena capensis</i>	Namaqua Dove	Visi stebėjimai / all records
Kalita	<i>Myiopsitta monachus</i>	Monk Parakeet	Visi stebėjimai / all records
Kramerio papūga	<i>Psittacula krameri</i>	Rose-ringed Parakeet	LOFK
Gegutė	<i>Cuculus canorus</i>	Common Cuckoo	X 01–IV 10
Liepsnotojį pelėda	<i>Tyto alba</i>	Western Barn Owl	Visi stebėjimai / all records
Apukėlis	<i>Otus scops</i>	Eurasian Scops Owl	LOFK

Didysis apuokas	<i>Bubo bubo</i>	Eurasian Eagle-Owl	Visi stebėjimai / all records
Baltoji pelėda	<i>Bubo scandiacus</i>	Snowy Owl	LOFK
Raiboji pelėda	<i>Surnia ulula</i>	Northern Hawk-Owl	LOFK
Žvirblinė pelėda	<i>Glaucidium passerinum</i>	Eurasian Pygmy Owl	
Pelėdikė	<i>Athene noctua</i>	Little Owl	LOFK
Naminė pelėda	<i>Strix aluco</i>	Tawny Owl	
Uralinė pelėda	<i>Strix uralensis</i>	Ural Owl	Visi stebėjimai / all records
Laplandinė pelėda	<i>Strix nebulosa</i>	Great Grey Owl	LOFK
Mažasis apuokas	<i>Asio otus</i>	Long-eared Owl	
Balinė pelėda	<i>Asio flammeus</i>	Short-eared Owl	Visi stebėjimai / all records
Lututė	<i>Aegolius funereus</i>	Boreal Owl	
Lėlys	<i>Caprimulgus europaeus</i>	European Nightjar	X 11–IV 15
Juodasis čiurlys	<i>Apus apus</i>	Common Swift	IX 16–IV 30
Blyškasis čiurlys	<i>Apus pallidus</i>	Pallid Swift	LOFK
Baltapilvis alpinis čiurlys	<i>Tachymarptis melba</i>	Alpine Swift	LOFK
Tulžys	<i>Alcedo atthis</i>	Common Kingfisher	
Bitininkas	<i>Merops apiaster</i>	European Bee-eater	Visi stebėjimai / all records
Žalvarnis	<i>Coracias garrulus</i>	European Roller	Visi stebėjimai / all records
Kukutis	<i>Upupa epops</i>	Eurasian Hoopoe	X 01–III 31
Gražiagalvė	<i>Jynx torquilla</i>	Eurasian Wryneck	IX 15–IV 15
Pilkioji meleta	<i>Picus canus</i>	Grey-headed Woodpecker	
Žalioji meleta	<i>Picus viridis</i>	European Green Woodpecker	
Juodoji meleta	<i>Dryocopus martius</i>	Black Woodpecker	
Didysis margasis genys	<i>Dendrocopos major</i>	Great Spotted Woodpecker	
Vidutinis margasis genys	<i>Dendrocoptes medius</i>	Middle Spotted Woodpecker	
Sirinis margasis genys	<i>Dendrocopos syriacus</i>	Sirian Woodpecker	LOFK
Mažasis margasis genys	<i>Dryobates minor</i>	Lesser Spotted Woodpecker	
Baltuogaris genys	<i>Dendrocopos leucotos</i>	White-backed Woodpecker	
Tripirštis genys	<i>Picoides tridactylus</i>	Eurasian Three-toed Woodpecker	
Paprastasis stepinis viversys	<i>Melanocorypha calandra</i>	Calandra Lark	LOFK
Didysis trumpapirštis viversys	<i>Calandrella brachydactyla</i>	Greater Short-toed Lark	LOFK
Pilkasis trumpapirštis viversys	<i>Alauda rufescens</i>	Lesser Short-toed Lark	LOFK
Kuoduotasis viversys	<i>Galerida cristata</i>	Crested Lark	LOFK
Lygutė	<i>Lullula arborea</i>	Woodlark	XII 01–II 29
Dirvinis viversys	<i>Alauda arvensis</i>	Eurasian Skylark	XII 01–II 29
Raguotasis viversys	<i>Eremophila alpestris</i>	Horned Lark	Visi stebėjimai / all records
Urvinė kregždė	<i>Riparia riparia</i>	Sand Martin	IX 15–IV 25
Selmeninė kregždė	<i>Hirundo rustica</i>	Barn Swallow	X 21–IV 15
Daurinė kregždė	<i>Cecropis daurica</i>	Red-rumped Swallow	LOFK
Langinė kregždė	<i>Delichon urbicum</i>	Common House Martin	X 01–IV 20
Dirvoninis kalviukas	<i>Anthus campestris</i>	Tawny Pipit	X 01–IV 15
Rišaro kalviukas	<i>Anthus richardi</i>	Richard's Pipit	LOFK
Miškinis kalviukas	<i>Anthus trivialis</i>	Tree Pipit	X 15–IV 15
Tundrinis kalviukas	<i>Anthus gustavi</i>	Pechora Pipit	LOFK
Plevinis kalviukas	<i>Anthus pratensis</i>	Meadow Pipit	XII 01–II 29
Rudagurklis kalviukas	<i>Anthus cervinus</i>	Red-throated Pipit	LOFK
Vandeninis kalviukas	<i>Anthus spinoletta</i>	Water Pipit	LOFK
Uolinis kalviukas	<i>Anthus petrosus</i>	Eurasian Rock Pipit	Visi stebėjimai / all records
Geltonoji kielė	<i>Motacilla flava</i>	Western Yellow Wagtail	X 01–IV 15 M. f. thunbergi – visi stebėjimai / all records
Geltongalvė kielė	<i>Motacilla citreola</i>	Citrine Wagtail	M. f. feldeg – LOFK Visi stebėjimai / all records
Kalninė kielė	<i>Motacilla cinerea</i>	Grey Wagtail	LOFK
Baltoji kielė	<i>Motacilla alba</i>	White Wagtail	XI 01–III 15 M. f. yarrellii – LOFK
Svirbelis	<i>Bombicilla garrulus</i>	Bohemian Waxwing	V 15–IX 15
Vandeninis strazdas	<i>Cinclus cinclus</i>	White-throated Dipper	Visi stebėjimai / all records
Karietaitė	<i>Troglodytes troglodytes</i>	Eurasian Wren	
Paprastasis erkšketžvirblis	<i>Prunella modularis</i>	Dunnock	XI 15–III 31
Sibirinis erkšketžvirblis	<i>Prunella montanella</i>	Siberian Accentor	LOFK

Liepsnėlė	<i>Erithacus rubecula</i>	European Robin	XII 01–II 29
Rytinė lakštingala	<i>Luscinia luscinia</i>	Thrush Nightingale	IX 01–IV 20
Vakarinė lakštingala	<i>Luscinia megarhynchos</i>	Common Nightingale	LOFK
Mėlyngurklė	<i>Luscinia svecica</i>	Bluethroat	L. s. svecica, L. s. cyanecula Visi stebėjimai / all records
Mėlynuodegė	<i>Tarsiger cyanurus</i>	Red-flanked Bluetail	LOFK
Dūminė raudonuodegė	<i>Phoenicurus ochruros</i>	Black Redstart	XI 20–III 15
Paprastoji raudonuodegė	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	Common Redstart	X 15–IV 15
Paprastoji kiauiliukė	<i>Saxicola rubetra</i>	Whinchat	X 01–IV 15
Sibirinė juodagalvė kiauiliukė	<i>Saxicola maurus</i>	Siberian Stonechat	LOFK
Europinė juodagalvė kiauiliukė	<i>Saxicola rubicola</i>	European Stonechat	LOFK
Palšasis kūltupys	<i>Oenanthe isabellina</i>	Isabelline Wheatear	LOFK
Paprastasis kūltupys	<i>Oenanthe oenanthe</i>	Northern Wheatear	X 15–III 31
Margasis kūltupys	<i>Oenanthe pleschanka</i>	Pied Wheatear	LOFK
Baltagurklis strazdas	<i>Turdus torquatus</i>	Ring Ouzel	Visi stebėjimai / all records
Juodasis strazdas	<i>Turdus merula</i>	Common Blackbird	
Smilginis strazdas	<i>Turdus pilaris</i>	Fieldfare	
Strazdas giesmininkas	<i>Turdus philomelos</i>	Song Thrush	XII 01–III 15
Baltabruvis strazdas	<i>Turdus iliacus</i>	Redwing	XII 01–III 15
Amalinis strazdas	<i>Turdus viscivorus</i>	Mistle Thrush	XII 01–II 29
Margasis žiogelis	<i>Locustella naevia</i>	Common Grasshopper Warbler	IX 20–IV 20
Upinis žiogelis	<i>Locustella fluviatilis</i>	River Warbler	IX 20–IV 20
Nendrinis žiogelis	<i>Locustella luscinioides</i>	Savi's Warbler	IX 20–IV 15
Mažoji tošinukė	<i>Iduna caligata</i>	Booted Warbler	LOFK
Meldinė nendrinukė	<i>Acrocephalus paludicola</i>	Aquatic Warbler	VIII 15–IV 30
Ežerinė nendrinukė	<i>Acrocephalus schoenobaenus</i>	Sedge Warbler	X 01–IV 25
Indinė nendrinukė	<i>Acrocephalus agricola</i>	Paddyfield Warbler	LOFK
Sodinė nendrinukė	<i>Acrocephalus dumetorum</i>	Blyth's Reed Warbler	Visi stebėjimai / all records
Karklinė nendrinukė	<i>Acrocephalus palustris</i>	Marsh Warbler	X 01–V 10
Mažoji krakšlė	<i>Acrocephalus scirpaceus</i>	Eurasian Reed Warbler	X 15–IV 25
Didžioji krakšlė	<i>Acrocephalus arundinaceus</i>	Great Reed Warbler	IX 20–IV 25
Paprastoji tošinukė	<i>Hippolais icterina</i>	Icterine Warbler	X 15–IV 25
Alpinė devynbalsė	<i>Sylvia cantillans</i>	Subalpine Warbler	LOFK
Sardininė juodagalvė devynbalsė	<i>Sylvia melanocephala</i>	Sardinian Warbler	LOFK
Raiboji devynbalsė	<i>Sylvia nisoria</i>	Barred Warbler	IX 01–IV 30
Pilkoji devynbalsė	<i>Sylvia curruca</i>	Lesser Whitethroat	X 01–IV 15
Rudoji devynbalsė	<i>Sylvia communis</i>	Common Whitethroat	X 01–IV 25
Sodinė devynbalsė	<i>Sylvia borin</i>	Garden Warbler	X 15–IV 30
Juodagalvė devynbalsė	<i>Sylvia atricapilla</i>	Eurasian Blackcap	XI 15–IV 15
Šiaurinė pečialinda	<i>Phylloscopus trochiloides</i>	Greenish Warbler	IX 01–V 15
Arktinė pečialinda	<i>Phylloscopus borealis</i>	Arctic Warbler	LOFK
Nykštukinė pečialinda	<i>Phylloscopus proregulus</i>	Pallas's Leaf Warbler	LOFK
Geltonbruvė pečialinda	<i>Phylloscopus inornatus</i>	Yellow-browed Warbler	I 01–XII 31
Sajaninė pečialinda	<i>Phylloscopus humei</i>	Hume's Leaf Warbler	LOFK
Storasnapė pečialinda	<i>Phylloscopus schwarzi</i>	Radde's Warbler	LOFK
Rudoji pečialinda	<i>Phylloscopus fuscatus</i>	Dusky Warbler	LOFK
Žalioji pečialinda	<i>Phylloscopus sibilatrix</i>	Wood Warbler	IX 15–IV 15
Pilkoji pečialinda	<i>Phylloscopus collybita</i>	Common Chiffchaff	XI 15–III 20 Ph. c. tristis – LOFK
Ankstyvoji pečialinda	<i>Phylloscopus trochilus</i>	Willow Warbler	X 15–IV 10
Paprastasis nykštukas	<i>Regulus regulus</i>	Goldcrest	
Baltabruvis nykštukas	<i>Regulus ignicapilla</i>	Common Firecrest	Visi stebėjimai / all records
Pilkoji musinukė	<i>Muscicapa striata</i>	Spotted Flycatcher	X 01–IV 20
Mažoji musinukė	<i>Ficedula parva</i>	Red-breasted Flycatcher	X 01–IV 20
Baltakaklė musinukė	<i>Ficedula albicollis</i>	Collared Flycatcher	LOFK
Margasparnė musinukė	<i>Ficedula hypoleuca</i>	European Pied Flycatcher	X 01–IV 15

Ūsuotoji zylė	<i>Panurus biarmicus</i>	Bearded Reedling	XII 01–II 29
Ilgauodegė zylė	<i>Aegithalos caudatus</i>	Long-tailed Tit	A. c. <i>europaeus</i> – visi stebėjimai / all records
Paprastoji pilkoji zylė	<i>Poecile palustris</i>	Marsh Tit	
Šiaurinė pilkoji zylė	<i>Poecile montanus</i>	Willow Tit	
Kuoduotoji zylė	<i>Lophophanes cristatus</i>	European Crested Tit	
Juodoji zylė	<i>Periparus ater</i>	Coal Tit	
Mėlynoji zylė	<i>Cyanistes caeruleus</i>	Eurasian Blue Tit	
Žydroji zylė	<i>Cyanistes cyanus</i>	Azure Tit	LOFK
Didžioji zylė	<i>Parus major</i>	Great Tit	
Bukutis	<i>Sitta europaea</i>	Eurasian Nuthatch	S. e. <i>asiatica</i> – LOFK
Miškinis liputis	<i>Certhia familiaris</i>	Eurasian Treecreeper	
Sodinis liputis	<i>Certhia brachydactyla</i>	Short-toed Treecreeper	LOFK
Remeza	<i>Remiz pendulinus</i>	Eurasian Penduline Tit	XI 01–III 20
Baltavokis rudašonis	<i>Zosterops erythroleurus</i>	Chestnut-flanked White-eye	Visi stebėjimai / all records
Volungė	<i>Oriolus oriolus</i>	Eurasian Golden Oriole	IX 15–IV 30
Palšoji medšarkė	<i>Lanius isabellinus</i>	Isabelline Shrike	LOFK
Paprastoji medšarkė	<i>Lanius collurio</i>	Red-backed Shrike	X 01–IV 30
Juodakaktė medšarkė	<i>Lanius minor</i>	Lesser Grey Shrike	LOFK
Plėšrioji medšarkė	<i>Lanius excubitor</i>	Great Grey Shrike	
Kėkštas	<i>Garrulus glandarius</i>	Eurasian Jay	
Sibirinis kėkštas	<i>Perisoreus infaustus</i>	Siberian Jay	LOFK
Šarka	<i>Pica pica</i>	Eurasian Magpie	
Riešutinė	<i>Nucifraga caryocatactes</i>	Spotted Nutcracker	
Kuosa	<i>Coloeus monedula</i>	Western Jackdaw	
Kovas	<i>Corvus frugilegus</i>	Rook	
Juodoji varna	<i>Corvus corone</i>	Carrian Crow	LOFK
Pilkoji varna	<i>Corvus cornix</i>	Hooded Crow	
Kranklys	<i>Corvus corax</i>	Northern Raven	
Paprastasis varnėnas	<i>Sturnus vulgaris</i>	Common Starling	XII 01–II 15
Rožinis varnėnas	<i>Pastor roseus</i>	Rosy Starling	LOFK
Rusvapilvis blizgusis varnėnas	<i>Lamprolornis superbus</i>	Superb Starling	Visi stebėjimai / all records
Naminis žvirblis	<i>Passer domesticus</i>	House Sparrow	
Karklažvirblis	<i>Passer montanus</i>	Eurasian Tree Sparrow	
Paprastasis kikilis	<i>Fringilla coelebs</i>	Common Chaffinch	
Šiaurinis kikilis	<i>Fringilla montifringilla</i>	Brambling	V 01–VIII 31 ir XII 01–II 29
Svilikėlis	<i>Serinus serinus</i>	European Serin	XI 15–III 20
Žaliukė	<i>Chloris chloris</i>	European Greenfinch	
Dagilis	<i>Carduelis carduelis</i>	European Goldfinch	
Alksninukas	<i>Spinus spinus</i>	Eurasian Siskin	
Paprastasis čivylis	<i>Linaria cannabina</i>	Common Linnet	XII 01–II 29
Geltonsnapis čivylis	<i>Linaria flavirostris</i>	Twite	Visi stebėjimai / all records
Paprastasis čimčiakas	<i>Acanthis flammea</i>	Common Redpoll	V 01–IX 20
Mažasis čimčiakas	<i>Acanthis cabaret</i>	Lesser Redpoll	Visi stebėjimai / all records
Poliarinis čimčiakas	<i>Acanthis hornemanni</i>	Arctic Redpoll	Visi stebėjimai / all records
Margasparnis kryžiasnapis	<i>Loxia leucoptera</i>	Two-barred Crossbill	LOFK
Eglinis kryžiasnapis	<i>Loxia curvirostra</i>	Red Crossbill	
Pušinis kryžiasnapis	<i>Loxia pytyopsittacus</i>	Parrot Crossbill	LOFK
Raudongalvė sniegėna	<i>Carpodacus erythrinus</i>	Common Rosefinch	IX 15–IV 30
Pušinė sniegėna	<i>Pinicola enucleator</i>	Pine Grosbeak	LOFK
Juodagalvė sniegėna	<i>Pyrrhula pyrrhula</i>	Eurasian Bullfinch	
Svilikas	<i>Coccothraustes coccothraustes</i>	Hawfinch	
Pentinuotoji starta	<i>Calarius lapponicus</i>	Lapland Longspur	Visi stebėjimai / all records
Sniegiartė	<i>Plectrophenax nivalis</i>	Snow Bunting	V 01–IX 30
Baltagalvė starta	<i>Emberiza leucocephalos</i>	Pine Bunting	LOFK
Geltonoji starta	<i>Emberiza citrinella</i>	Yellowhammer	
Sodinė starta	<i>Emberiza hortulana</i>	Ortolan Bunting	Visi stebėjimai / all records
Šiaurinė starta	<i>Emberiza rustica</i>	Rustic Bunting	LOFK
Mažoji starta	<i>Emberiza pusilla</i>	Little Bunting	LOFK
Nendrinė starta	<i>Emberiza schoeniclus</i>	Common Reed Bunting	XII 01–III 10
Pilkoji starta	<i>Emberiza calandra</i>	Corn Bunting	I 01–XII 31
Žvilgusis mažasis trupialas	<i>Euphagus cyanocephalus</i>	Brewer's Blackbird	Visi stebėjimai / all records

© LOD; GDR10LT © Nacionalinė žemės tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos, 2018

NAUDINGA INFORMACIJA / USEFUL INFORMATION

Informacijos centrai Information Centres

Turizmo informacijos centrai Tourism Information Centres	Adresas / Address	Kontaktai / Contacts
Varenos švietimo centro Turizmo ir verslo informacijos skyrius Varėna Tourism Information Centre	J. Basanavičiaus 9, Varėna	www.gamtosritmu.lt Tel. +370 310 31 330 El. p. / E-mail: turizmas@varena.lt
Druskininkų turizmo ir verslo informacijos centras Druskininkai Tourism Information Centre	Gardino 3, Druskininkai	www.info.druskininkai.lt Tel. +370 313 60 800 El. p. / E-mail: information@druskininkai.lt
Alytaus turizmo informacijos centras Alytus Tourism Information Centre	S. Dariaus ir S. Girėno 1, Alytus	www.alytus-tourism.lt Tel. +370 315 52 010 El. p. / E-mail: info@alytus-tourism.lt
Lazdijų turizmo informacijos centras Lazdijai Tourism Information Centre	Vilniaus 1, Lazdijai	www.lazdijai-turizmas.lt Tel. +370 318 51 881 El. p. / E-mail: turizmas@lazdijai.lt
Dzūkijos nacionalinio parko lankytojų centras Merkinėje Dzūkija National Park, Visitor Centre in Merkinė	Vilniaus 3, Merkinė	www.gamta.cepkeliai-dzukija.lt Tel. +370 310 57 245 El. p. / E-mail: merkine@dzukijosparkas.lt
Dzūkijos nacionalinio parko lankytojų centras Marcinkonyse Dzūkija National Park, Visitor Centre in Marcinkonys	Miškininkų 61, Marcinkonys	www.cepkeliai.cepkeliai-dzukija.lt Tel. +370 310 44 466 El. p. / E-mail: info@dzukijosparkas.lt
Žuvinto biosferos rezervato lankytojų centras Žuvintas Biosphere Reserve, Visitor Centre	Kampelių 10, Aleknonyš	www.zuvintas.lt Tel. +370 315 49 540 El. p. / E-mail: zuvintas@zuvintas.lt
Metelių regioninio parko lankytojų centras Meteliai Regional Park, Visitor Centre	Seirijų 2, Meteliai	www.meteliuparkas.lt Tel. +370 318 43 649 El. p. / E-mail: info@meteliuparkas.lt
Veisiejų regioninio parko lankytojų centras Veisiejai Regional Park, Visitor Centre	Santarvės 9, Veisiejai	www.veisiejuparkas.am.lt Tel. +370 318 56 782 El. p. / E-mail: info@veisiejuparkas.lt

Paukščių stebėjimo gidai ir gamtos fotografija Birdwatching guides and nature photography

Gidai / Guides	Kalbos / Languages	Kontaktai / Contacts
Birding Lithuania Tours – UAB „Gamtos turai LT“	LT, EN, RU	Tel. +370 651 20 363 El. p. / E-mail: birding.lithuania@gmail.com www.birdinglithuania.com
Eugenijus Drobėlis	LT, EN, RU	Tel. +370 675 32 898 El. p. / e-mail: eugenijusdrobelis@gmail.com
Keliauk Dzūkijoje	LT, EN, RU	+370 686 46252 El. p. / E-mail: keliaukdzukijoje@gmail.com www.keliaukdzukijoje.lt

LIETUVOS ORNITOLOGŲ DRAUGIJA (LOD)

yra nevyriausybinių narių organizacija, vienijanti gamtos apsaugai neabejingus Lietuvos žmones, kurie globoja ir stebi paukščius bei jų aplinką, rūpinasi jos išsaugojimu ir visuomenės ekologiniu švietimu, taip pat pilietiškai dalyvauja formuojant aplinkos ir biologinės įvairovės apsaugos politiką. Nuo 1994 metų LOD mūsų šalyje atstovauja tarptautinei gamtosauugini organizacijai „Birdlife International“, kuri vienija daugiau nei 100 pasaulio šalių partnerius, besirūpinančius paukščių ir jų gyvenamosios aplinkos apsauga.

Mes tikime, kad bendromis mūsų pastangomis, žiniomis ir patirtimi, pasieksime, jog paukščių ir visos mus supančios gyvosios gamtos apsauga bus efektyvesnė, o jos būklė gerės.

Mes dirbame paukščiams ir žmonėms!

LITHUANIAN ORNITHOLOGICAL SOCIETY (LOD)

Lithuanian Ornithological Society seeks to conserve all bird species in Lithuania by protecting their habitats and, through this, to work for the world's biological diversity and the sustainability of human use of natural resources including climate change issue. Society works with more than 500 members, including politicians, scientists, students, bird-watchers and general public, while organizing public awareness campaigns, dealing with related legislation endorsement and implementation issues. The Lithuanian Ornithological Society is the largest NGO in Lithuania, dealing with nature conservation. It has a unique position in promoting the results of reserve management to the Government and general public in Lithuania. From 1994 society is affiliate member of the largest green-route non-governmental organization – Birdlife International.

More information on www.birdlife.lt